

GA - 11

РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

АКАШОВАТА **ЛЕТОПИС**

превод от немски: ДИМО ДАСКАЛОВ

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – препис от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

1/ Предговор на издателя.	3
2/ Културата на съвременността в огледалото на Духовната Наука.	4
3/ Из Акашовата Летопис.	10
4/ Нашите атлантически прадеди.	13
5/ Преминаване от четвъртата в петата коренна раса.	23
6/ Лумерийската раса.	31
7/ Разделянето на половете.	40
8/ Последните времена преди разделянето на половете.	47
9/ Хиперборейската и Полярната епоха.	54
10/ Начало на настоящата Земя.	61
11/ Отделянето на Луната.	66
12/ Някои необходими междинни забележки.	71
13/ За произхода на Земята.	78
14/ Земята и нейното бъдеще.	83
15/ Животът на Сатурн.	89
16/ Животът на Слънцето.	95
17/ Животът върху Луната.	102
18/ Животът на Земята.	109
19/ Четиричленният земен човек.	118
20/ Отговори на зададени въпроси.	130
21/ Предразсъдъци от мнима наука.	132

ПРЕДГОВОР НА ИЗДАТЕЛЯ

В отговор на многократно изказано желание издаваме под формата на книгата тези статии на Рудолф Щайнер, които бяха издадени за първи път през 1904 година.

Те бяха написани за списанието "Луцифер-Гнозис", което отначало излизаше месечно, а след това на по-големи интервали. Чрез това се обяснява честото връщане назад и указание върху казаното по-рано. Обаче повторенията са особено благотворни за изучаването на Духовната Наука. Някой може да почувствуваме се получава объркване от факти, че наред с новата, нагодена за западния свят терминология, се споменава също и онази, която е взета от източния езотеризъм. Тази последна терминология беше станала популярна в Европа чрез литературата на Теософското Общество по времето от XIX - XX-то столетие. Екзотермични те имена бяха се запечатали в паметта на хората; по-тънките нюанси, които източният човек свързва с това, останаха все пак затворени за европейца. Преобразуването на нашия приспособен към сетивното възприятие език за изразяването на по-тънките духовни понятия и по-конкретна образност също и по отношение на свръхсетивното беше нещо, върху което Рудолф Щайнер беше постоянно работил. При описание действието на йерархиите той използва за целта общоприетата християнска терминология.

Това, което тук в Акашовата Летопис е изложено в един сбит обзор, намира своето продължение в книгите "Теософия" и "Тайната наука в очерк".

Списанието не можа да бъде продължено поради прекомерната заетост на Рудолф Щайнер в изнасянето на сказки и в други дейности. Наред с резултатите на духовното изследването съдържа много статии, в кои то Рудолф Щайнер се обяснява с естественаучното мислене на съвременността.

За да не се случи така, че писания като това върху Акашовата Летопис да изглеждат на неподготвените в по-голяма част читатели като една дива фантастика, налага се самото изложение да бъде предхождано и последвано от две статии, които засягат проблемите на теорията на познанието от настоящето и които са взети от гореспоменатото списание. В тяхната трезва логика те трябва да донесат доказателството, че изследователят на свръхсетивните светове може да обгърне с поглед също и проблемите на настоящето, да ги разглежда спокойно и обективно.

Списанието се посвещаващо също на това, да дава отговори на въпроси, които бяха поставени от средата на читателите. От тези отговори тук предаваме такива отнасящи се за човечеството на Атлантида и за Духовната Наука. Който би искал да му стане ясен начинът, по който става

четенето в Акашовата Летопис, той естествено трябва да се посвети на задълбочено изучаване на Антропософията.

Наред с гореспоменатите книги за напреднало изучаване на Духовната Наука обръщаме вниманието на читателите върху езотеричните съзercания относно "Окултно четене и окултно слушане" и върху току-що излезлия 3-ти том от серията "Духовни Същества и техните действия", който днес представлява особен голям интерес: "Историческа необходимост и свобода. Съдбоносни действия от света на мъртвите".

КУЛТУРАТА НА СЪВРЕМЕННОСТТА В ОГЛЕДАЛОТО НА ДУХОВНАТА НАУКА

За онзи, който проследява хода на научното развитие в последните десетилетия, не може да има никакво съмнение върху това, че сред това развитие се подготвя един мощен поврат. Днес звучи съвършено различно отколкото преди неотдавна, когато един природоизследовател се изказва върху така наречените загадки на съществуването. Беше към средата на 19-то столетие, когато някои и от най-смелите духове виждаха в научния материализъм единственото вероизповедание, което някой, който е запознат с резултатите на изследването може да има. Знаменито беше станало грубото изказване, което бе направено по онова време, че "мислите стоят приблизително в същото отношение с мозъка, в каквото стои жлъчката с черния дроб". Това изказване направи Карл Фогт, който в своята книга "Наивна вяра и наука" и в други писания обяви за превъзможното всичко, което не извежда духовна дейност, душевния живот от механизма на нервната система и на мозъка, както физикът обяснява, че движението на стрелките произлиза от механизма на часовника.

Това беше времето, когато книгата на Лудвиг Бюхнер "Сила и материя" беше станала един вид евангелие на широк кръг от образовани хора. Можем да кажем, че отлично, независимо мислещи глави стигнаха до подобни убеждения чрез мощното впечатление, което бяха направили успехите на естествената наука в по-ново време. Не отдавна преди това микроскопът беше научил хората, че живите същества се състоят от техните най-малки части, клетките. Геологията, учението за образуването на Земята, беше стигнала до там, да обяснява развитието на нашата планета според същите закони, които и днес действуват. Дарвинизмът обещавахе да обясни произхода на човека по един чисто природен начин и навлезе в своя победоносен път през образования свят така многообещаващо, че чрез него за мнозина цялата "стара вяра" изглеждаше ликвидирана. Това неотдавна се измени.

Вярно е, че все още се намират закъснели учени, изповядващи тези възгледи, които както Ладенбург на събранието на природоизследователите

през 1903 г. възвестяваха материалистичното евангелие; обаче срещу тях стоят други, които чрез едно по-зряло размишление върху научните въпроси стигнаха до там, да говорят на един съвършено друг език. Току що е излязла една книга, която носи заглавието "Естествена наука и светоглед". Неин автор е Макс Ферворн, един физиолог, който е излязъл от школата на Хекел. В тази книга може да бъде прочетено следното: "фактически даже ако бихме притежавали най-съвършеното познание за физиологичните процеси в клетката и нишките на мозъчната кора, с които са свързани физическите процеси. Даже ако бихме могли да вникнем с погледа в механизма на мозъчното действие както в действието на колелцата на един часовник, ние никога не бихме могли да намерим нищо друго освен движещи се атоми". Никой човек не би могъл да види или да възприеме по някакъв сетивен начин, как при тези движещи се атоми възникват усещания и представи. Резултатите на материалистичното схващане при неговия опит да препише духовните процеси на движенията на атомите илюстрират твърде нагледно неговата продуктивна способност откакто съществува материалистичният възглед, той не е могъл да обясни даже най-простото усещане чрез движение на атомите. Така е било и така ще бъде в бъдеще. Как би могло да се мисли, че някога неща, които не са сетивно възприемаеми, каквито са психическите процеси, биха могли да намерят своето обяснение чрез едно просто разлагане на по-големи тела в техните най-малки части! Атомът винаги си остава все пак едно тяло и никакво движение на атоми не ще бъде някога в състояние да премине пропастта между света на телата и душата. Материалистичното схващане, колкото и плодотворно да е било то като естествено научна хипотеза за работа, колкото и плодотворно да оста не то в този смисъл на успехите на структурната химия, толкова неизползуваемо е все пак то като основа за един светоглед. Тук то се оказва като твърде тясно. Философският материализъм е изиграл своята роля. Този опит за един естественонаучен светоглед е завинаги пропаднал". Така говори един природоизследовател в началото на XX-то столетие върху възгледа, който към средата на 19-то столетие бе възвестен като едно ново, изискано от научния напредък евангелие.

Особено 50-те, 60-те и 70-те години на 19-то столетие са тези, които могат да бъдат отбелязани като материалистичен висок прилив. През тези години обяснението на духовните и душевните явления от чисто механически процеси упражни едно истински fasciniращо влияние върху хората. И материалистите можаха да си кажат тогава, че в това отношение спечелиха една победа над привържениците на духовния светоглед. Също и такива, които не бяха изходили от естественонаучните проучвания, влязоха в редовете на техните последователи. Ако още Бюхнер,

Фогт, Молешот и други бяха градили върху чисто естествена научни предпоставки, то Давид Фридрих Щраус се опита в 1872 г. В своята книга "Стара и нова вяра" да добие опорни точки за новото изповедание от своите богословски и философски познания. Още преди няколко книга "Животът на Исуса". Той изглеждаше въоръжен с цялото богословско и философско образование на неговото време. Сега той смело се изказа, че издържаното в материалистичен смисъл обяснение на световните явления включително и на човека трябва да образува основата на едно ново евангелие, за едно ново морално схващане и изграждане на съществуването. Произходът на човека от чисто животински прадеди изглеждаше, че иска да се превърне в една нова догма и всяко придържане към един духовно-душевен произход на човешкия род се считаше в очите на изследващите природата философи като едно изостанало суеверие от детска възраст на човечеството, което хората не трябва вече да се занимават.

И в помощ на тези, които градиях върху новата естествена наука, дойдоха историците на културата. Нравите и възгледите на дивите племена бяха проучени. Остатъци от първобитни култури, които се изравят от Земята, като кости на допотопните животни и отпечатъците на загинали растителни светове; всичко това трябваше да служи като едно свидетелство за факта. Че при своето първо явяване върху земното кълбо човекът се е различавал от по-висшите животни само по степен, но че духовно-душевно той се е издигнал до неговата сегашна висота чрез развитие от чисто животинско естество. Настъпил беше един момент, когато всичко изглеждаше да се съгласува в тази материалистична сграда. И намирайки се под определено принуждение, което представите на времето упражняваха върху тях, хората мислеха така, както пише един вярващ материалист: "усърдното проучване на науката ме доведе до там да приема всичко спокойно, да нося търпеливо неизменящото се и за останалото да се грижа и помагам, щото бедствията на човечеството да бъдат смекчени". Аз мога да се откажа от фантастичните утешения, които едно вярващо сърце търси в чудотворни формули, толкова по-лесно, колкото моята фантазия намира най-хубавата възбуда чрез литература и изкуството. Когато следя развитието на една велика драма или с помощта на учени те участвам в едно пътуване до други звезди, предприемам едно пътуване при съществуващи преди човечеството ландшафти, когато се възхищавам на величието на природата върху планинските върхове или почитам изкуството на хората в тонове и багри, нямам ли аз във всичко това нещо, което ме възвисява? Имам ли аз тогава нужда още от нещо, което противоречи на моя разум? Страхът от смъртта, който измъчва толкова набожни хора, ми е напълно чужд. Аз зная, че ко

гато моето тяло се разложи, че живея толкова малко, колко то съм живял и преди да се родя. За мене не съществуват мъките на едно чистилище и на един ад. Аз ще се върна в безграничното царство на природата, което обгръща с любов всички свои деца. Животът ми не е бил напразен. Аз добре съм използвал силата, която съм притежавал. Разделям се с Земята с твърдата вяра, че всичко ще се изгради по-добро и по-красиво! "(От вярата към знанието. Един поучи телен път на развитието описан вярно според живота от Куно Фрайданк). Така мислят днес мнозина, върху които още имат силата принуждаващите представи, които са действували през горепосоченото време върху представителите на материалистичния светоглед.

Онзи обаче, които се стараеха да се държат на висотата на научното мислене, стигнаха до други представи. Знаменитото стана възражение-то, което един изпъкващ природоизследовател направи срещу естествено научния материализъм на събранието на природоизследователите проведено в Лайпциг /1876г/. Тогава Дю Боа-Реймонд държа своята "реч-игнорабимус" /Игнорабимус - не ще знаем. Бел. на превод. /Той се опита да покаже, че този естественонаучен материализъм не може фактически да установи нищо друго освен движенията на най-малките частици на материята и искаше да се задоволи с положението, че може да констатира тези движения. Но същевременно твърдеше, че с това също не е направено още нищо, не е допринесе но ни най-малко за обяснението на духовните и душевни процеси. Можем да заемем каквото и да е становище спрямо тези изложения на Дю Боа Реймонд от тях става напълно ясно. Че те представляват едно отричане на материалистичното обяснение на света. Те показаха, как човек може да се заблуди в такова обяснение като природоизследовател.

С това материалистичното обяснение на света навлезе в стадия, в който трябваше да се примири относно обяснението на живота на душата. То констатира своето "незнание" /агностицизъм/. Вярно е, че заяви, че иска да остане "научно" и не иска да прибегне до други източници на знанието; но същевременно не искаше да се издигне с неговите средства до един по-висок светоглед. (В по-ново време Раул Франсе, един природоизследовател, показва по един обширен начин негодността на естественонаучните резултати за един по висш светоглед. Това е едно предприятие, върху което ще се върнем и друг път).

А сега също постоянно се увеличаваха фактите, които показаха невъзможността на опита да бъде изградена една психология на основата на материалните явления.

Науката бе принудена да проучи определени "анормални" явления на душевния живот, хипнотизма, внушението, сомнамбулизма. Оказа се, че

по отношение на тези явления за действително мислещия един матерна диетичен възглед е напълно недостатъчен. Това не бяха никакви нови факти, с които хората се запознаваха. Напротив това бяха явления, които са били проучвани в древни времена и чак до началото на 19-то столетие, което обаче през време на високия прилив на материализма бяха изоставени настрана като неудобни. Към това се прибави още нещо друго. Все повече бе констатирано, на какви слаби основи бяха градили самите природоизследователи с техните обяснения относно раждането на животинските форми и следователно също на тези на човека. Каква притегателна сила упражняваха все пак продължително време представите за "приспособлението" и за "борбата за съществуване" при обяснението относно раждането на видовете. Учените разбраха, че с тях те са преследвали илюзорни неща. Възниква една школа - под ръководство то на Вайсман, която не искаше да знае нищо за това, че качества, които едно живо същество е добило чрез приспособление към околната среда. Биха могли да се наследят и че благодарение на това настъпва едно преобразуване на живите същества. Ето защо всичко се приписваше на "борбата за съществуване" и се говореше за "всемогъщество на естествения подбор". На това рязко се противопоставиха такива учени, които се опираха на несъмними факти и обясняваха, че се говорило за случаи на "борбата за съществуване" там, където такава съвсем не съществува. Те искаха да докажат, че чрез нея не може да бъде обяснено нищо. Говориха за едно безсилие на "естествения подбор". По-нататък в последните години Доврис можа да докаже чрез опити, че съществува напълно скоковидни изменения на една жива форма в друга /мутации/. С това бе разклатено също това, което дарвинистите считаха като един здрав символ на вярата, че формите на растенията и животните се изменят постепенно. Все повече изчезваше просто почвата под нозете, върху която бе градено в течения на десетилетия.

И без това мислещи изследователи вярваха, че трябва да напуснат още от по-рано тази почва, като например починалият на младини В. Х. Ролф, който в своята книга: "Биологични проблеми, същевременно като сравнение на развитието на една рационална етика" заяви още в 1884 година: "Дарвиновият принцип на борбата за съществуване става приемлив чрез въвеждането на ненаситността. Защото само тогава имаме едно обяснение за факта, че създанието, където то винаги може, добива повече отколкото се нуждае за запазване на статукво, че израства в излишък там, където му се удава случай за това. . . Докато за дарвиниста не съществува никаква борба за съществуване навсякъде там, където съществуването на създанието не е застрашено, за мене борбата е вездесъ-

ща. Тя е първично една борба за живот, една борба за умножение на живота, обаче никаква борба за съществуване".

Естествено е, че при това положение на фактите разбиращите хора признават. Материалистичният свят на мислите не е годен за изграждането на един светоглед. Изхождайки от него ние не можем да се произнесем ни най-малко върху душевните и духовни явления. И днес съществуват вече много природоизследователи, които се стремят да си построят една сграда на света върху съвършено други представи.

Достатъчно е да споменем само труда на ботаника Райнке "Светът като дело". При това се оказва обаче, че такива природоизследователи са били не безнаказано възпитани в чисто материалистичните представи. Това, което те изнасят от тяхната нова идеалистическа гледна точка, то е бедно, може временно да ги задоволи, не обаче онези, които вникват с поглед по-дълбоко в мировите загадки. Такива природоизследователи не могат да се решат да престъпят към онези методи, които изхождат от действителното разглеждане на духа и на душата. Те изпитват най-голям страх пред "мистиката", пред "Гнозиса" или "Теософията". Това ясно проличава от гореспоменатите книги на Ферворн. Той казва: "В естествената наука кипи. Неща, които изглеждаха ясни и прозрачни на всички, днес са се размътили. Дълго време изпитани символи и представи, с които до неотдавна всеки боравеше и работеше на всяка стъпка без опасение и съмнение, са се разклатили и на тях се гледа с недоверие. Основните понятия, като тези за материята, се явяват разклатени и най-здравата почва започва да се колебае под краката на природоизследователя. Твърди като канара стоят определени проблеми, на които до сега всички опити и усилия на естествената наука са се провалили. При това познание разколебаният се хвърля с примирение в обятията на мистиката, която от най-стари времена е била последното прибежище. където измъченият ум не е виждал вече никакъв изход. Разсъждаващият търси нови символи и се опитва да създаде нови основи, върху които да може да гради по-нататък."

Вижда се, че днешният мислител, който изследва природата, не е в състояние да си създаде чрез своите навици на мислене една друга представа за "мистиката", освен една такава, която включва в себе си обърканост, неяснота на ума. И до какви представи относно душевния живот стига един такъв мислител! Накрая на горе цитирания труд четем: "При изгледа на смъртта предисторическият човек си е съставил една идея за отделяне на душата от тялото. Според тази идея душата се е отделяла от тялото и е водела един самостоятелен живот. Тя не намирала никакво спокойствие и отново се връщала като дух, когато не е била прогонвана чрез надгробни церемонии. Страх и суеверие са измъчвали човека.

Остатъци от тези възгледи са се запазили чак до наши дни. Страхът пред смъртта, т. е. пред това, което ще дойде след това, е широко разпространен и днес. Колко различно се оформя всичко това от гледището на психомонизма. Тъй като психическите изживявания на индивида се раждат само тогава, когато съществуват определени, закономерни връзки, те отпадат, щом тези връзки са смущавани по някакъв начин, както това става непрестанно през време на деня. С телесните изменения при смъртта тези връзки изчезват напълно.

Следователно по този начин не може да съществува вече никакво усещане и представи, никаква мисъл и никакво чувство на индивида. Индивидуалната душа е мъртва.

Въпреки това усещанията и мислите и чувствата живеят по-нататък. Те живеят по-нататък над предходния индивид в други индивиди. навсякъде там, където съществуват същите комплекси от условия. Те се предават по-нататък от индивид на индивид, от поколение на поколение, от народ на народ. Те действуват и тъкат на вечния стан на душата. Работят върху историята на човешкия дух. Така живеем ние всички след смъртта като звена във великата, свързваща верига на духовното развитие. " Но представлява ли това нещо друго освен продължаващия живот на водната вълна в други, които тя е предизвикала, докато тя самата загива? Живее ли действително човек по-нататък, когато съществува по-нататък само в неговите въздействия? Такова живеене по-нататък не е ли то нещо общо на всички явления, също и на физическата природа? Ние виждаме, че материалистичното схващане на света трябваше да подкопае своите собствени основи. А нови основи то не може да съгради.

Едвам истинското разбиране на мистиката, Теософията, Гнозиса ще и даде възможност да стори това. Химикът Оствалд говори преди няколко години на събранието на природоизследователите в Любек за "преодоляване на материализма", за посочената с това цел основа едно ново натурфилософско списание. Естествената наука е узряла да приеме плодовете на един по-висш светоглед. И всяко опълчване против това не ще я ползува с нищо; тя трябва да държа сметка за нуждите на копнеещата човешка душа.

ИЗ АКАШОВАТА ЛЕТОПИС

Чрез обикновената история човек може да се запознае само с една малка част на това, което човечеството е преживяло в миналите времена. Историческите документи хвърлят светлина само върху малко хилядолетия. А също и това, което науката на старините, археологията, геологията могат да ни научат, е само ограничено. И към тази ограниченост се

прибавя също несигурността на всичко това, което е изградено върху външни свидетелства. Нека само помислим, как картината на това или онова, намиращо се недалече в миналото зад нас, или картината на един народ се изменя, когато са намерени нови исторически документи.

Нека само сравним описанията, които различните историци дават върху едно и също нещо; ние скоро ще се убедим. На каква несигурна почва се стои в това отношение. Всичко, което принадлежи на външния сетивен свят, подлежи на времето. А времето разрушава също и това, което се е родило във времето.

Обаче официалната история е заставена да ползува това, което е било запазено от времето. Никой не може да каже, дали това, което е било запазено, е също съществено, когато се задоволява само с външните документи. Обаче всичко, което се ражда във времето, има своя произход във вечното. Само че вечното не е достъпно за сетивното възприятие. Но на човека са открити пътищата за възприятие на вечното. Той може да развие дремещите в него сили така, че да може да познае това вечно. В статиите върху въпроса: "Как се добиват познания за висшите светове?", които излязоха от печат под формата на книга, се показва това развитие. По-нататък тези статии ще покажат също, че на определена висока степен на неговата познавателна способност човекът може да проникне също до вечния произход на преходните във времето неща. Когато човекът разшири по този начин своята познавателна способност, тогава по отношение на познанието на миналото той вече не е принуден да ползва външните документи. Тогава той може да вижда това, което не е сетивно възприемаемо при събитията, което никакво време не може да разруши от тях. От преходната история той преминава към една непреходна история. Но тази история е написана с други букви, различни от обикновените. В Гнозиса, В Антропософията тя се нарича "Акашова летопис".

На нашия език можем да дадем само една слаба представа за тази летопис. Защото нашият език е нагоден към сетивния свят. И това, което обозначаваме с него, приема веднага характера на този сетивен свят. Ето защо на един непосветен, който не може още да се убеди в действителността на един особен духовен свят чрез собствена опитност, лесно можем да му направи впечатлението, че този, който говори подобни неща, с един фантазъм, ако не и нещо по-лошо. Който е добил способността да възприема в духовния свят, той познава там миналите процеси и събития в техния вечен характер. Те стоят пред него не както мъртвите исторически документна изпълнени с живот. Пред него са разиграва по определен начин това, което е станало. Тази, които са посветени в четенето на една такава жива писменост, могат да надникнат с погледа в

едно много по-далечно минало отколкото онова, което описва официалната история; и те могат също - изхождайки от непосредствено духовно възприятие - да опишат по един много по-сигурен начин нещата, за които съобщава историята отколкото е възможно на тази последната. За да предотвратим една възможна грешка, ще кажем веднага тук, че също и духовното виждане не е защитено от всякакви погрешки, че то не е напълно непогрешимо. Това виждане също може да се измами, може да види нещата неточно, криво, изопачено. Също и в тази област никой човек не е свободен от грешки; може да стои той колкото и високо. Ето защо не трябва да се съблазняваме от факта, когато съобщения произхождащи от такива духовни източниците винаги отговарят на истината. Обаче тук сигурността на наблюдението е все пак далече по-голяма отколкото във външния сетивен свят. И това, което различни посветени могат да съобщят върху историята и предисторията по същество ще съвпада с истината. Фактически такава история и предистория съществува във всички окултни школи. И тук царува от хилядолетия едно такова съвпадение, че с него не може да се сравни съгласуваността между официалните истории даже и по отношение на едно столетие. Посветените описват във всички времена и всички места по същество едно и също нещо.

След тези предварителни забележки ще предадем тук няколко глави от Акашовата Летопис. Началото ще бъде направено с описание на онези факти, които са се разиграли, когато между Европа и Америка още е съществувал така нареченият Атлантски континент. Върху тази част на земното кълбо е имало суша. Почвата на тази суша образува днес дъното на Атлантическия океан. Платон още разказва за последния остатък на сушата, за остров Посейдон, който се е намирал на запад от Европа и Африка. Че дъното на Атлантическия океан е било някога суша, че в течение на около милион години тя е била арена на една култура, която несъмнено е била твърде различна от нашата днешна култура: това, както и факта че последните остатъци на тази суша са загинали в 10 хилядолетия преди Р. Хр. това читателят може да прочете в книгата "Атлантида, според окултни източници. От Скот-Елиот". Тук ще дадем съобщения върху тази прадревна култура, които съставляват допълнения към казаното в гореспоменатата книга.

Докато там се описва повече външната страна, външните процеси при тези наши атлантския прадеди, тук ще бъдат отбелязани някои неща върху техния душевен характер и върху вътрешната природа, на условията, при които те са живели. Следователно читателят ще трябва да се пренесе мислено в миналото в една епоха, която се намира около 10, 000 години зад нас и която е траела много хилядолетия. Обаче това, което е

описано тук, не е станало само върху залятата от водите на Атлантическия океан суша, а също и върху съседните области на днешна Азия, Африка, Европа и Америка. И това, което е станало по-късно в тези области, се е развило от онази по-ранна култура. Днес аз още съм задължен да спазвам мълчание относно източниците на съобщенията, които ще направя тук. Който въобще знае нещо върху тези източници, ще разбере, защо това трябва да бъде така. Обаче могат да настъпят събития, които много скоро ще позволят да говорим също и в тази насока. Колкото от познанията, които са скрити в Антропософското течение трябва да бъдат съобщени постепенно, това зависи напълно от поведението на нашите съвременници. А сега ще следва първата от статиите които могат да бъдат набелязани тук.

НАШИТЕ АТЛАНТСКИ ПРАДЕДИ

Нашите атлантски прадеди се различаваха от съвременния човек повече отколкото си представя онзи, който се ограничава със своите познания напълно върху света на сетивата. Тази разлика се простира не само върху външността, а също и върху духовните способности. Техните познания и също техните технически изкуства, цялата тяхна култура беше различна от това, което може да се наблюдава днес. Ако се върнем в миналото в първите времена на атлантското човечество, ние ще намерим една духовна способност, която се различава напълно от нашата. Логическият ум, изчислителната комбинацията които почива всичко, което се произвежда днес, са липсвали на първите атланци. В замяна на това те имаха една високо развита памет. Тази памет беше една от техните най-изпъкващи духовни способности. Например те не изчисляваха, както, чрез това, че усвояваха определени правила, които след това да прилагат. През атлантските време на "таблицата на умножението" беше нещо свършено непознато. Никой не запечатваше в своя ум, че 3×4 прави 12. За да се справи в случая, когато трябваше да направи една такава сметка, той се основаваше на това, че насочваше мисълта си към същи и подобни случаи. Той си спомняше, как е било при предишните случаи. Трябва да изясним, че винаги, когато в едно същество се развива една нова способност, една стара способност изгубва своята сила и яснота. В сравнение с атлантиеца съвременният човек притежава логически ум, способността да комбинират които го превъзхожда. В замяна на това обаче паметта му е отслабнала. Сега хората мислят в понятия: атлантиецът мислеше в образи. И когато пред неговата душа изникваше висш образ, той си спомняше за толкова и толкова много подобни образи, които вече е изживял. Според това той насочваше той своето съждение. Ето защо в онези времена също и всяко обучение беше различно от това

в по-късни времена. То не беше разчетено така, че да въоръжи детето с правила, да заостри неговия ум. Напротив животът му беше представен в нагледни образи, така че по-късно то можеше да си спомни за колкото е възможно повече неща, когато трябваше да действа в тези или онези условия. Когато детето израстваше и излизаше в живота, при всичко, което трябваше да върши, то си спомняше, че нещо подобно му е било представено през време на неговото учение. То най-добре се справяше, когато новият случай беше подобен на някой такъв, който беше вече видяло. При съвършено нови условия атлантиецът беше винаги принуден да изпитва отново нещата, докато на съвременния човек много неща са му спестени в това отношение, защото той е въоръжен с правила.

Той може да прилага тези правила също и в случаи, които още не е срещал. Една такава система на възпитанието предаваше на целия живот нещо еднообразно. В течение на много дълги периоди нещата се вършеха постоянно по същия начин. Вярната памет не позволяваше да се яви нищо, което да прилича макар и от най-далече на бързината на нашия днешен прогрес. Хората вършеха това, което са "виждали" по-рано. Те не измислеха, а си спомняха. Авторитет беше не този, който беше учил много, а който беше преживял много и поради това можеше да си спомня за много неща. През време на Атлантската епоха би било невъзможно някой да може да решава върху някой важен случай преди да е стигнал до определена възраст. Хората имаха доверие само на онзи, който можеше да погледне назад върху един дълъг опит. Казаното тук не важи за посветените и техните школи. Защото по степента на тяхното развитие *те* изпреварват тяхната епоха. И за приемането в такива школи решава не възрастта, а обстоятелството, дали този, който трябва да бъде приет, е добил в своите минали прераждания способностите, които му позволяват да приеме една по-висша мъдрост. Доверието, което се оказваше на посветените и на техните представители през време на Атлантската епоха, почиваше не на изобилието на техния личен опит, а на възрастта на тяхната мъдрост. При посветените личността престава да има значение. Той стои изцяло в служба на вечната мъдрост. Ето защо за него също не важи характеристиката на определен период от време. Докато следователно логическата мислителна способност липсваше още на атлантците/именно на първите атланци/, те имаха във високо развита паметна способност нещо, което предаваше особен характер на тяхното действие.

Обаче със същността на една човешка способност винаги са свързани други способности. Паметта стои по-близо до по-дълбоката природна основа на човека отколкото умствената способност и във връзка с нея бяха развити други способности, които бяха също по-подобни на онези

по-нисши природни същества отколкото съвременните човешки инстинктивни способности. Така атлантите можаха да владеят това, което се нарича жизнена сила. Както днес от каменните въглища се извлича силата на топлината, която се използва като двигателна сила при нашите съобщителни средства, така атлантите разбираха, как да поставят семенната сила на живите същества в служба на техните технически уреди. Можем да си съставим една представа за това, за което става дума тук чрез следното. Нека помислим за едно житно зърно. В него дреме една сила. Тази сила прави, щото от житното зърно да израсне цялото житно растение, сламка, листа и клас. Природата може да събуди тази намираща се в зърното сила.

Съвременният човек не може да стори това чрез своята воля. Той трябва да посее зърното в земята и да остави на природните сили да произведат събуждането. Атлантиецът можеше още и нещо друго. Той знаеше, как да направи, за да превърне силата на един куп зърна в техническа сила, както съвременният човек може да превърне силата на топлината от един куп каменни въглища в една такава воля.

През време на Атлантската епоха растенията се отглеждаха не само за да бъдат използвани като хранителни средствата също за да поставят дремещите в тях сили в служба на съобщенията и на индустрията. Както ние имаме устройствата да превърнем дремещата в каменните въглища сила в двигателна сила на нашите локомотиви, така и атлантите имаха механизми, които те отопляваха - така да се каже - с растителни семена и в които жизнената сила се превръща в технически използвана сила. Така бяха поставени в движение летящите не на голяма височина над земята превозни средства. Тези превозни средства се движеха на една височина, която беше по-малка от височината на планините от Атлантската епоха и има механизми за управление, чрез които можеха да се издигнат над тези планини.

Трябва да си представим, че с напредването на времето всички условия на нашата Земя са се изменили. Гореспоменатите превозни средства на атлантите биха били напълно неизползваеми в наше време. Тяхната използваемост почиваше на това, че в това време въздушната обвивка, която обгръща Земята, беше много по-гъста отколкото днес. Дали според днешните научни понятия хората биха могли да си представят една такава гъстота на въздуха, това не трябва да ни занимава тук. Науката и логичното мислене не могат да решат, според цялата тяхна същност, никога нищо върху това, което е възможно или не. Те имат за дача да обяснят само това, което се установява чрез опита и наблюдение. А гореспоменатата гъстота на въздуха е за окултния опит така здраво установена, както може да бъде здраво установен днес един сетивно даден факт.

Също така здраво установен обаче е може би необяснимия за днешната физика и химия факт, че през време на Атлантската епоха водата по цялото лице на Земята беше много по-рядка отколкото днес. И благодарение на тази тънкость, на тази рядкост атлантите можеха да насочат чрез използвана та от тях сила на семената по такъв начин водата, че тя да служи на технически цели, които днес са невъзможни. Чрез сгъстяването на водата е станало невъзможно тя да бъде движена и направлявана по такъв изкусен начин, както това е било възможно през онези времена. От това изпъква достатъчно добре, че цивилизацията на Атлантичeskата епоха е била основно различна от нашата. И по-нататък става разбираемо, че също и физическата природа на един атлантиец е била съвършено различна от тази на съвременния човек. Атлантиецът пиеше една вода, която можеше да бъде обработена от живеещата в неговото собствено тяло жизнена сила по съвършено различен начин отколкото това е възможно в днешното физическо тяло. Ето защо ставаше така, че атлантиецът можеше да използва по своя воля своите физически сили съвсем различно от днешния човек. Той разполагаше така да се каже със средства да умножава в самия себе си физическите сили, когато се нуждеше от това за извършване на своите действия. Ние можем да си съставим правилни представи за атлантите само тогава, когато знаем, че те имаха също съвършено други понятия за умората и изразходването на силите в сравнени е със съвременните хора.

Едно атлантско селище - това се вижда вече от всичко описано носеше един характер, който в нищо не приличаше на един модерен град. Напротив в едно такова селище всичко беше още във връзка с природата. Ние получаваме само един слаб образ за това, когато казваме: в първите времена на Атлантида - около средата на третата подраса едно селище приличаше на една градина, в която къщите се изграждат от дървета, клоните на които са увити едни в други по изкуствен начин.

Това, което човешката ръка изработваше в онези времена, израстваше така да се каже от природата. И самият човек се чувствуваше напълно сроден с природата. Ето защо ставаше така, че също и общественото чувство беше съвършено различно от днешното. Природата е обща на всички хора. И това, което атлантиецът изграждаше на основата на природата, той го считаше също така като общо благо, както днешният човек мисли естествено, когато счита като частно благо това, което неговото остроумие, неговият ум изработва. Който се запознае отблизо с мисълта, че атлантите са били надарени с такива духовни и физически сили и способности, каквито описахме, ще се научи също да разбира, че в още по-стари времена човечеството показва един образ, който напомня още малко за това, което днес сме свикнали да виждаме.

И не само хората, но също и заобикалящата природа се е изменила в течение на времената. Формите на растенията и животните са станали други. Цялата земна природа е минала през преобразования. Населявани по-рано области на Земята са били разрушени; други са възниквали. Прадедите на атлантците са обитавали върху една изчезнала част от сушата, главната област на която се е намирала на юг от днешна Азия. В теософските писания те се наричат лемурийци. След като бяха минали през различни степени на развитието, по-голяма част от тях преминаха в упадък. Те станаха атрофирани човеци, чиито потомци и днес още населяват определени части на Земята като така наречени диви народи. Само една малка част от лемурийското човечество беше способна да се развива по-нататък. От нея се образуваха атлантците. Също и по-късно стана нещо подобно. По-голямата част от населението на Атлантида премина в упадък и само една малка част от него произхождат така наречените арийци, към които принадлежи нашето днешно културно човечество. Според наименованията дадени от окултната наука, лемурийци, атлатци и арийци са коренни раси на човечеството. Ако си представим две такива коренни раси предхождащи лемурийците и две следващи арийците в бъдеще, получаваме всичко 7 коренни раси. Винаги едната предхожда от другата по начина, както бе посочено по-горе относно лемурийците, атлантците и арийците. И всяка коренна раса има физически и духовни качества, които са напълно различни от предхождащите. Докато например атлантците доведоха до особено високо развитие паметта и всичко, което е свързано с нея, в настоящето арийци те имат задачата да развият мислителната способност и това, което и принадлежи.

Но също и във всяка коренна раса трябва да бъдат преминати различни степени. А именно тези степени са винаги 7 на брой. В началото на периода, който принадлежи на една коренна раса, главните нейни качества се намират така да се каже в едно младенческо състояние; те постепенно стигат до узряване и накрая също до упадък. Чрез това населението на една коренна раса се разделя на 7 подраси. Само че не трябва да си представяме това така, като че една подраса изчезва веднага, когато се развива една нова. Всяка една от тях се запазва още може би дълго време, когато наред с нея се развиват други подраси. Така на Земята винаги живеят едни до други населения, които показват различни степени на развитието.

ПЪРВАТА подраса на атлантците се разви от една много напреднала и способна да се развива част на лемурийците. При тези последните дарбата на паметта се прояви в нейните най-първи наченки и то само в последното време на тяхното развитие. Трябва да си представим, че един

лемуриец можеше наистина да си образува представи за това, което изживяваше. Той веднага забравяше отново това, което си беше представил. Но фактът, че въпреки това живееше в определена култура, например имаше оръдия, правеше строежи и т. н., това той дължеше не на своята собствена способност да се образува представка на една духовна сила в себе си, която, ако можем да употребим този израз, беше инстинктивна. Само че при това не трябва да си представяме днешния инстинкт на животните, а един инстинкт от друго естество.

В теософските писания първата подраса на атлантите е наречена Рмоахали. Паметта на тази подраса беше насочена предимно върху живи впечатления на сетивата. Цветовете, които окото беше виждало, тонове, които ухото беше чувало, действаха след това продължително време в душата. Това са изрази на факта, че Рмоахалите развива чувствата, които техните лемурийски прадеди още не познаваха. Например привързаността към това, което е било изживяно в миналото, принадлежи към тези чувства.

С развитието на паметта беше свързано също това на говора. Докато човекът не запазваше още в себе си миналото, не можеше също да става съобщаване на изживяното чрез говора. И понеже през последното време на Лемурия се родиха първите зачатъци на паметта, тогава също може да бъде поставено началото на способността да се назовава видяното и чутото. Само хора, които имат способността на спомена, могат да започнат нещо с едно име, което е дадено на нещо. Ето защо Атлантската епоха е също онази, в която говорът намери своето развитие. И с говора беше създадена една връзка между човешката душа и нещата намиращите се във външния свят. Човекът роди звучната реч вътре в себе си; и тази звучна реч принадлежи на предметите на външния свят. Родиха се също една нова връзка между човека и човека чрез съобщението по пътя на говора. Всичко това беше при Рмоахалите в една още младенческа форма; обаче все пак това ги различаваше по един дълбоко проникващ начин от техните лемурийски прадеди. Но силите в душите на тези първи атланци имаха още нещо от рода на природните сили. Тези човеци бяха още така да се каже сродни със заобикалящите ги природни същества, по-сродни отколкото техните следовници. Техните душевни сили бяха още повече природни сили отколкото тези на съвременните хора. Така също и звучната реч, която те произвеждаха, беше нещо подобно на природните сили. Те не просто назоваваха нещата, а в техните думи се криеше една сила над нещата, а също и над техните себеподобни. Когато се говори за една вълшебна сила на думите, тогава се загатва за нещо, което за тези хора беше далече по-действително отколкото за съвременността. Когато човекът Рмоахал произнасяше една дума, той развиваше

една сила подобна на самия предмет, който обозначаваше. На това се основа, че думите от това време имаха лечебна сила, че те действаха благоприятно върху растежа на растенията, можаха да опитомяват животните и още други подобни действия. Всичко това намаля все повече и повече по сила при по-късните подраси на Атлантида. Бихме могли да кажем, че изобилието на силите подобни на тези на природните се изгуби постепенно. Хората от расите на Рмоахалите чувстваха това изобилие от сили напълно като един дар на мощната природа; и това тяхно отношение към природата носеше един религиозен характер. Особено говорът имаше за тях нещо свещено. И невъзможна беше една злоупотреба с определени звуци, в които се криеше една особена сила. Всеки човек чувствуваше, че такава злоупотреба би донесла голяма вреда. Вълшебството но подобни думи би се превърнало в нещо противоположно; това, което използвано по правилен начин, би донесло благословение, приложено по престъпен начин би било във вреда на причинителя. В определена невинност на чувството Рмоахалите приписваха тяхната сила по-малко на себе си, отколкото напротив на действащата в тях божествена природа.

Това стана вече различно при ВТОРАТА подраса /така наречените народи Главатли/. Хората на тази под раса започнаха да чувствуват тяхната лична стойност честолубието, което при Рмоахалите беше едно непознато качество. Започна да се проявява при тях. Споменът се пренесе в определен смисъл върху схващането на съвместния живот. Който можеше да погледне назад върху определени дела, изискваше от своите себеподобни признание за това. Той изискваше неговите произведения да бъдат запазени в спомена. И върху този спомен за делата се основаваше също фактът, че една група от свързани помежду си хора избираше един за свой ръководител. Разви се един вид царствен чин. Даже това признание се простираше до отвъд смъртта. Споменът за прадедите или за онези, които бяха си спечелили заслуги в живота, се разви. И от това произлезе после при отделните племена един вид религиозно почитане на умрелите, един култ на прадедите. Този култ се предаде по-нататък в много по-късни времена и прие най-различни форми. Още при Рмоахалите човекът имаше значение дотолкова, доколкото в даден момент можеше да се прояви чрез изобилие на сила. Ако там някой искаше признание за това, което беше на правил през изминалите дни, той трябваше да покаже чрез нови дела, че още притежава старата сила. Той трябваше така да се каже да извика в спомена старите дела чрез нови. Извършеното като такова нямаше вече стойност. Едвам втората подраса разчиташе така далече на личния характер на един човек, че вземаше под внимание него вия минал живот при оценката на този характер.

Едно друго последствие на паметната способност за съвместния живот на хората беше фактът, че се образуваха групи от хора, които бяха свързани чрез спомена за общи дела. По-рано образуването на такива групи беше обусловено напълно от природните сили, от общия произход. Човекът не прибавяше чрез своите собствени дела нищо към това, което природата беше направила от него. Сега една силна личност събираше известен брой хора за едно общо предприятие и споменът за това общо дело образуваше обществената група.

Тази форма на обществен съвместен живот се изрази истински едвам в ТРЕТАТА подраса /Толтеки/. Ето защо хората на тази раса основаха също първо това, което може да се нарече общественост, първата форма на държава. И ръководството управлението на тази държава преминаваше от праотците на потомците. Това, което по-рано живееше само в паметта на себеподобните, се пренасяше сега от бащата на сина. Делата на прадедите не трябваше да бъдат забравени за целия род. В потомците още се ценеше това, което прадедът беше извършил. Трябва да бъдем само наясно върху факта, че в онези времена хората действително имаха също силата да предават своите дарби на потомците.

Възпитанието беше подредено така, че да представя предварително живота в нагледни образи. А действието на това възпитание почиваше на личната сила, която излизаше от възпитателя. Той не развиваше умствената способност, а дарби, които имаха повече инстинктивен характер. Чрез една такава система на възпитанието способностите на бащата действително се предаваха в повечето случаи на сина.

При такива условия при третата подраса личният опит доби все по-голямо значение. Когато една група хора се отделяше от друга, тя донасяше със себе си за основаването на новата общност живия спомен за това, което беше изживяла на старата сцена. Обаче същевременно в този спомен имаше нещо, което тя търси не намираще отговарящо на нея, в което тя не се чувстваше добре. Поради това тя търсеше нещо ново. И така с всяко подобно ново основаване се подобряваха условията.

И беше нещо естествено, по-доброто да намери своето подражание. Тези бяха фактите, на основата на които през времето на третата подраса се стигна до онези процъфтяващи държави, които се описват в теософската литература. И личните опитности, които се добиваха, намираха подкрепа от страна на онези, които бяха посветени във вечните закони на духовното развитие. Самите силни владетели получаваха посвещението, за да има личната способност една силна опора. Чрез своето лично усърдие и чрез своята лична способност човекът става способен да бъде посветен. Той трябва да развие своите сили постепенно започвайки от долу нагоре, за да може да получи след това озарението отгоре. Така

се родиха посветените царе и ръководители на народите в Атлантида. В техните ръце имаше голяма власт; голямо беше също и уважението, което им се оказваше. Обаче в този факт се криеше също и причината за упадък и разложение. Развитието на паметната способност доведе до пълновластие на личността. Човекът искаше да представлява нещо чрез това свое пълновластие. И колкото по-голяма беше властта, толкова повече искаше той да я използва за себе си, честолюбието, което се беше развило, се превърна в изразен егоизъм. И с това беше дадена злоупотребата със силите. Когато се помисли, какво можеха атлантците чрез владеещото на жизнената сила, ще се разбере, че тази злоупотреба трябваше да има мощни последствия. Една широка власт над природата може да бъде поставена в служба на личното себелюбие.

Това стана в пълен размер чрез ЧЕТВЪРТАТА подраса /пра-Туранците/. Принадлежащите на тази раса хора, които бяха запознати с владеещото на гореспоменатите сили, ги използваха много пъти, за да задоволят своите собствени желания и алчност. Обаче използвани по този начин, тези сили се разрушават действайки едни върху други. Това е също, както когато краката на човека биха се движили твърдоглаво напред, до като горната част на тялото би искала да върви назад. Такова разрушително действие можеше да бъде възпрепятствувано само благодарение на това, че в човека се разви една по-висша сила, една по-висша способност. А това беше силата на мисълта. Логическото мислене действава задържащо върху егоистичните лични желания.

Произхода на това логическо мислене трябва да търсим при ПЕТАТА подраса /пра-Семитите/. Хората за почнаха да се издигат над чистия спомен за миналото и да сравняват различните преживявания. И горещите желания бяха регулирани според тази разсъдъчна способност, въобще всяко едно желание. Хората за почнаха да смятат, да комбинират чрез развитата разсъдъчна способност.

Те се научиха да работят в мисли. Ако по-рано се отдаваха на всяко едно желание, сега те първо се питат, дали мисълта може също да одобри желанието. Ако хората на четвъртата подраса се нахвърляха диво в задоволяването на техните желания, тези на петата подраса започнаха да се вслушват в един вътрешен глас. А този вътрешен глас действава задържащо върху желанията, макар и да не може да унищожи претенциите на егоистичната личност. Така петата подраса постави подтика за действие във вътрешността на човека.

Човекът иска да урежда в тази своя вътрешност със себе си това, което има да върши или да изостави. Обаче това, което бе придобито във вътрешността като способност на мисленето, доведе до изгубването на властта над природните сили. С това комбиниращо мислене той можеше да

покорява само силите на минералния свят, но не и жизнената сила. Следователно петата подраса разви мисленето за сметка на властта над жизнената сила. Но именно благодарение на това той създаде зародиша за по-нататъшното развитие на човечеството. Сега личността, себелюбието, егоизмът можаха да бъдат колкото и да е големи; чистото мислене, което работи напълно във вътрешността и не може вече да заповядва непосредствено на природата, не може да причини такива унищожителни действия, както злоупотребените по-рано сили. От тази пета подраса бе избрана най-надарената част, която надживя упадъка на четвъртата коренна раса и образува зародиша на петата, Арийска раса, която има задача да развие напълно мислителната сила с всичко, което е свързано с нея.

Хората от ШЕСТАТА подраса /Акадийци/ развиха още повече мислителната сила отколкото петата. Те се различаваха от така наречените пра-Семити чрез това, че доведоха гореспоменатата способност до приложение в един по-широк смисъл отколкото първите. Казано бе, че развитието на мислителната сила не позволяваше претенциите на егоистичната личност да стигнат до унищожителни действия, които бяха възможни при по-предните раси, но че тези претенции не бяха унищожени чрез нея. Пра-Семитите уреждаха първо техните лични отношения така, както им вдъхваше тяхната мислителна способност. На мястото на простите желаниа и похоти се яви остроумието. Настъпиха други условия и отношения на живота. Докато предхождащите раси бяха склонни да признаят като ръководител този, чиито дела се бяха запечатали дълбоко в паметта, или които можеше да погледне назад върху един живот на богат спомен сега, такава роля бе призната на умния. И ако по-рано беше меродавно това, което живееше в един добър спомен, сега като най-добро се считаше това, което най-добре просветваше на мисълта. По-рано под влиянието на паметта хората се предържаха към дадено нещо до тогава, докато то се окажеше вече недостатъчно, незадоволително и тогава. . . в този последния случай се получаваше от само себе си, че с едно новаторство проникваше онзи, който беше в състояние да помогне при един недостатък. Обаче под въздействието на мислителната способност се разви една жажда за новаторство и за изменение. Всеки искаше да прокара това, което неговия ум му подсказваше. Ето защо в петата подраса започнаха да се явяват неспокойни състояния, които в шестата доведоха до там, че се почувства необходимостта своенравното мислене на отделния човек, да бъде поставено под общи закони. Блясъкът в държавата на третата подраса почиваше на това, че общите спомени произвеждаха ред и хармония. В шестата подраса този ред трябваше да бъде произведен чрез измислени закони. Така в тази шеста подраса трябва да

търсим произхода не на правните и законни разпореждания. И през време на третата подраса ставаше отделянето на една група хора само тогава, когато така да се каже тя беше изтласкана от общността, защото тя не се чувствуваше добре сред съществуващите чрез спомена състояния. В 6-та подраса това беше съвсем различно. Властувашата мислителна сила търсеше новото като такова, тя подбуждаше към предприятия и нови основания. Ето защо Акадийците бяха един народ изпитващ радост да предприемат нещо ново, да колонизират. Особено търговията трябваше да подхранва новоразвиващата се мислителна и разсъдъчна способност.

При СЕДМАТА подраса /Монголите/ също така се разви мислителната способност. Обаче в нея бяха останали качества на предишните раси, а именно на 4-та подраса, в много по-силен размер отколкото при 5та и 6та. Те останаха верни на чувството за спомена. И така те стигнаха до убеждението, че най-старото е най-умното, това, което може да се защитава пред мислителната способност най-добре. Те също изгубиха властта над жизнените сили; обаче това, което се разви в тях като сила на мисълта, имаше самото нещо от природната мощ на жизнената сила. Вярно е, че те бяха изгубили властта над живота, обаче никога непосредствената наивна вяра в тази власт. За тях тази власт беше станала техен Бог, по поръчението на който вършеха всичко, което считаха за правилно. Така за техните съседни народите изглеждаха като обсебени от тази тайнствена сила и се отдаваха със сляпо доверие. Техните потомци в Азия и в някои европейски области показваха и още показват тази особеност.

Посадената в хората мислителна способност можа да достигне своята пълна стойност в развитието едвам тогава, когато тя получи един нов подтик в 5-та, коренна раса. 4-та коренна раса можеше да постави тази способност само в служба на това, което беше възпитано в нея чрез дарбата на паметта. 5-та достигна първо до такива форми на живота, за които способността на мисленето е истинският инструмент.

ПРЕМИНАВАНЕ ОТ ЧЕТВЪРТАТА В ПЕТАТА КОРЕННА РАСА

Следващите съобщения се отнасят за преминаването на четвъртата /атлантска/ коренна раса в петата /арийска/ коренна раса, на която принадлежи настоящето цивилизованото човечество. Само онзи ще я разбере правилно, който ще се проникне от мисълта на развитието в неговия пълен обхват и в неговото пълно значение. Всичко, което човек съзира около себе си, се намира в развитие. И също свойството, качеството на хората на нашата пета коренна раса. Кое то се състои в използването на мисълта, първо се е развило. Да, именно тази коренна раса е, която до-

вежда способността на мисленето бавно и постепенно до узряване, съвременният човек се решава /в мисълта/ за нещо, и след това го изпълнява като следствие на собствената мисъл. Тази способност се подготви при атлантите. Не собствените мисли тези, които по-високо развитите същества вливаха в тях, влияеха върху тяхната воля. Следователно тази воля беше управлявана така да се каже от вън. Който се запознае с тези мисли на развитието при човека и се научи да допуска, че този човек - като земен човек - беше едно съвършено различно устроено същество, той ще може също да се издигне до представата за съвършено различните същества които се говори в съобщенията. Развитието, за което се съобщава, протече в извънредно големи периоди от време.

* * * * *

Това, което в предидущото изложение бе казано за 4-та коренна раса, за Атлантите, се отнася за голяма маса на човечеството. Но тази маса имаше ръководители, които по отношение на техните способности изпъкваха високо над нея. Мъдростта, която тези ръководители притежаваха, и силите, които те владееха, не можеха да се постигнат чрез никакво земно възпитание. Те им бяха разделени от висши Същества които не притежаваха непосредствено на Земята. Ето защо естествено беше, че голямата маса на хората чувствуваше тези ръководители като същества от по-висше естество, като "пратеници" на боговете. Защото това, което тези ръководители знаеха и можеха да извършат, не можеше да се добие с човешките сетивни органи и с човешкия ум. Обикновените хора ги почитаха като "пратеници на боговете" и приемаха техните за поведи, техните повеления, а също и тяхното учение. Чрез същества от такъв род човечеството беше запознато с науките, изкуствата и в изработването на уреди.

И такива "пратеници на боговете" ръководиха обществата или те самите, или обучаваха хора, които бяха достатъчно напреднали, в изкуствата на управлението. За тези ръководители се казваше, че те "общуват с боговете" и са посветени от самите Богове в законите, според които човечеството трябва да се развива. И това отговаряше на действителността. На места, за които тълпата не знаеше нищо, ставаше това посещение, това общение с Боговете. Тези места бяха наричани светилища на мистериите. От там ставаше следователно управлението на човешкия род. Това, което ставаше в светилищата на мистериите, беше също така неразбираемо за народа. И народът познаваше също така малко намеренията на тези ръководители.

Народът можеше да разбере със своите сетива само това, което ставаше непосредствено на Земята, но не и това, което се разкриваше от висшите

светове за благо на Земята. Ето защо и ученията на ръководители те бяха съставени в такава форма, която не приличаше на съобщенията върху земните събития. Езикът, на който Боговете говориха в мистериите с техните пратеници, съвсем не беше земен и формите, в които тези Богове се изявяваха също не бяха земни. Висшите Духове се явяваха на своите пратеници "в огнени облаци", за да им съобщат, как трябва да ръководят хората. В човешка форма може да се яви само един човек; същества, чиито способности се издигат над човешките, трябва да се изявяват във форма, които не могат да бъдат намерени между земните. Фактът, че "пратениците на боговете" можаха да приемат тези откровения, иде от там, че самите те бяха най-съвършените между техните братя-човеци. Те бяха изминали вече на минали степени на развитието това, което по-голяма част от хората тепърва имаха да изминат. Само в определени отношения приличаха те на останалите хора. Те можаха да приемат човешката форма. Обаче тяхната душевно-духовни качества бяха от свръхчовешко естество. Те бяха следователно двойни, божествено-човешки същества. Следователно можем да ги считаме като по-висши духове, които бяха приели човешки тела, за да помагат по-нататък на човечеството в неговия земен път. Тяхното истинско отечество не беше Земята. Тези същества ръководиха хората, без да могат да им съобщят принципите, според които ги ръководиха. Защото до 5-та раса на атлантите, пра-семитската, хората не притежаваха никакви способността да разберат тези принципи. Едвам мислителната способност, която се разви в тази подраса, представляваше една такава способност. Обаче тя се разви бавно и постепенно.

И също последните подраси на атлантите можаха да разберат още много малко от принципите на техни те божествени ръководители. Те едвам започнаха да предчувстват, и то съвсем непълно, нещо от тези принципи. Ето защо техните мисли, а също и законите, за които се говореше при техните държавни разпореждания, бяха повече предчувствувани от колкото ясно мислени. Главните ръководители на 5-та атлантска подраса подготвиха постепенно тази подраса така, че в по-късно време, след залеза на атлантския начин на живот, тя да може да започне един нов начин на живот, който се подрежда напълно според мислителната способност.

А сега трябва да си представим, че в края на Атлантската епоха имаме работа с 3 групи човекоподобни същества. 1/ С гореспоменатите "пратеници на боговете", които в тяхното развитие бяха изпреварили далече голямата народна маса, учеха божествената Мъдрост и вършеха божествени дела. 2/ Самата голяма маса, при която мислителната способност беше още в едно тъпо състояние, въпреки че притежаваше способности

подобни на природните сили, които съвременното човечество е изгубило. 3/ Една по-малка група от такива хора, която развиваше мислителната способност. Чрез това тези хора наистина изгубиха постепенно самобитните способности, но в замяна на това се развиха така, че да могат да разбират принципите на "пратениците на боговете". Втората група човешки същества бяха изложени на постепенно умирање. Обаче 3-та група можа да бъде възпитана от съществата на 1-та група така, че да поеме в нейните собствени ръце ръководството.

От тази 3-та група гореспоменатият главен ръководител, който в окултната литература носи името МАНУ, избра най-способните, за да направи да произлезе от тях едно ново човечество. Тези най-способни хора съществуваха в 5-та подраса. Мислителната способност на 6-та и 7-та подраса беше достигнала по определен начин в криви пътища и не беше годна за по-нататъшното развитие. Най-добрите качества на най-добрите хора трябваше да бъдат развити. Това стана като ръководителят изолира избраните на едно място на Земята - във вътрешността на Азия - и ги освободи от всяко влияние от изостаналите назад или на тези, които бяха достигнали по криви пътища.

Задачата, която ръководителят си постави, беше, да отведе своята група толкова далече, щото принадлежащите на тази група да могат да схванат в собствената душа, със собствена мислителна способност принципите, според които те бяха ръководени до сега по един предчувствуван от тях, обаче ясно познат начин. Хората трябваше да познаят божествените сили, които бяха следвали несъзнателно. Досега Боговете бяха ръководили хората чрез техните пратеници; сега хората трябваше да знаят за тези божествени същества. Те трябваше да се научат да считат себе си като изпълнителни органи на божественото проведение. Следователно отделната група хора стоеше пред едно важно решение. Божественият ръководител беше сред тях в човешка форма. По-рано от такива пратеници на Боговете човечеството беше получило указания, заповеди относно това, какво трябваше да прави или да изостави. То бе запознато в науките, които се отнасяха за онова, което можеше да възприема със сетивата. Хората бяха предчувствували едно божествено управление на света, бяха го чувствували в техните собствени действия; обаче те не знаеха нищо ясно за него. Сега техният Ръководител им говореше по един свършено нов начин. Той ги учеше, че невидими същества ръководят и направляват това, което те имат видимо пред себе си; и че самите те бяха служители на тези невидими същества, че с техните мисли трябва да изпълняват законите на тези невидими същества. Хората слушаха за нещо свръхземно-Божествено. И че невидимото Духовно е творец и държател на видимо телесното. До сега те бяха насочвали поглед

нагоре към техните видими пратеници на Боговете, към техните свръх-човешки посветени, един от които беше този, който им говореше така. Те им съобщаваха какво трябва да правят и да не правят. Сега обаче те бяха удостоени с вниманието, пратеникът на Боговете да им говори за самите Богове. Мощна бе речта, която той отново и отново отправяше към своята група. "До сега вие виждахте онези, които ви ръководеха; обаче има по-висши ръководители, които вие не виждате. И на тези Ръководители сте подчинени вие. Вие трябва да изпълнявате заповедите на Бога, които не виждате; и трябва да слушате един, за който не можете да си съставите никакъв образ. "Така звучеше от устата на великия Ръководител заповедта, която предписваше почитането на един Бог на който никакъв сетивен образ не можеше да бъде подобен, поради което не трябваше да му се прави никакъв образ. Един от звук от тази първична заповед на 5-та човешка подраса са ни познатите от Библията думи: "Не си прави кумир и никакво подобие на нещо, което е горе на небето и което е долу на земята или което е във водата под земята. . . "/Книга Мойсей, 10. глава/. До главния ръководител /Ману/ стояха други пратеници на Боговете, които изпълняваха неговите намерения за отделните отрасли на живота и работеха за развитието на новата раса. Защото касаеше се целият живот да бъде устроен в смисъла на новото разбиране за едно божествено управление на света. Мислите на хората трябваше да бъдат насочени навсякъде от видимото към невидимото.

Животът е определен чрез природните сили. Този човешки живот зависи в неговото течение от деня и нощта, от зимата и лятото, от светенето на Слънцето и от дъжда. Как тези богати на влияние факти стоят във връзка с невидимите /божествените/ сили, и как човекът трябва да се отнася за да устрои своя живот съобразно с тези невидими Същества: това му беше показано. Всяко знание и всяка работа трябваше да се извършват в този смисъл. В движението на звездите и в отношенията на атмосферните процеси /състоянията на времето/ човекът трябваше да вижда божествените решения, излиянието на божествената Мъдрост. Астрономията и метеорологията бяха преподавани в този смисъл. И човекът трябваше да устрои своята работа, своя морален живот така, че те да отговарят на пълните с мъдрост закони на Божественото. Животът беше уреден според божествените заповеди, както в движението на звездите и в атмосферните процеси бяха изследвани божествените мисли.

Човекът трябваше да привежда своите дела в съгласие с промислите на Боговете чрез жертвоприношения. Намерението на Ману беше да насочва всичко в човешкия живот към висшите светове. Всяко човешко действие, всички разпореждания трябваше да носят един религиозен характер. Чрез това Ману искаше да внедри това, което подлежи на 5-та ко-

ренна раса като нейна истинска задача. Тази раса трябваше да се научи да се ръководи сама чрез нейните собствени мисли. Обаче подобно самоопределение може да бъде за благото на човечеството само тогава, когато самият човек се постави в служба на висшите Сили. Човекът трябваше да си служи със своята мислителна способност; обаче тази мислителна способност трябваше да бъде осветена чрез погледа насочен към Божественото. Ние можем да разберем напълно това, което ставаше в онези времена само когато знаем също, че развитието на мислителната способност, започвайки от 5-та атлантска подраса, имаше като последствие още и нещо друго. От определена страна хората бяха стигнали до там, да притежават знания и изкуства, които нямаха непосредствена връзка с това, което гореспоменатият Ману трябваше да счита като своя същинска задача.

На *тези* познания и изкуства им липсва отначало религиозният характер. Те бяха придобити от хората така, че тези последните не можеха да мислят за нищо друго, освен да ги поставят в служба на тяхната собствена полза, на техните лични нужди. /За сега не е позволено да се съобщава открито за произхода на тези познания и изкуства. Ето защо тук трябва да премълчим една част от това, което е записано в Акашовата Летопис/. . . Към такива познания принадлежи например огънят в неговото приложение за човешки нужди. През първите времена на Атлантида човекът не се нуждаеше от огъня, защото той можеше да си служи с жизнената сила. Обаче колкото по-малко беше в състояние да си служи в течение на времето с тази сила, толкова повече трябваше той да се научи да си изработва оръдия, инструменти от така наречените неживи неща. За целта му служеше използването на огъня. Следователно човекът се беше научил да си служи с такива природни сили, без да осъзнава техния божествен произход. И така трябваше също да бъде. Човекът не трябваше да бъде принуден чрез нищо да отнася тези неща стоящи в услуга на неговата мислителна способност към божествения ред. Напротив той трябваше да прави това доброволно в своите мисли. И така намерението на Ману беше насочено към това, да доведе хората до там, че те да свързват такива неща с висшия миров ред самостоятелност една вътрешна потребност. Хората можаха така да се каже да избират, дали искаха да прилагат придобитите познания за чисто лично ползване или в религиозната служба за един по-висш свят. Следователно, ако порано човекът беше принуден да се счита като член на божественото ръководство на света, от което му идваше като дар например владееето на жизнената сила, без да има нужда да използва мислителната способност, сега той можеше да използва също природните сили, без да насочва мисълта към Божественото. Не всички хора, които Ману беше събрал

около себе си, бяха узрели за такова решение, а само една малка част от тях. И само от числото на тези последните Ману можа да образува действително зародиша на новата раса.

Той се оттегли с тези така избрани хора, изолира се, за да ги развие по-нататък докато останалите се смеси ха с другите хора. От тези така избрани малко на брой хора, които Ману събра около себе си, произхожда след това всичко, което съставлява и до днес истинските прогресивни зародиши на 5-та коренна раса. Ето защо обяснимо е също, че през цялото развитие на тази 5-та коренна раса преминават 2 характерни черти. Едната черта е свойствена на хората, които са одушевени от висши идеи, които считат себе си задача на една божествена световна Сила, на едно божествено световно Същество; другата черта е свойствена на онези, които поставят всичко само в служба на личния интерес, на собствената полза. Малката група хора остана около Ману дотогава, докато бе вече достатъчно укрепналата да може да действа в духа на новото и докато нейните членове можаха да излязат сред останалото човечество, за да му донесат този нов дух. Естествено е, че този нов дух прие при различните народи един различен характер, според това, как тези народи се бяха развили в различните области. Запазените стари характерни черти се смесиха с това, което посланиците на Ману занесоха в различните части на света. Чрез това се родиха разнообразни нови култури и цивилизации.

Най-способните личности, намиращи се около Ману бяха предвидени да бъдат постепенно посветени непосредствено в божествената мъдрост, за да могат да станат учители на другите. Така стана, че към старите пратеници на Боговете сега се прибави един нов вид посветени. Това са онези, които бяха развили тяхната мислителна способност по земен начин, както техните останали себеподобни. Съществуващите по-рано пратеници на Боговете също и Ману не притежаваха това. Тяхното развитие принадлежи на по-висшите светове. Те внесоха тяхната по-висша Мъдрост в земните отношения. Това, което те дариха на човечеството, беше един "дар свише". Преди средата на Атлантската епоха хората не бяха още достатъчно напреднали, за да могат да разберат със собствени сили това, което са божествените решения. Сега - в гореспоменатото време - те трябваше да стигнат до това. Земното мислене трябваше да се издигне до понятието за Божественото. Към свръхчовешките посветени се прибавиха човешките. Това означава един важен поврат в развитието на човешкия род.

Първите атланци нямаха още избора, дали да считат техните ръководители като божествени пратеници или не. Защото това, което тези последните вършеха, се натрупваше като дела на висшите светове. То носе

ше печата на божествения произход. Така божествените пратеници на Атлантската епоха бяха Същества канонизирани чрез тяхната сила, заобиколени от блясъка, който им предаваше тази сила. Човешките посветени от следващите времена са, външно взето, хора между хората. Обаче те останаха свързани с висшите светове и откровенията и явленията на пратениците на Боговете проникваха до тях. Само по изключение, когато се явяваше една по-висша необходимост, те използваха определени сили, които им бяха дарени от там. Тогава те вършеха дела, които хората не разбираха познатите им закони и затова с право ги считаха за чудеса. Обаче по-висшето намерение при всичко това е, да развият напълно тяхната мислителна способност. Човешките посветени са днес посредниците между народа и по-висшите Същества; и само посвещението позволява и дарява способността за общение с пратениците на боговете.

Човешките посветени, свещените учители, станаха сега в началото на 5-та коренна раса ръководители на останалото човечество. Великите царе свещеници на миналото време, за които свидетелствуват не историята, а света на легендите, принадлежат към групата на тези посветени. Висшите пратеници на Боговете се оттеглиха все повече от Земята и предоставиха ръководството на тези човешки посветени, до които обаче те стояха със съвети и дела. Ако това не беше така, човекът никога не би стигнал до свободната употреба на своята мислителна способност. Светът стои под божествено ръководство; обаче човекът не трябва да бъде принуден да признае това, а трябва да го види и разбере чрез свободно разсъждение. Когато е стигнал до тук, тогава посветените постепенно му разкриват техните тайни. Обаче това не може да стане наведнаж. Цялото развитие на 5-та коренна раса е бавният път към това. Ману ръководеше още като деца даже своята група. След това ръководството премина постепенно към човешките посветени. И днес прогресът все още се състои в една смесица от съзнателно и несъзнателно действуване и мислене на човека. Едвам в края на 5-та коренна раса, когато чрез 6-та и 7-та подраси достатъчно голям брой хора ще бъдат способни да имат знание, най-великият посветен ще може да им се открие И този човешки посветен ще може тогава да поеме по-нататъшното ръководство, както беше сторил това великият Ману в края на 4-та коренна раса. Така възпитанието на 5-та коренна раса е това, една по-голяма част от човечеството да стигне до там, да следва свободно един човешки Ману, както беше сторил това зародишът на тази 5-та коренна раса с божествения Ману.

ЛЕМУРИЙСКАТА РАСА

Тук ще предадем една част от Акашовата Летопис, която се отнася за едно много далечно минало време в развитието на човечеството. Това време предхожда онова, което бе описано в миналите изложения. Думата става за третата коренна раса на човечеството, за която теософската литература се казва, че е обитавала лемурийския континент. В смисъла на тази литература - този континент се е намирал на юг от Азия. Обаче той се е простирал приблизително от Цейлон до Мадагаскар. Към него е принадлежала също днешната южна Азия и части от Африка. Макар и при разчитането на "Акашовата Летопис" да е била приложена възможно най-голямата грижа. Трябва все пак да подчертаем, че никъде тези съобщения не трябва да се считат за нещо догматично. Те нямат такъв характер. Четенето за неща и събития, които са толкова отдалечени от днешната епоха, не е лесно. Поради което превеждането на видяното и разчетеното на съвременен език предлага почти непреодолими пречки. Данните за времето ще бъдат представени по-късно. Те ще бъдат по-добре разбрани, когато бъде разгледана цялата лемурийска епоха, а също и онази на нашата /пета/ коренна раса до настоящето нещата. Които се съобщават тук, са изненадващи също и за окултиста, който ги чете за първи път, въпреки че тази дума не е съвсем подходяща. Ето защо той трябва да ги съобщава само след най-грижлива проверка.

* * * * *

Четвъртата /Атлантска/ коренна раса беше предшествувана от така наречената лемурийска раса. През време на нейното развитие със Земята и човека станаха събития от най-голямо значение. Въпреки това тук трябва да кажем първо нещо върху характера на тази коренна раса *след* тези събития и едвам след това ще разгледаме самите тях. Общо взето при тази раса още не беше развита паметта.

Вярно е, че хората можеха да си съставят представи за нещата и събитията; обаче тези представи не оставиха запазени в спомена. Ето защо те не притежаваха още никакъв език в истинския смисъл. Това, което можеха да произведат в това отношение, бяха повече природни звуци, които изразяваха техните усещания, удоволствие, радост, страдание и т. н., които обаче не обозначаваха външни неща. Обаче техните представи притежаваха една сила съвършено различна от тази на по-късните хора. Чрез тази сила те действаха върху заобикалящия свят. Други хора, животни, растения и даже неживи предмети можаха да чувстват тези действия и да бъдат повлияни от простите предмети. Така лемуриецът можеше да съобщава нещо на своите себеподобни, без да има нужда от някакъв език. Това съобщение се състоеше от един вид "четене на мисли-

те". Лемуриецът черпеше силата на своите представи направо от нещата, които го заобикаляха. Те се вливаше в него от растежната сила на растенията, от жизнената сила на животните. Така той *разбираше* растенията и животните в тяхното вътрешно тъкане и живот. Той *разбираше* даже също физическите и химическите сили на неживите неща. Когато градеше нещо, той не се нуждеше да изчислява носещата сила на дървеното стъбло, да прецени теглото на един строителен камък; той с поглед преценяваше доколко може да носи едно стъбло, къде трябва да бъде поставен камъкът съобразно с неговото тегло. Така лемуриецът строеше без инженерно изкуство от силата на своята представа действаща със сигурността на един вид инстинкт. И при това владееше свое то тяло до висока степен. Той можеше да закали своята ръка, когато беше необходимо, чрез просто усилие на волята. Можеше да повдигне например извънредно големи товари чрез просто развитие на волята.

Ако по-късно на атлантиеца служеше неговата власт на жизнената сила лемуриецът служеше овладяването на волята. Той беше - нека този израз не бъде криво разбран - във всички области на по-нисшите човешки работи роденият маг. Животът на лемурийците беше насочен към развитието на волята, на силата образуваша представите. Възпитанието на децата беше изцяло насочено към тази цел. Момчетата бяха закалявани по най-силния начин. Те трябва да научат да издържат на опасности, да побеждават страданията, да извършват смели действия. Онези, които не можеха да понасят мъченията, да понасят болките, не бяха считани за никакви полезни членове на човечеството. Оставяха ги да загинат при тежка работа.

Това, което Акашовата Летопис показва по отношение на това възпитание на децата, надминава всичко, което съвременният човек може да обрисова в най-смелата фантазия. Понасянето на горещина до изгарящ пек, пробуждането на тялото с остри предмети бяха съвсем обикновени процедури.

Различно беше възпитанието на момичетата. Вярно е, че и женските деца бяха закалявани; обаче всичко останало беше така устроено, че децата да развиват една силна фантазия. Например момичетата бяха излагани на бурята, за да почувствуват спокойно нейната страшна красота; те трябва да гледат без страх борбите на мъжете, проникнати само от чувството за мощта и силата, която виждаха пред себе си. Чрез това при тях се развиваха заложбите за мечтание, за фантазирането тези качества бяха особено високо ценени. И тъй като не съществуваше памет, тези заложби не можаха също да се изродят. Съответните сънищни и фантазии представи съществува само толкова, докато беше налице съответният външен повод. Вследствие на това те имаха своята добра основа във

външните неща. Те не се изгубваха в бездънна почва. В женската душа се потопяваха така да се каже фантастиката и мечтателността на самата природа.

С изключение на последните времена, лемурийците нямаха жилища в нашия смисъл. Те пребиваваха там, където самата природа даваше възможност за това. Например пещерите, които използваха, те само ги преобразяваха така, снабдяваха ги с такива прибавки, от които се нуждаеха. По-късно те самите си изградиха такива пещери в земята; тогава при такива строежи те развиваха голяма сръчност.

Обаче не трябва да си представяме, че лемурийците не са изграждали също и изкуствени постройки. Само че тези постройки не служиха за жилища. Те произхождаха в първо време от нуждата, да се даде на природните неща една произведена от човека форма. Могилите бяха така преустроените човекът изпитваше радост, удоволствие от тяхната форма. Поради същата причина се сглобяваха камъни, или също и затова, за да служат при определени действия. Местата, където децата бяха закалявани, бяха заградени със стени от този род. Обаче към края на тази епоха постройките станаха все по-мощни и по-изкусни, а именно постройките, които служеха за подържане на "божествената мъдрост и божественото изкуство". Тези заведения бяха по всичко различни от това, което храмовете бяха за по-късното човечество, защото те бяха съвремененно заведения за обучение и центрове на науката. Който беше намерен подходящ за това, трябваше да бъде посветен тук в науката на мировите закони и в боравенето с тези закони. Ако Лемуриецът беше един роден маг, тогава тук тази заложба беше развита в изкуство и за разбиране. Само онези, които чрез всяко закаляване бяха добили до най-висока степен способността да побеждават, можаха да бъдат допуснати там. За всички останали това, което ставаше в тези заведения, беше най-дълбока тайна. Тук приетите се научаваха да познават чрез непосредственото виждане природните сили, а също така и да ги владеят. Обаче учението беше така устроено, че при човека природните сили се превръщаха в сили на волята. Благодарение на това той можеше сам да върши това, което природата произвеждаше. Това, което по-късното човечество извършваше чрез обмисляне, чрез комбиниране, имаше тогава характера на една инстинктивна дейност. Обаче тук думата "инстинкт" не трябва да се употребява в същия смисъл, както сме свикнали да я прилагаме към животните. Защото това, което лемурийците вършеха, надвишава извънредно много всичко онова, което животинският свят може да извърши чрез инстинкта. То надвишаваше даже това, което от тогава насам човечеството е усвоило като изкуства и науки чрез паметта, ума и фантазията. Ако бихме искали да употребим един израз за тези

заведения, който да ни улесни разбирането, бихме могли да ги наречем "висши училища на силите на волята и на ясновиждащата сила на представата". От тях излизаха хората, които ставаха владетели на другите във всяко отношение. Трудно е да се предаде днес в думи една правилна представа за всички тези отношения. Защото от тогава насам всичко на Земята се е изменило. Самата природа и всякакъв човешки живот бяха различни; ето защо и работата на човека и отношението от човек към човек бяха съвсем различни.

Въздухът тогава беше още повече гъст отколкото през Атлантската епоха, а водата още по-рядка. Също и това, което днес съставлява твърдата земна кора, не беше още така втвърдено както по-късно. Растителният и животинският свят едвам бяха напреднали до формите на земноводните животни, на птичия свят и на нисшите бозайници, а растенията до форми, които имат подобие с нашите палми и други подобни дървета. Обаче формите бяха различни от днешните. Това, което днес се явява само в малки форми, тогава беше гигантски развито. Нашите малки папрати бяха тогава дървета и образуваха мощни гори. Днешните висши млекопитаещи животни не съществуваха. Напротив една голяма част на човечеството се намираше на такова ниско развитие, че трябва да го назовем направо животинско. Общо взето това, което е описано тук за лемурийците, важи само за една малка част от тези хора. Другата част живееше животински живот. Даже тези човеци животни бяха по отношение на тяхното външно устройство и начина на техния живот напълно различни от спомената малка част. Те никак не се различаваха по някакъв особен начин от нисшите млекопитаещи животни, които също и във външната форма им приличаха в известно отношение.

* * * * *

Трябва да кажем още няколко думи върху значението гореспоменатите храмови центрове. Това, което се култивираше там беше в същност религия. Това беше "божествена мъдрост и божествено изкуство". Човекът чувстваше това което му се даваше там, непосредствено като един дар на духовните мирови Същества. И когато ставаше причастник на това което му се даряваше по този начин, той сам смяташе себе си като "служител" на тези мирови Същества. Той се чувстваше "осветен" пред всичко недуховно. Ако на тази степен на развитието на човечеството искаме да говорим за религия, бихме могли да я наречем "религия на волята". Религиозното настроение и посвещение се състоеше в това, че човекът пазеше подарените му сили като строга божествена "тайна", че водеше един живот, чрез който освещаваеше своята сила. Благоговението и почитта, с които лицата имащи подобни сили бяха посрещани от стра

на на другите, бяха големи. И това благоговение и тази почит не бяха установени чрез никакви закони или нещо подобно на закони, а чрез самата непосредствена сила, които те упражняваха. Който не беше посветен, стоеше напълно под магическото влияние на посветените. И самопонятно беше също, че тези последните се считаха като осветени лица. Защото в техните храмови центрове те притежаваха пълното виждане на действащите природни сили. Те проникваха с техния поглед в творческата работилница на природата. Това, което изживяваха, беше едно общение със Съществата които строят в самия свят. Това общение може да бъде наречено общение с Боговете. И това, което по-късно се яви като "посвещение", като "тайнство", произлезе от тази първоначална форма на общението на хората с Боговете. В следващите времена това общение трябваше да приема други форми, защото човешката способност да си образува представи, човешкият дух приеха други форми. От особено значение е нещо, което стана с напредването на лемурийското развитие благодарение на това, че жените живееха по описания начин.

Чрез това те развиха особени човешки сили. Тяхната способност на въображението, намираща се във връзка с природата, стана основа за едно особено развитие на живота на представите. Те приемаха мислено в себе си силите на природата и ги оставяха да действуват в тяхната душа. С това се образуваха зародишите на паметта. И заедно с паметта в света се яви също способността за развитие на първите най-прости морални понятия. Развитието на волята при мъжете правеше те да не познават отначало нещо подобно. Мъжът следваше инстинктивно или подбудите на природата, или влиянията на посветените. От женският елемент се родиха първите представи за "добро" и "зло". Тогава хората започнаха да обичат нещо, което правеше особено впечатление на живота на представите, от други неща пък да изпитват отвращение. Ако властта, която мъжкият елемент упражняваше. Беше насочена повече върху външното действие на волевите сили, върху външното боравене с природните сили, наред с това в женския елемент се раждаше едно действие чрез сърцето, чрез вътрешните, лични сили на човека. Само онзи може да разбере правилно развитието на човечеството, който взема под внимание, че първите прогресии в живота на представите са били направени от жените. Свързаното с мисления живот на представите, развитието на паметта, развитието на навиците, които образуваха зародишите на един правен живот, на един вид нрави, на един вид бит, идваше от тази страна. Ако мъжът беше видял и упражнил природните сили: жената стана първата тълкувателка на тези природни сили. Това беше един особен нов начин да се живее чрез размишление, който се роди тук. Тази форма имаше нещо много повече лично отколкото начина, по който се проявя-

ваше мъжът. Сега трябва да си представим, че тази особеност на жените беше също един вид ясновиждане, макар и да се различава от магията на волята при мъжете. В нейната душа жената беше достъпна за един друг вид духовни Същества. Тя беше достъпна за такива духовни Същества, които говореха повече на чувствения елемент на душата, а по-малко на духовния елемент, на който беше подчинен мъжът. Така от мъжете се излъчваше едно действие, което беше повече природно-божествено, а при жените едно такова, което беше повече душевно-божествено.

Развитието, през което мина жената през време на Лемурийската епоха доведе до там, че при настъпването на следващата - атлантска коренна раса на Земята на нея и, се падна една важна роля. Това явяване на тази коренна раса стана под влиянието на високо развити Същества, които бяха запознати с образуването на расите и които бяха в състояние да насочат съществуващите човешки сили, силите на човешката природа в такива пътища, че да може да се роди една нова раса. Ние ще говорим още особено за тези Същества. За сега нека бъде достатъчно да кажем, че те притежават свръхчовешка мъдрост и сила. Те отделиха сега от лемурийското човечество една малка група и я определиха като родоначалник на бъдещата атлантска раса. Мястото, на което те направиха това, се намиреше в горещата зона. Под тяхно ръководство мъжете развиваха способността да владеят природните сили. Те бяха силни и разбираха да добиват от Земята най-разнообразните съкровища. Можеха да обработват земята и да използват нейните плодове за живота. Чрез възпитанието, което бяха получили, те бяха станали силни волеви натури. По-малко беше развита при тях душата и сърдечността. В замяна на това тези последните бяха развити при жените. Памет и фантазия, и всичко, което беше свързано с тези способности, се намираха при жените.

Горепосочените ръководители направиха така, че избраната група да се подреди в по-малки групи. И те повериха на жените поддръждането и устройването на тези по-малки групи. Чрез нейната памет жената беше добила способността да използва за бъдещето опитностите и преживяванията, които бяха веднъж добити. Това, което вчера се е оказало като целесъобразно, тя го оползотворяваше днес и беше наясно върху факта, че то ще донесе полза също и утре. Благодарение на това разпоредбите за съвместния живот изхождаха от нея. Под нейно влияние се развиваха понятията за "добро и зло". Чрез нейния размислящ живот тя доби разбиране за природата. От наблюдението на природата в нея възникнаха представите, според които тя ръководеше работата на хората. Духовните ръководители устройва нещата така, щото чрез душата на жената да бъде облагородена и пречистена волевата природа, бликащата сила на мъжете. Естествено ние трябва да си представим всичко това в детски

наченки. Думите на нашия език веднага предизвикват представи, които са взети от настоящия живот.

По околния път чрез пробудения душевен живот на жените духовните Ръководители развиха първо този на мъжете. В гореспоменатата колония влиянието на жените беше много голямо. При тях трябваше да се търси съвет, когато искаха да тълкуват знаменията на природата. Обаче цялата форма на техния душевен живот беше още такава, че тя стоеше под властта на "тайните" душевни сили на човека. Ние не налучкваме напълно нещата, а само приблизителното говорим за едно самнабулно виждане на тези жени. В определена по-висша форма на сънуването на тях им се разкриваха тайните на природата и им се вливаха подтиците за тяхното действие.

За тях всичко беше одушевено и им се показваше в душевни сили и явления. Те се изоставяха на пълното с тайнственост тъкане на техните душевни сили. Това, което ги тласкаше към техните действия, бяха "вътрешни гласове", или това което растенията, животните, камъните, вятърът, шумоленето на дърветата и т.н. им казваха. От такова едно душевно състояние, от такова едно душевно настроение се роди това, което можем да наречем човешка религия. Душевното в природата и в човешкия живот бе постепенно почитано и боготворено. Отделни жени стигнаха до особено господство, защото знаеха да тълкуват от особени пълни с тайнственост глъбини това, което се съдържа в света. Така може да стане, че при такива жени това, което живееше в тяхната вътрешност, се превърна в един вид природен говор.

Защото началото на говора се крие в нещо, което е подобно на песента. Силата на мисълта се превръщаше в доловим за слуха глас. Вътрешният ритъм на природата прозвучаваше от устните на "мъдрите" жени. Хората се събираха около такива жени и чувстваха в техните песенни изречения откровенията на висши Същества. Човешкото богослужение започна с такива неща. В онова време не може да става дума за някакъв "смисъл" в говоренето. Хората чувстваха звук, тон, ритъм. При това те не си представяха по-нататък нищо, а само поглъщаха силата на чутото в душата. Целият процес стоеше под ръководството на по-висши ръководители. Те бяха вдъхнали на "мъдрите" жени тонове и ритми по един начин, върху който сега не можем да говорим по-нататък. Така те можеха да действуват облагородяващо върху душите на хората. Можем да кажем, че по този начин въобще се пробуди същинският душевен живот.

Акашовата Летопис показва в тази област красиви сцени. Ще опишем една такава сцена. Намираме се в една гора, при едно мощно дърво. Слънцето току що е изгряло на изток. Подобно на палма дърва хвърля

мощни сенки. Другите дървета около него са били отстранени. С лице обърнато към изток, изпаднала в екстаз, жрецата седи върху един стол направен от редки природни предмети и растения. Бавно, в ритмично редува не от нейните устни се изливат чудесни, малко на брой звуци, които постоянно се повтарят. На кръгове около нея сядат известен брой мъже и жени с лица потънали в сънуване, поемайки вътрешен живот от това, което чуваха. Могат да бъдат видени още и други сцени. На едно подобно устроено място "пее" една жрица, обаче нейните тонове имат нещо по-мощно, по-силно. И хората около нея се движат в ритмични танци. Защото този беше другият начин, по който "душата" идваше в човечеството. Пълните с тайнственост ритми, които бяха подслушали от природата, бяха подражавали в движенията на собствените крайници. Чрез това хората се чувстваха едно с природата и с царуващите в нея същества.

Мястото на Земята, където бе образувано това племе на една бъдеща човешка раса, беше особено подходящо за това. То беше такова място, където бурно раздвижваната Земя от онова време беше стигнала някакси до успокоение. Защото Лемурия беше раздвижена от бури. В онези времена Земята нямаше още нейната по-късна гъстота. Навсякъде тънката почва беше подравнявана от вулканически сили, които изригваха на по-малки или по-големи потоци. Мощни вулкани съществуваха почти навсякъде и развиваха постоянно една разрушителна дейност. Хората бяха свикнали да се считат с тази огнена дейност. Те използваха също този огън при тяхната работа и строителства. Това, което вършеха беше в много отношение така, че огънят на природата му служеше като основа тъй, както днес изкуственият огън служи при човешката работа. Чрез дейността на този вулканически огън бе предизвикана гибелта на Лемурийския континент. Опази част от Лемурия, от която трябваше да се развие племенната раса на Атлантида, имаше наистина горещ климат, но в нейната цялост тя беше предпазена от вулканическата дейност. Тук човешката природа можа да се развие по-спокойно и по-мирно отколкото в останалите на Земята. Повече скитническият живот от по-ранни те времена трябваше да бъде изоставен и установените населени места станаха все по-многобройни.

Трябва да си представим, че в това време човешкото тяло беше още нещо пластично и гъвкаво. То постоянно се преобразуваше, когато вътрешният живот се променяше. Не много преди това хората бяха по отношение на тяхното вътрешно устройство още твърде различни.

Външното влияние на местността, на климата беше там решаващо за устройството на това тяло. Едвам в споменатата колония тялото на човека стана все повече израз на неговия вътрешен душевен живот. Колонията

имаше същевременно една напреднала, външно благородно устроена човешка форма. Трябва да кажем: чрез това, което ръководителите бяха направили. Те създадоха първо това, което е правилната форма на човека. Това стана обаче съвсем бавно и постепенно. Но то стана така, че първо в човека бе развит душевният живот, и към този душевен живот се приспособи още мекото и гъвкаво тяло. Закон е в развитието на човечеството, че с напредването на това развитие човекът има все по-малко и по-малко влияние върху преобразяването на неговото физическо тяло. Това човешко физическо тяло доби една приблизително твърда форма всъщност едвам с развитието на умствената способност и със свързаното с това втвърдяване на скалите, минералите и метални образувания на Земята. Защото през времето на Лемурия, а и по-късно през време на Атлантида камъните и металите бяха много по-меки отколкото днес. Но това не противоречи фактът, че още съществуват потомци на последната лемурийци и атланци, които по казват също такива твърди форми, както по-късно образуванията човешки раси. Тези остатъци трябваше да се приспособят към изменените условия на околната земна среда и те също така се втвърдиха. Именно в това се крие причината, защото те се намират в процес на упадък. Те не се преобразуваха от вътре, а тяхната по-малко развита вътрешност бе прикована във втвърдяване отвън и чрез това бе осъдена да изостане в нейното развитие. И това изостава не е действително едно отиване назад, защото вътрешният живот също е упаднал, понеже не можеше да се прояви във втвърденото външно тяло.

* * * * *

На една още по-голяма способност на преобразуване беше подложен животът на животните. Ние още ще има да говорим върху съществуващите по време на възникването на човека животински видове и тяхната потомци, както и върху възникването на нови животински форми, след като човекът вече съществуваше. Тук трябва да кажем само, че съществуващите видове животни постоянно се преобразуваха и нови възникваха. Естествено това преобразуване ставаше постепенно. Причините за преобразуването се криеха отчасти в изменението на местонахождението, в изменението на начина на живот. Животните притежаваха една извънредно бърза приспособимост към новите условия. Пластичното тяло изменяше относително бързо своите органи, така че след повече или по-малко подобни на техните подобни на тях прародители. Същият беше случаят, даже в още по-голям размер, за растенията. Най-голямото влияние върху преобразуването на хората и животните имаше самия човек. Това ставаше, било когато той довеждаше живите същества в ед-

на такава околна среда, където те приемаха определени форми, било като човекът произвеждаше това чрез опити за селекция. Преобразуващото влияние на човека върху природата, сравнено с днешните условия, беше тогава неизмеримо голямо. Такъв беше случаят особено в описаната колонии. Защото там ръководителите ръководиха това преобразуване по един несъзнателен за човека начин. Това ставаше в такъв размер, че после, когато хората тръгнаха да образуват различните атлански раси, те можаха да вземат със себе си високи познания относно селекцията на животните и растенията. Културната работа на Атлантида беше тогава по същество едно последствие на тези донесени от лемурийците познания. Но и тук трябва да подчертаем, че тези познания имаха един инстинктивен характер. Такова остана главно положението и при първите атлантски раси. Горепосоченото господство на женската душа е особено силно в последните времена на Лемурия и трае до атлантските времена, в които се подготвяше 4-та подраса. Обаче не трябва да си представяме, че такъв беше случаят с почти цялото човечество. То важи предимно за онази част от населението на Земята, от което по-късно произлязоха същинските напреднали раси и това влияние беше най-силно върху всичко онова в човека, което съществува "несъзнателно" в него и на него. Образоването на определени постоянни жестове, тънкости на сетивното виждане, чувството за красота, една част от общия на хората живот на усещанията и чувствата произлиза първоначално от душевното влияние на жената. Че е казано прекалено много, когато съобщенията на Акашовата Летопис се тълкуват, като се твърди "Културните народи имат една форма на тялото и един израз на тялото, както и определени основи на телесно-душевен живот, които са им били отпечатани от жената."

РАЗДЕЛЯНЕТО НА ПОЛОВЕТЕ

Отивайки по-далече в миналото на развитието на човечеството стигаме до времена, когато земното население беше още еднополово. После ще опишем възникването на двата пола.

Колкото и различна да беше в древни времена формата на човека от неговата днешна форма, както описахме тази древна форма в миналите извлечения от "Акашовата Летопис": когато отидем още по-далече в миналото на историята на човечеството ние стигаме до още по-различни състояния. Защото също и формите на мъжа, на жената са се родили само в течение на времената от една още по-стара основна форма, в която човекът не беше нито мъж, нито жена, а двете същевременно. Който иска да си състави едно понятие за тези прадревни времена на миналото, трябва първо да се освободи напълно от обикновените представи, които

са взети от това, което човекът вижда около себе си. Времената, в които сега проникваме с нашият поглед в миналото, се намират приблизително преди половината на епохата, която в предишното изложение ние представихме като Лемурийска. Тогава човешкото тяло се състоеше още от меки пластични вещества. Също и другите форми на природата бяха още меки и пластични. В сравнение с нейното по-късно втвърдено състояние Земята се намираше още в едно бликащо, по-течно състояние. Когато в онези времена човешката душа се въплъщаваше в материята, тя можеше да приспособи тази материя към себе си до много по-висока степен отколкото по-късно. Защото фактът, че човешката душа приема едно мъжко или едно женско тяло, произхожда от там, че развитието на външната земна природа и налага едното и другото.

Докато веществата не бяха още втвърдени, душата можеше да подчини тези вещества на нейните собствени закони. Тя правеше тялото да бъде на нейното собствено същество. Обаче, когато материята се сгъсти, душата трябваше да се нагоди към законите, които бяха отпечатани върху тази материя от външната земна природа. Докато душата още можеше да господства над материята, тя изграждаше своето тяло нито мъжко, нито женско, а му предаваше свойства, които бяха същевременно и двете. Защото самата душа е същевременно мъжка и женска. Тя носи в себе си тези две природи. Нейният мъжки елемент е сроден с това, което наричаме воля, а нейният женски елемент е сроден с това, което назовахме представа. Външното образуване на Земята доведе до там, че тялото прие една едностранна форма. Мъжкото тяло прие една форма, която е определена от елемента на волята, напротив женското тяло носи повече отпечатъка на представата. Така стана, че двуполовата, мъжко-женска душа обитава в едно еднополово, мъжко или женско тяло. Следователно в течение на развитието прие една форма, определена от външните земни сили така, че отсега нататък на душата не беше вече възможно да излее цялата своя вътрешна сила в това тяло. Тя трябваше да задържи нещо от тази своя сила в нейната вътрешност и можеше да направи да се влее в тялото само една част от нея.

Ако проследим Акашовата Летопис, констатираме следното. В едно древно време пред нас се явяват човешки форми, меки, пластични, напълно различни от по-късните. Те още носят в себе си равномерно мъжката-женската природа. С течение на времето веществата се втвърдяват. човешкото тяло се явява в две форми, от които едната прилича на по-късната мъжка форма другата става прилична на по-късната женска форма. Когато тази разлика не беше настъпила още, всеки човек можеше да произведе от себе си един друг човек. Оплодяването не беше никак един външен процес, а нещо, което ставаше във вътрешността на са

мото човешко тяло. Чрез това, че тялото стана мъжко или женско, то изгуби тази възможност да се самоопложда. То трябваше да съдействува с едно друго тяло, за да произведе един нов човек.

Разделянето в полове се явява, когато Земята достига в определено състояние на нейното съгъстяване. Гъстотата на материята обвързва една част от размножителната сила. И онази част на тази сила, която още е действена, се нуждае да бъде допълнена отвън, чрез противоположната сила на един друг човек. Обаче душата както в мъжа така и в жената трябва да задържи в себе си една част от нейната предишна сила. Тя не може да употреби тази част във вътрешния телесен свят. Тази част на нейната сила се насочва сега към вътрешността на човека. Тя не може да се прояви навън; ето защо тя става свободна за вътрешни органи. И тук в развитието на човечеството настъпва една важна точка. По-рано това, което наричахме дух, способността на мисленето, не можеше да намери място в човека. Защото тази способност не би намерила никакъв орган, чрез който да прояви своята дейност. Душата беше използвала всичките си сили навън, за да изгради тялото. Сега обаче душевната сила, която не намира никаква употреба навън, може да влезе във връзка със силата на духа; и чрез това свързване в тялото се развиват онези органи, които по-късно правят от човека едно мислещо същество. Така човекът можа да употреби една част от силата, която по-рано използваше за произвеждането на своите себеподобни, за усъвършенстване на своето собствено същество. Силата, чрез която човечеството си образува един мислещ мозък, е същата онази чрез която в древни времена човекът се оплождаше. Мисленето бе изкупено чрез еднополовостта. Когато хората не се оплождаха вече сами, а взаимнообразно, те можеха да насочат една част от тяхната произвеждаща сила навътре и да станат мислещи същества. Така външно мъжкото и женското тяло представляват по една несъвършена форма на душата; обаче чрез това те стават в тяхната вътрешност по-съвършени същества. Това преобразуване с човека се извършва съвсем бавно и постепенно. Постепенно наред със старите двуполови човешки форми се явяват по-младите еднополови. Отново имаме един вид оплождане, което става тук в човека, когато той става едно духовно същество. Вътрешните органи, които могат да бъдат изградени чрез излишната сила на душата, са оплодени от духа. Душата е в самата себе си двучленна: мъжко-женска. Така изглеждаше тя в стари времена също и своето тяло. По-късно тя може да оформи своето тяло само така, че за външното то действа съвместно с едно друго тяло; самата душа получава чрез това способността да действа съвместно с духа. От сега нататък за външното човекът бива оплоден от вън, за вътрешността от вътре, чрез духа.

Можем сега да кажем, че мъжкото тяло има една женска душа, а женското тяло една мъжка душа. Тази вътрешна едностранчивост в човека е изразена сега чрез оплождането с духа. Едностранчивостта е премахната. Мъжката душа в женско тяло и женската душа в мъжкото тяло стават отново и двете двуполови чрез оплождането с духа. Така мъжът и жената са различни в тяхната външна форма; във вътрешността и при двамата душевната едностранчивост се слива в едно хармонично цяло. Във вътрешността духът и душата се сливат в едно единство. Върху мъжката душа в жената духът действа женствено и я прави по този начин мъжко-женска; върху женската душа в мъжа духът действа мъжки и я прави по този начин мъжко-женска.

От външния свят, където съществуваше в преди лемурийското време, двуполовостта се оттегли във вътрешността на човека. Ние виждаме по този начин, че по-висшето вътрешно естество на човека няма нищо общо с мъжа и жената. Въпреки това вътрешното сходство идва при жената от една мъжка душа, а при мъжа съответно от една женска душа. Съединението с духа произвежда накрая сходството, обаче фактът, че преди възникването на това сходство съществува едно различие; това включва една тайна на човешката при рода. Познаването на тази тайна е от голямо значение за всяка окултна наука. Защото тя е ключът за важни загадки на живота.

Така физическият човек се разви от еднородност в двуполовост, в разделянето на мъж и жена. И благодарение на това човекът стана едно такова духовно същество, каквото той е сега. Обаче не трябва да се вярва, че и по-рано със Земята не са стояли във връзка познаващи същества. Когато проследяваме Акашовата Летопис, показва се обаче, че в първите времена на Лемурия по-късният физически човек беше чрез своя двоен пол едно свършено друго същество в сравнение с това, което днес наричаме човек. Той не може да свърже с мисли никакви сетивни възприятия: той не мислеше. Неговият живот беше инстинктивен. Неговата душа се проявяваше само в инстинкта, желания, животински желания и така нататък. Неговото съзнание беше сънищноподобно; той живееше в смътно състояние. Обаче сред това човечеството имаше други Същества. Те бяха естествено също двуполови. Защото при тогавашното състояние на земното развитие не можеше да бъде произведено никакво мъжко или женско тяло. Затова липсваха още външните условия. Обаче имаше други Същества, които въпреки двуполовостта можеха да добият познание и мъдрост. Това беше възможно благодарение на факта, че тези Същества бяха минали през едно свършено друго развитие в едно още по-далечно минало. За тяхната душа става възможно тя да се опло-

ди с духа, без първо да изчака развитието на вътрешните органи на човека. Душата на сегашния човек може да мисли само с помощта на физически мозък това, което получава чрез физическите сетива. Да това стигна душевното развитие на човека. Човешката душа трябваше да чака, докато беше развит един мозък, който стана посредник с духа. Без този околел път *тази* душа би останала лишена от дух. Тя би останала на степената на сънищното съзнание. Не така беше с гореспоменатите свръхчовешки Същества. Тяхната душа беше развила на предишните степени душевни органи, които не се нуждаеха от нещо физическо, за да дойдат във връзка с духа. Тяхното познание и тяхната мъдрост беше нещо добито по свръхсетивен път. Едно такова познание се нарича интуитивно. Съвременният човек стига до една такова интуиция едвам на една по-късна степен на неговото развитие, която интуицията му дава възможност да дойде в допир с духа без сетивно посредничество. Той трябва да мине по околния път през сетивната материя. Този околел път се нарича слизание на човешката душа в материята, или популярно "грехопадение". Благодарение на едно различно устроено предишно развитие свръхчовешките Същества нямаха нужда да минат през това слизание. Понеже тяхната душа беше достигнала една по-висока степен, тяхното съзнание не беше сънищно, а вътрешно ясно. И обхващането на познанието и на мъдростта от тях беше едно ясновиждане, което не се нуждаеше от никакви физически сетива, Мъдростта според която е изграден светът, лъчезареше непосредствено в тяхната душа.

Благодарение на това те можеха да бъдат ръководители на намиращото се още в тъпота младо човечество. Те бяха носители на една "пра-древна мъдрост", до разбирането на която човечеството се издига едвам по посочения околел път. Те се различаваха от това, което се нарича "човек" чрез това, че бяха озарени от Мъдростта както ние от слънчевата светлина, тази Мъдрост се вливаше лъчезарящо в тях като един свободен дар "свише". "Човекът" беше в едно друго положение. Той трябваше да си извоюва мъдростта чрез работа на сетивата и на мислителния орган. Тя не се вливаше в него първо като един свободен дар. Той трябваше да я желае. Само когато в човека живееше горещото желание за мъдрост, тогава той си я изработваше чрез сетивата и мислителния орган. Така в душата трябваше да се събуди един нов подтик: горещо желание, копнеж за знание. Човешката душа не можеше да има това желание на нейните степени на развитие. Нейните инстинкти бяха насочени само към формиране в това, което приемаше форма външно, което ставаше в нея като един сънищен живот; обаче те не бяха насочени към познанието на един външен свят, към знание. Подтиктът към знание се ражда едвам с разделянето на половете.

Мъдростта стана достояние на свръхчовешките Същества именно чрез това, че те не проявяваха желание за нея. Те чакаха, докато Мъдростта се влее на лъчи в тях, както ние чакаме слънчевата светлина, която не можем да произведем през нощта, а тя трябва сама да дойде сутрин при нас. Желанието за знание е произведено именно чрез това, че душата си изработва вътрешни органи /мозък и така нататък/, чрез които тя овладява знанието. Това е едно последствие на факта, че една част от душевната сила не работи вече в посока навън, а в посоката навътре. Обаче свръхчовешките Същества, които не произведоха това разделяне на техните душевни сили, насочват цялата енергия на тяхната душа навън. Ето защо за оплождането чрез духа в посоката навън те имат на разположение също онази сила, която "човекът" обръща към вътрешността за изграждане на органите на познанието. Но онази сила, чрез която човекът се обръща навън, за да действа съвместно с един друг е любовта.

Свръхчовешките Същества насочваха цялата тяхна любов навън, за да позволят на мировата Мъдрост да се влее в тялото. "Човекът" може да насочи навън само една част. "Човекът" стана сетивно същество; и с това неговата любов става сетивна. Той отвлича от външния свят онази част на неговото същество, която насочва към своето вътрешно съграждане. С това е дадено онова свойство, което наричаме себелюбие. Когато стана мъж или жена в своето физическо тяло, "човекът" можеше да се отдаде само с една част на неговото същество; с другата част той се отдели от заобикалящия свят. Той стана себелюбив /егоистичен/ И егоистично стана неговото действие навън, неговият стремеж към вътрешно развитие. Той обичаше, защото желяеше, и мислеше, защото също така проявяваше желание, а именно към знание. Срещу детски егоистичния човек стояха като безкористни натури Ръководителите, свръхчовешките Същества. Душата, която при тях не обитава в едно мъжко или женско тяло, е самата тя мъжко-женска. Тя люби без желание. Така любеше невинната човешка душа преди разделянето на половите, но, понеже се намиреше още на една ниска степен - в едно сънищно съзнание, тя не можеше тогава да познава. Така люби обаче също душата на свръхчовешките Същества, която обаче въпреки това, поради нейното напреднало развитие може да познава. "Човекът" трябва да мине през егоизма, за да стигне отново до безкористие при една по-висока степен, обаче тогава при напълно ясно съзнание.

Тази беше задачата на свръхчовешките Същества, на великите Ръководители. да отпечатат на младите човеци тяхната способност, техния собствен характер, този на любовта. Те можеха да сторят това само при онази част на душевната сила, която се насочваше навън. Чрез това се роди сетивната любов. Тази любов е съпровождащото явление на дейст

вието на душата в едно мъжко или женско тяло. Сетивната любов стана силата на физическото развитие на човека. Тази любов събира заедно мъжа и жената, доколкото те са физически същества. На тази любов почива напредването на физическото човечество. Гореспоменатите свръхчовешки Същества имаха власт само над тази любов. Онази част на човешката душевна сила, която е насочена навътре и трябва да донесе познание по околния път чрез сетивността, човекът я оттегля от властта на гореспоменатите свръхчовешки Същества. Самите тези Същества не бяха слезли никога до развитието на съответните вътрешни органи.

Те можеха да се освободят любовта от стремежа навън, защото имаха действащата навън любов като тяхно собствено същество. С това беше дадена една пропаст между тях и младото човечество. Те можаха да всадят в човека любовта първо в сетивната форма; не можаха да дадат познанието, защото тяхното познание никога не беше минало по околния път през вътрешните органи, който човекът развива сега в себе си. Те не можаха да говорят никакъв език, който едно същество надарено с мозък би могло да разбере.

Сега, вярно е, че гореспоменатите вътрешни органи на човека узряха за влизане в допир с духа едвам на онази степен на земното съществуване, която се намира в средата на Лемурийската епоха; но те бяха развити в една несъвършена заложба още на една много по-ранна степен на развитието. Защото още в по-предни време на душата беше минала през физическо възплъщение. Тя беше обитавала наистина в съгъстена материя, наистина не на Земята, а на други небесни тела. По-точни сведения върху това можем да дадем по-късно. Сега можем да кажем само това, че по-рано човешките същества обитаваха на една друга планета и съобразно условията съществуващи там се бяха развили до степента, на която се намираха, когато дойдоха на Земята. Те бяха снели материята на тази предишната планета като една дреха и чрез достигнатата благодарение на това степен на развитието станаха чисти душевни зародиши, със способността да усещат, да чувствуват и така нататък, накратко казано да водят онзи сънищен живот, който им остана свойствен също и на първите степени на тяхното земно съществуване.

Гореспоменатите свръхчовешки Същества, Ръководителите в полето на любовта се намираха още също и на миналата планета на такава степен на съвършенство, че нимаха нужда да слизат вече до развитието на заложи на онези вътрешни органи.

Имаше обаче други същества, които не бяха стигнали така далече в тяхното развитие както тези Ръководители на любовта, които напротив на миналата планета още се числяха към "човеците", обаче по онова време бяха изпреварили човеците. Така при началото на земното съществува-

не те бяха по-напреднали в тяхната развитие отколкото човеците, обаче все пак се намираха на такава степен, на която трябваше да добият познанието чрез вътрешни органи. Тези същества се намираха в едно особено положение. Те бяха стигнали твърде далече в тяхното развитие, за да имат нужда да минат през мъжкото или женското физическо тяло, но все пак не достатъчно далече, за да могат да действат чрез пълно ясно-виждане, подобно на ръководителите на любовта. Те не можеха още да бъдат същества на любовта, нито пък можеха още да бъдат вече "човеци". Така на тях им беше възможно да продължат тяхното развитие само като полу-свръхчовеци, обаче с помощта на човеците. Те можеха да говорят на същества надарени с мозък на един разбираем за тези същества език. Чрез това насочената към вътрешността човешка душевна сила можа да бъде подбудена и можеше да се свърже с познанието и мъдростта. Само благодарение на това Земята можа да дойде една мъдрост от човешко естество.

Гореспоменатите "полу-свръхчовеци" можаха да се хранят от тази човешка мъдрост, за да постигнат това, което още им липсваше като съвършенство. Ето защо те са наречени носители на светлината /Луцифер/. Следователно детското човечество имаше два вида ръководители: същества на мъдростта и съществата на любовта. Човешката природа беше впрегната между Любовта и Мъдростта, когато тя прие на Земята нейната днешна форма. Чрез Съществата на Любовта тя бе подбудена за физическо развитие, чрез Съществата на Мъдростта към усъвършенстването на вътрешното същество. Вследствие на физическото развитие човечеството върви напред от поколение на поколение, образува нови племена и раси; чрез вътрешното развитие отделните хора израстват до вътрешно съвършенство, стават знаещи, мъдреци, хора на изкуството, техници и т.н. Човечеството върви напред от една раса към друга, във физическо отношение; чрез физическото развитие всяка раса предава по наследство на следващите нейните сетивно възприемаеми качества. Тук царува законът на наследствеността. Децата носят в себе си физическите характерни черти на бащите. Освен това съществува едно духовно-душевно усъвършенстване, което може да прогресира само чрез развитието на самата душа. И с това ние стоим пред закона на душевното развитие сред земното съществуване. То е свързано със закона и тайната на раждането и смъртта, за който също ще говорим по-нататък.

ПОСЛЕДНИТЕ ВРЕМЕНА ПРЕДИ РАЗДЕЛЯНЕТО НА ПОЛОВЕТЕ

Сега ще опишем устройството на човека преди неговото разделяне на мъжки и женски пол. Тогава тялото се състоеше от една мека пластична

маса. Над тази маса волята имаше една много по-голяма власт, отколкото беше случаят при по-късния човек. Когато се освобождаваше от своите родителски същества човекът се явяваше наистина вече като съчетан организъм, обаче несъвършен. По-нататъшното развитие на органите ставаше вън от родителското същество. Много от това, което по-късно трябваше да узрее вътре в майчиното същество, в онези времена се развиваше вън от майката чрез една сила, която е сродна с нашата волева сила.

За да бъде произведено такова външно узряване, беше необходима грижата на прадедите. Човекът донасяше със себе си в света определени органи, които изхвърляше.

Развиваха се други органи, които при неговото раждане бяха още съвсем несъвършени. Целият процес имаше нещо, което можем да сравним с изработването от една яйчна форма и изхвърлянето на една яйчна черупка, обаче не трябва да си представяме някаква твърда яйчна черупка. Тялото на човека беше топлокръвно. Това трябва да бъде изрично казано, защото в по-предишни времена не е било така, както ще покажем това по-късно. Протичащото вън от майчиното същество узряване ставаше под влияние на повишена топлина, която се внасяше също така от вън. Все пак съвсем не трябва да помисляме за едно мътене на човека-яйце - така трябва да го наречем накратко. Топлинните и огнен и отношения бяха тогава различни от тези настъпили по-късно. Човекът можеше чрез своите сили да насочи огъня, съответно топлината и я събере в определено пространство. Той можеше - така да се каже - да концентрира топлината. Благодарение на това той беше в състояние да предаде топлината на младото същество, което се нуждаеше от нея за своето узряване.

Развитите органи на човека в онези времена бяха двигателните органи. Днешните сетивни органи бяха още съвсем неразвити. Най-напреднали в развитието бяха органът на слуха, възприемателните органи за студено и топло /сетиво на чувството/, а възприемането на светлината беше още твърде много назад. Човекът идваше на света със слух и чувство; възприемането на светлината се разви след това по-късно. Всичко, което се казва тук, отговаря на последните времена преди разделянето на половете. Това разделяне стана бавно и постепенно. Дълго време преди неговото същинско проявяване хората се развиваха все така, че един индивид се раждаше повече с мъжките характерни черти, друг повече с женските характерни черти. Но при всеки човек имаше също и противоположни полови характерни черти, така че беше възможно да става самооплождане. Обаче това не беше винаги възможно, а зависеше от влиянията на външните условия в определени сезони. Човекът за висеше

въобще за много неща от такива външни условия и това до висока степен.

Ето защо той трябваше да регулира също всички свои начинания според такива външни отношения, например според движението на Слънцето и Луната. Обаче това регулиране не ставаше съзнателно в днешния смисъл, а се извършваше по начин, който трябва да наречем инстинктивен. С това обаче вече обърнахме внимание върху душевния живот на тогавашния човек.

Ние не можем да наречем този душевен живот един същински вътрешен живот. Телесните и душевните дейности и свойства не бяха още строго отделени един от други. Душата още съизживяваше външния при роден живот. Преди всичко слуховият орган беше този, върху който действуваше силно всяко отделно раздрусване на околната среда. Всяко разколебаване на въздуха, всяко движение на околната среда беше "чувано". Вятърът и водата водеха човека в техните движения един "красноречив език". Това беше едно възприемане на тайнственото тъкане и движение в природата, което проникваше по този начин в човека. И това тъкане и движение отзвучаваше също и в неговата душа. Неговата дейност беше едно ехо на тези въздействия.

Той превръщаше звуковете възприятия в своя дейност. Човекът живееше в такива звукови движения и ги изразяваше чрез своята воля. По този начин той биваше довеждан до всяка дейност през деня. Вече в по-малка степен беше той повлиян от действията, които се предаваха на чувството. Но и тези действия играеха една пълна със значение роля. Той "долавяйте" в своето тяло околния свят и се отнасяше според това. От такива чувствени действия той знаеше, кога и как трябва да работи. От това той знаеше, къде трябва да се установи, от това познаваше опасностите, които се явяваха за неговия живот, и ги избягваше. Според това регулираше приемането на своята храна. Останалият душевен живот протичаше съвършено различно отколкото по-късно. В душата живееха образи, не представи за външните неща. Когато например човекът преминаваше от едно по-студено в едно по-топло пространство, душата му изникваше един цветен образ. Обаче този цветен образ нямаше нищо общо с някой външен предмет. Той произлизаше от една вътрешна сила, родствена с волята. Такива образи постоянно изпълваха душата. Цялото това може да се сравни само с изплуването и изчезването на сънищните представи на човека. Само че тогава образите не бяха лишени от ред, а бяха закономерни. Ето защо на тази степен на човечеството не трябва да говорим за едно сънищно съзнание, а за едно образно съзнание. Това бяха образи главно цветни образи, които изпълваха това съзнание. Но това бяха единственият род възприятия. Така човекът се движеше в све

та и живееше чрез слуха и чувството процесите на този свят, но чрез неговия душевен живот този свят се отразяваше в него в образи, които твърде малко приличаха на това, което се намираше във външния свят. С тези душевни образи се свързваха удоволствие и страдание в много по-малка степен отколкото това става днес при представите на човека, които предават възприятията. Все пак някои образи доставяха радост, други неудоволствие, едни събуждаха любов, други омраза, обаче тези чувства носеха един много по-блед характер. Напротив силни чувства бяха произведени чрез нещо друго. В онези времена човекът беше много по-подвижен, по-деен от колкото по-късно. Всичко в заобикалящия го свят, също и образите в неговата душа го възбуждаха към дейност, към движение. Когато неговата дейност можеше да се прояви безпрепятствено той изпитваше приятно чувство; обаче когато тази дейност беше възпрепятствувана към някоя страна, завладяваше го неудоволствие и неприятно чувство. Липсата или съществуване то на препятствия за неговата воля определяше съдържанието на неговия чувствен живот, на неговата радост и на неговото страдание. И тази радост съответно това страдание се разтоварваха отново в самата негова душа в един жив свят от образи. Светлина, светли, красиви образи живееха в него, когато можеше да разгърне съвсем свободно своята дейност; тъмни, лошо оформени образи възникваха в неговата душа, когато той беше възпрепятствуван в неговата подвижност.

До сега описахме средно развитото човечество. Различен беше душевният живот при онези, които се бяха развили до един вид свръхчовеци /виж стр. 24/. При тях този душевен живот нямаше инстинктивния характер. Това, което те възприемаха чрез тяхното слухово и чувствено сетиво, бяха по-дълбоки тайни на природата, които те можеха съзнателно да тълкуват. В бученето на вятъра, в шумоленето на дърветата на тях им се разкриваха законите, мъдростта на природата. А в образите на тяхната душа бяха дадени не само отраженията на външния свят, а копия на духовните сили на света. Те възприемаха не сетивни неща, а духовни същества. Средно развитият човек изпитваше например страх, и в неговата" душа изникваше един грозен, тъмен образ. Свръхчовешките същества получаваха чрез тези образи съобщение, откровение от духовните същества на света. На тях природните процеси им се явяваха независими от мъртви природни закони както на днешните ученика като дела на духовни същества. Външната действителност не съществуаше още, защото не съществуваха никакви външни сетива, но на по-висшите същества им се разкриваше духовната действителност. Духът се влъчваше в тях, както в телесното око на днешния човек Слънцето изпраща своите лъчи. У тези същества познанието беше в пълния смисъл това,

което наричаме интуитивно знание. При тях нямаше никакво комбиниране и спекулиране, а непосредствено виждане на творчеството на духовните Същества. Ето защо тези свръхчовешки индивидуалности можеха да приемат съобщенията от духовния свят непосредствено в тяхната воля. Те ръководеха съзнателно другите хора. Те приемаха тяхната мисия от духовния свят и действаха съобразно нея. Когато дойде времето, в което половете се разделиха, тези Същества трябваше да считат като тяхна задача да действуват върху новия живот в смисъл на тяхната мисия. От тях изхождаше регулирането на половия живот.

Всички мероприятия, които се отнасяха за размножението на човечеството, произхождаха от тях. Те действаха при това напълно съзнателно, обаче другите хора можеха да чувствуват това въздействие само като един внедрен в тях инстинкт. Половата любов биваше посадена в тях чрез непосредствено пренасяне на мислите в човека. И всички техни прояви бяха отначало от най-благородно естество. Всичко, което в тази област прие един грозен характер, произхожда от по-късни времена, в които човекът беше станал по-самостоятелен и в които той поквари един чист първоначален инстинкт. В тези по-стари времена нямаше никакво задоволяване на половия нагон заради самия него. Всичко тук беше жертвоприношение за продължението на човешкото съществуване. Размножението се считаше като един свещен въпрос, като една служба, която човекът трябваше да принесе на света. И жреците бяха ръководители и регулатори в тази област. Раз лично бяха устроени влиянията на полу-свръхчовешките същества /виж стр. 24-25/. Тези последните не бяха развити до такава степен, че да могат да приемат напълно чисти откровенията на духовния свят. В техните душевни образи наред с тези впечатления на духовния свят възникваха също действията на сетивната Земя. Съществата, които бяха свръхчовешки в пълния смисъл, не изпитваха никакво удоволствие и страдание чрез външния свят. Те бяха напълно отдадени на откровенията на духовните Същества. Мъдростта се вливаше в тях както светлината в сетивните същества, тяхната воля не беше насочена към нищо друго, освен да действуват в смисъла на тази мъдрост. И в това действие се криеше тяхното най-висше удоволствие. Мъдрост, Воля и дейност съставляваха тяхното същество. Не така беше при полу-свръхчовешките същества. Те чувстваха подтика да приемат впечатления от вън и свързваха с този подтик удоволствие, когато той можеше да бъде задоволен, неудоволствие с неговото незадоволяване. Чрез това те се различаваха от свръхчовешките същества. За тези последните впечатления получавани отвън не бяха нищо повече освен потвърждение на духовните откровения. Те можеха да насочват поглед навън в света и не получаваха нищо друго освен едно отражение на

това, което бяха вече получили от духа. Полу-свръхчовешките същества изпитваха нещо ново за тях и поради това можеха да бъдат ръководители на хората. Когато чистите образи в душите на тези хора се превърнаха в копия, в представи за външните предмети. Това стана, когато една част предишната размножителна сила на хората се насочи към вътрешността, когато се развиха съществата с мозък. Заедно с мозъка човекът доби тогава също способността да превръща външните сетивни впечатления в представи. Трябва следователно да кажем, че благодарение на полу-свръхчовешките същества човешкото същество бе доведено до там, да насочи своето вътрешно същество към сетивния външен свят. Той не можеше да изложи своите душевни образи непосредствено на чистите духовни влияния. От свръхчовешките Същества той има способността да размножава своето съществуване, тя му беше внедрена от тях като един инстинктивен подтик. Духовно той би притежавал отначало само един вид сънищно съзнание, с което би продължавал да живее, ако не бяха се намесили полу-свръхчовешките същества. Чрез тяхното влияние неговите душевни образи бяха насочени към сетивния външен свят. Човекът стана едно същество, което има съзнание за себе си във външния свят. И така бе постигнато това, че човекът можеше да се насочва съзнателно според неговите възприятия във външния свят. Порано той беше действувал от един вид инстинкт, стоеше под властта на заобикалящия го свят и на действащите върху него сили на по-висшите индивидуалности. Сега той започна да следва подбудите, примамливостта на своите представи. С това в света дойде личната воля на човека. Това беше началото на "доброто и злото".

* * * * *

Преди да преминем по-нататък в това направление, трябва сега да кажем първо някои неща върху света за обикалящ човека на Земята. Наред с човека съществуваха животни, които в техния вид стояха на същата степен на развитие както него. В днешния смисъл бихме причислили тези животни към влечугите. Освен тях имаше нисши форми на животинския свят. Но между човека и животните имаше една съществена разлика. Поради неговото пластично тяло човекът можеше да обитава само в онези области Земята, които не бяха преминали още по-грубата материална форма. И в тези области с него живееха животинските същества, които също имаха едно пластично тяло. В други области обаче живееха животни, които имаха вече гъсти тела, и които също бяха развили еднополовостта и сетивата. От къде бяха дошли те, това ще покажат по-късни съобщения. Те не можеха да се развиват вече по-нататък, защото техните тела бяха приели преждевременно по-гъстата материя. Някои видо

ве от тях загинаха след това; други се развиха в техния вид до днешните форми.

Човекът можа да стигне до по-висши форми благодарение на това, че той остана в областите, които отговаряха на неговото тогавашно устройство. Благодарение на това неговото тяло остана пластично и меко до такава степен, че той можа да отдели от себе си органите, които можаха да бъдат оплодени от духа. По-късно неговото външно тяло беше развито вече до такава степен, че той можа да премине в по-гъстата материя и да стане закриляща обвивка на по-фините духовни органи.

Обаче не всички човешки тела бяха развити до тази степен. Имаше и по-малко напреднали. Тези тела бяха първо оживявани от духа. Други не бяха оживявани. Ако духът беше проникнал в тях, той би могъл да се развие само недостатъчно поради несъвършените още органи. Така тези човешки същества трябваше да се развиват по-нататък първо по един недуховен начин. Един трети вид беше стигнал в своето развитие до там, че в тези тела духовните явления можаха да се проявяват само в слаба форма. Те стояха между другите два вида. Тяхната духовна дейност остана тъпа. Те трябваше да бъдат ръководени от по-висши духовни същества. Между тези три вида съществуваха всички възможни преходи.

Сега едно по-нататъшно развитие беше възможно само благодарение на това, че една част от човешките същества се разви за сметка на другите. Първо трябваше да бъдат пожертвувани лишените от дух. Едно смесване с тях с цел на размножението би понижило също и по-добре развитите до тяхна степен. Ето защо всичко, което беше приело дух, бе отделено от тях. Чрез това те паднаха все по-ниско и по-ниско до степента на животинското. Следователно наред с човеците се образуваха също човекоподобни животни. В своя път човекът изостави така да се каже една част от неговите събратя назад, за да се издигне той-самият по-високо. Този процес съвсем не беше приключил. Също и от хората с тъп духовен живот онези, които стояха по-високо можеха да се развият по-нататък само чрез това, че бяха включени в обществото на по-високо развитие, като се отделиха от по-малко изпълните с дух. Само благодарение на това те можаха да развият тела, които след това бяха годни да приемат целия човешки дух. Само след определено време физическото развитие стигна до там, че в тази насока настъпи един вид застой, като всичко, което се намираще на определена граница, се задържа сред човешката област. Междувременно жизнените условия на Земята се бяха изменили така, че едно по-нататъшно сливане надолу не би дало създания подобни на животните, а въобще нежизнеспособни същества. Обаче това, което беше изтласкано в областта на животинското, или е загина-

ло, или продължава да живее в различните по-висши животни. Следователно в тези животни трябва да виждаме същества, които е трябвало да изостанат на една по-ранна степен на човешкото развитие. Само че те не са запазили същата форма, която са имали при тяхното отделяне, а са се изродили от една по-висша в една по-нисша степен. Така маймуните са изродени човеци на една минала епоха. Така както някога човекът е бил по-несъвършен от днес, така те са били някога по-съвършени отколкото днес. Обаче това, което е останало в областта на човешкото естество, е минало през един подобен процес, но само вътре сред това човешко естество. Но в някои диви народи имаме падналите по-ниско, изродилите се потомци растящи някога по-високи човешки форми. То не са паднали ниско до степента на животните, а само до дивото състояние. Безсмъртното в човека е Духът. Ние показахме, кога духът е влязъл в тялото. По-рано той е принадлежал на други области. Той можа да се съедини с тялото едвам тогава, когато това тяло беше достигнало определена степен развитието. Само когато разберем, как е станало това свързване, ние можем да си изясним значението на раждането и смъртта, както също и да познаем същността на вечния Дух.

ХИПЕРБОРЕЙСКАТА и ПОЛЯРНАТА ЕПОХИ

Следващото изложение от Акашовата Летопис води в онези времена на миналото, които предхождат това, което бе описано в предишните глави. Дързостта да бъдат предприети тези съобщеният може би по отношение на материалистичния начин на мислене от нашето време още по-голямо от тази, която беше свързана с описаното вече в предишните изложения. Днес много лесно можем да бъдем упрекнати във фантастичност по отношение на такива неща. Когато човек знае, колко трудно един естественонаучно образован в днешния смисъл човек може да вземе сериозно това, до съобщаването на тези неща може да го доведе само съзнанието, че той говори вярно в смисъл на духовната опитност. Тук не се казва нищо, което да не е било грижливо изпитано със средствата на Духовната Наука. Нека природоизследователят бъде толкова толерантен по отношение на Духовната Наука, колкото тази последната е толерантна спрямо естествено научния начин на мислене. /Виж моята книга "Възгледи за света и за живота в 19-то столетие", където вярвам да съм показал, че зная да ценя материалистичния естественонаучен възглед. /За онези обаче, които имат склонност към тези духовнонаучни неща, бих искал да отбележа още нещо особено по отношение на сегашното изложение. В следващите редове ще говорим за особено важни неща. И всичко принадлежи на отдавна минали времена. Разчитането на Акашовата Летопис в тази област не е особено лесно. Написалият тези

редове съвсем не претендира да му се вярва по авторитет. Той иска само да съобщи това, което е било изследвано според най-добрите сили.

Той на драго сърце би приел всяка поправка, която се основава на истинско познаване на въпроса. Той се чувства задължен да съобщи тези процеси в развитието на човечеството, защото значенията на времето налагат това. Освен това този път един голям период от време трябва да бъде описан само в очерк, за да бъде създаден веднъж един обзор. Едно по-точно описание на много неща, които сега се загатват, ще бъде направено по-късно. Записите в "Акашовата Летопис" трудно могат да се преведат на нашия обикновен език.

Те по-лесно могат да бъдат съобщени на символичния звуков език, които се практикуват в окултните школи, обаче съобщението на тези знаци не е още позволено днес. Ето защо читателят трябва да приеме някои тъмни и трудно разбираеми неща и да положи усилия да стигне до едно разбиране, както самият автор се е стремил с усилия да даде едно общо-разбираемо описание. Читателите ще видят, че се отплаща човек да полага усилие за преодоляване на трудното четене, когато той насочи поглед към дълбоките тайни, към пълните със значение загадки на човека, които са разгледани. Едно действително себепознаване на човека се ражда от тези "Акашови записи", които за окултния изследовател са толкова сигурни действителности както планините и реките за сетивните очи. Естествено възможно е да се получи някоя грешка на възприятие то както там така и тук. Трябва да обърнем вниманието само върху това, че в предстоящия раздел ще разгледаме първо само развитието на човека. Наред с него протича естествено развитието на другите природни царствена минералното, растителното и животинското царство. За това ще говорим в следващите раздели. След това ще разгледаме някои неща, които ще помогнат обясненията върху човека да се явят в една разбираема светлина. Обратно обаче не можем да говорим в духовнонаучен смисъл за развитието на други те земни царства, преди да е било описано постепенното напредване на човека.

* * * * *

Ако отидем още по-далече в миналото на Земяното развитие, отколкото сторихме това в предишните статии, стигаме до все по-тънки състояния на материята на нашето небесно тяло. Веществата, които са се втвърдили по-късно, са били преди това течни, а още по-рано във въздухообразни и парообразни състояния, а преди това в много фини /етерни/ състояния. Едвам намаляващата топлина е произвела втвърдяването на веществата. Тук ще отидем сега в миналото до най-тънките етерни състояния на веществата на нашето земно местожителство. Когато Земята

се намираше в една такава епоха на развитието, човекът стъпи така да се каже на нея. По-рано той принадлежеше на други светове, за които ще говорим по-късно. Ще загатнем за непосредствено предшестващия свят. Това беше астрален или душевен свят. Съществата на този свят не водеха никакво външно /физическо/, телесно съществуване. Също и човекът. Той беше развил вече споменатото в предишната статия образно съзнание.

Имаше чувства, желания. Такъв един човек би могъл да бъде виждан само за ясновиждащия поглед. И без съмнение всички по-високо развити тогавашни човешки същества имаха такова ясновидство, въпреки че то беше съвсем тъпо и подобно на сънуване. То не беше едно себесъзнателно ясновидство. Тези астрални същества са в определен смисъл прадеди на човека. Това, което днес наричаме "човек", носи в себе си себе съзнателния дух. Този дух се съедини със съществото, което се беше родило от онзи прадед в средата на Лемурийската епоха. /Върху това съединение ние вече говорихме в миналите статии. Когато тук ще изложим хода на развитието на човешкия прадед до това време, въпросът трябва отново да бъде разгледан по-точно. /Душевните или астрални прадеди на човека бяха принесени в майката или етерна Земя. Те измукваха така да се каже тънката материя - както гъбата всмуква, поема в себе си водата, говорейки грубо.

Като се прониква по този начин с материята, те си образуваха етерни тела. Тези тела имаха една продълговата елиптична формално въпреки това чрез нежни оттенъци на материята бяха вече заложени крайници те и други органи, които трябваше да се развият по-късно. Обаче целият процес в тази маса беше чисто физико-химически, но той беше регулиран и господствуваше от душата. Когато една такава материална маса беше достигнала определена големина, тя се разделяше на две, от които всяка една беше подобна на формата, от която се беше родила и в която се извършваха същите действия както първата.

Всяка една такава нова форма беше отново надарена с душа както майчиното същество. Това идваше от там, че в земната арена беше дошъл не само определен брой човешки души, а един вид душевно дърво, което можеше да направи да произлязат от него безброй отделни души, от неговия общ корен. Както едно растение се развива постоянно отново от безброй семена, така поникваше и душевният живот от безбройните издънки, които се получаваха от непрестанните деления/. Във всеки случай в начало съществуваше само ограничен брой видове души, за което ще говорим по-късно. Но сред тези видове развитието протичаше по описания начин. Всеки душевен вид покарваше от себе си безброй издънки. /Обаче с навлизането на земната материя в самите души стана

една пълна със значение промяна. Докато душите нямаха на себе си нищо материално, върху тях не можеше да действа също ни какъв материален процес. Всяко действие върху тях беше чисто душевно, ясновидско. Така живееха те с душевното в тяхната околна среда. Всичко, което съществуваше тогава, беше съизживявано по този начин. Действията на камъните, растенията, животните, които по това време съществуваха също само като астрални /душевни/ форми, бяха чувствали като вътрешни душевни изживявания. При преминаването на Земята към това бе прибавено сега нещо съвършено ново. Външните материални процеси действаха, упражняваха едно действие върху самата душа, която обличаше една материална дреха. Отначало това бяха само двигателни процеси на този материален свят, който предизвикаха движения във вътрешността на самото етерно тяло.

Както днес ние възприемаме трептенето на въздуха като звук, така тези етерни същества възприемаха раздвижванията на заобикалящите ги етерни същества. Едно такова същество беше всъщност един единствен слухов орган. Това сетиво се разви първо. Обаче от това ние виждаме, че отделният слухов орган се образува едвам по-късно. С напредващото съгъстяване на земната материя душевното същество постепенно изгуби способността да го оформя. Само вече оформените тела можаха да произведат от себе си свои себеподобни. Яви се един нов вид на размножаване.

Дъщерното същество се явява като една много по-малко форма в сравнение с тази на майката и едвам постепенно израства до размери на тази последната. Докато по-рано нямаше никакви органи на размножение то, сега се явиха такива. Обаче сега във формата не става вече само един физико-химически процес. Един такъв физико-химичен процес не би могъл сега да произведе размножението. Поради нейното съгъстяване външната материя не е вече такава, че душата да може да и предаде непосредствено живот. Ето защо във вътрешността на формата се отделя една особена част. Тази част се освобождава от непосредствените въздействия на външната материя. Само намиращото се вън от тази отделена част остава изложено на тези въздействия. То е още в такова състояние, в каквото по-рано се намираще цялото тяло. В отделената част действат сега по-нататък душевното естество. Тук душата става носител на жизнен принцип /наречен в теософската литература прана/. Така сега телесния прадед на човека се явява надарен с две части. Едната е физическото тяло /физическа обвивка/. Тя е подчинена на химическите и физическите закони на заобикалящия свят. Втората част е съвкупността от тези органи, които са подчинени на особения жизнен принцип. Но сега благодарение на това една част от душевната дейност се е освободила.

Тя няма вече никаква сила над физическата част на тялото. Тази част на душевната дейност се обръща сега към вътрешността и оформя една час от тялото образувайки органи. И чрез това започва един вътрешен живот на тяло то. Това тяло изпитва вече не само сътресенията на външния свят, а започва да ги усеща вътрешно като особени преживявания. Тук се намира изходната точка на усещането. Първо това усещане се явява като един вид осезателно сетиво. Съществото чувства движенията на външния свят, натискът, който веществата упражняват и т. н. Явяват се също наченките на едно усещане на топло и студено.

С това е достигната една важна степен на развитието на човечеството. Душата се е оттеглила от непосредственото действие върху физическото тяло. Това тяло е предадено напълно на физическия и химическия материален свят. То се разлага в момента, в който от другите части душата не може вече да господства над него със своята дейност. И с това се явява всъщност това, което се нарича "смърт". По отношение на съществуващите по-рано състояния не може да се говори за смърт.

При делението формата на майката продължава да живее във формите на дъщерите. Защото в тези форми действа цялата преобразена душевна сила както по-рано във формата на майката. При делението не остава вече нищо, в което да няма душа.

Сега нещата се изменят. Щом душата няма вече никаква власт над физическото тяло, това последното е подчинено на законите на външния свят, т. е. то умира. Като душевното действие остава само това, което е дейно в размножението и в развития вътрешен живот. Това, значи: чрез силата на размножението се раждат потомци и същевременно тези потомци са надарени с един излишък на образуващи органи сила. В този излишък оживява постоянно отново душевното същество. Както по-рано при делението цялото тяло беше изпълнено от дейността на душата, така сега от тази дейност са изпълнени органите на размножението и усещането. Следователно имаме работа с едно превъплъщение на душевния живот в новораждащия се дъщерен организъм.

В теософската литература тези степени на развитието на човека са описани като двете първи коренни раси. Първата се нарича полярна раса, втората хиперборейска раса.

Трябва да си представим, че светът на усещането на тези прадеди на човека беше един съвсем общ, неопределен свят. Само две от нашите днешни форми на усещането бяха все пак вече отделени: слухово усещане и осезателно усещане. Обаче чрез изменението както на тялото така и на физическата околна среда не цялата човешка форма беше вече годна да бъде, така да се каже, "ухо". Една особена част на тялото остана годна да съизживява от сега нататък сътресенията, които бяха от фино естеств-

во. Тя достави материала, от който след това постепенно се разви нашият слухов орган. Но като орган на осезанието остана по-нататък цялото останало тяло.

Вижда се, че целият досегашен процес на развитие на човека е свързан с едно изменение на топлинното състояние на Земята. Действително намиращата се в нейната околност топлина беше тази, която доведе човека до описаната степен. Обаче сега външната топлина беше стигнала до такава точка, при която едно по-нататъшно развитие на човешката форма не би била вече възможна. Сега във вътрешната форма се явява едно противодействие срещу по-нататъшното изстиване на Земята.

Човекът става създател на един вътрешен източник на топлина, който е един собствен източник. До сега той имаше степента на топлина, която му доставяше околната среда. Сега в него се явяват органи. Които го правят способен да развива онази степен на топлина, от която той се нуждае за своето тяло. До сега неговата вътрешност беше пронизана от циркулиращи вещества, които в тази насока бяха зависими от заобикалящия свят. Сега той можеше да развие за тези вещества собствена топлина. Соковете на тялото се превърнаха в топла кръв. С това тялото като физическа същност стигна до една далече по-висока степен на самостоятелност в сравнение с по-рано. Целият вътрешен живот се повиши. Усещането зависеше още напълно от действията на външния свят. Изпълването със собствена топлина даде на тялото един самостоятелен физически вътрешен живот. Сега душата имаше във вътрешността на тялото една арена, върху която можеше да развие един живот, който не беше вече само едно живеене заедно с външния свят. Чрез този процес душният живот бе въвлечен в областта на земно-материалното.

По-рано горещото желание, обикновеното желание, страстите, удоволствието и страданието можеха да се родят отново само чрез нещо душевно. Това, което излизаше от едно друго душевно същество, събуждаше в определена душа склонност, отблъскване, възбуждаше страсти и така нататък. Никакъв вътрешен предмет не можеше да произведе едно такова действие. Едвам сега се яви възможността, такива външни предмети да имат някакво значение за душата. Защото със събуждения от собствената топлина тя чувствуваше благоприятстването на този вътрешен живот като приятно чувство, а неговото смущение като неприятно чувство. Един външен предмет, който е годен за подържане на телесното приятно чувство, можеше да бъде желан, жадуван. Това, което в теософската литература се нарича Кама - тяло на желанията -, беше свързано със земния човек. Предметите на сетивата станаха предмети, които душата можеше да желае. Чрез своето тяло на желанията човекът бе свързан със земното съществуване. Този факт съвпада с едно голямо мирово

събитие, с което той е свързан причинно. До сега между Земята, Слънцето и Луната нямаше никакво материално отделяне. Тези три тела бяха в тяхното действие върху човека едно тяло. Сега настъпи отделянето: по-тънката материя, която включва в себе си всичко. Което преди това беше дало на душата възможността да действа непосредствено оживяващо, се отдели като слънце; най-грубата част се отделя като Луна; а със своята материя земята държеше средата между двете. Естествено това отделяне съвсем не беше нещо внезапно, а целият процес се извърши постепенно, през което време човекът премина от размножението чрез делене до описаното напоследък размножение. Именно чрез горепосочения миров процес бе произведено това развитие по-нататък на човека. Първо Слънцето отдели своята материя от общото небесно тяло. Чрез това на душевното естество бе отнета възможността да оживява непосредствено останалата материя на Земята. След това започна да се отделя Луната.

Благодарение на това Земята дойде до състоянието, което позволи характерната способност на усещането. И в съюз с този напредък се разви също едно ново сетиво. Топлинните отношения на Земята станаха такива, че телата постепенно приеха твърдото разграничение, което отдели прозрачното от непрозрачното. Отделилото се от земната маса Слънце получи задачата да раздава светлина. В човешкото тяло се роди сетивото на зрението. Отначало това зрение не беше такова, каквото го имаме днес. Светлината и тъмнината действаха върху човека като неопределени чувства. При определени условия той чувстваше светлината като нещо приятно, благоприятстващо живота на тялото и я търсеше, стремеше се към нея. При това същинският душевен живот протичаше още все като сънищноподобни образи. В този живот възникваха цветни образи и изчезваха, образи, които не се отнасяха непосредствено към външни неща. Човекът отнасяше тези образи още към душевни, психически действия. Когато го засягаха приятни душевни действия, те му се явяваха като светли цветни образи, а когато беше докоснат от неприятни душевни влияния те му се явяваха като тъмни образи. В досегашното изложение това, което беше произведено чрез явяването на собствената топлина, бе названо като "вътрешен живот". Обаче вижда се, то не е още един вътрешен живот в смисъла на по-късното развитие на човечеството. Всичко това става постепенно, също и развитието на вътрешния живот. В смисъла, както това се разбира в предишната глава, този истински вътрешен живот се яви едвам тогава, когато идва оплодяването чрез духа, когато човекът започва да мисли върху това, което действа отвън върху него. Обаче всичко, което бе описано тук, показва, как човекът се вращава в състоянието, което бе описано в предишния раз-

дел. И ние се движим всъщност вече във времето, което бе охарактеризирано там, когато описваме следното. Душата все повече се научава да прилага това, което беше изживяла в себе си и беше отнасяла само към душевното, към външното телесно съществуване. Това става сега с цветните образи. Както по-рано едно симпатично впечатление на нещо душевно беше свързано с един цветен образ от светло естество в собствената душа на човека, така беше свързано сега едно светло впечатление на светлината отвън. Душата започна да вижда нещата около себе си цветни. Това беше свързано с развитието на новите зрителни органи. Към неопределеното чувствование на светлината и на тъмнината тялото имаше едно несъществуващо днес око. /Легендата за циклопа с едното око е един спомен за това състояние/. Двете очи се развиха, когато душата започна да свързва все по-интимно външните светлинни впечатления с нейния собствен живот. С това се изгуби способността за възприемане на душевното намиращо се в окръжаващия свят. Душата стана все повече и повече огледало на външния свят. Този външен свят се повтаря във вътрешността на душата като представа. Ръка за ръка с това стана разделянето на половете. От една страна човешкото тяло стана възприемчиво само за оплодяването чрез едно друго човешко същество, от друга страна се развиха телесните "душевени органи" /нервната система/, чрез които сетивните впечатления на външния свят бяха отразени в душата. И с това бе подготвено влизането на мислещия дух в човешкото тяло.

НАЧАЛО НА ДНЕСНАТА ЗЕМЯ ОТДЕЛЯНЕТО НА СЛЪНЦЕТО

Сега трябва да проследим Акашовата Летопис обратно до прадалечното минало, в което днешната Земя прие нейното начало. Под Земя трябва да се разбира онова състояние на нашата планета, чрез което тази планета е носител на минерали, животни и човеци в тяхната днешна форма. Защото това състояние беше предхождано от други, в които гореизброените природни царства съществуваха в съществено други форми. Това, което днес наричаме Земя, е минало през много преобразувания, преди да стане носител на днешния минерален, растителен, животински и човешки светове. Също и през време на такива предишни състояния съществуваха например минерали обаче те са изглеждали съвсем различно от нашите днешни минерали. Ние тук още ще говорим върху тези минали състояния. Този път ще трябва да обърнем само вниманието върху това как непосредствено предишното състояние се е превърнало в днешното. Можем да си представим едно такова преобразуване като го сравним с преминаването на растението през зародишното състояние.

Нека си представим едно растение с корени, стъбло, листа, цветове и плодове. То приема веществата от заобикалящия го свят и отново отделя от себе си такива вещества. Обаче всичко, което в него е вещества, форма и процеси, изчезва, като остава само малкият зародиш. Минавайки през този зародиш се развива животът, за да се роди в следващите години отново в същата форма. Така всичко, което е съществувало в предишното състояние на нашата Земя, е изчезнало, за да се роди отново в настоящето състояние. Това, което за предишното състояние бихме могли да наречем минерал, растение, животно, е преминало, както за растението са преминали, изчезнали коренът, стъблото и така нататък. И там както и тук е станало едно зародишно състояние, от което отново се образува старата форма. В зародиша се намират скрити силите, които произвеждат от себе си новата форма. Следователно в момента, за който ще говорим тук, имаме работа с един вид зародиш на Земята. Този зародиш е съдържал в себе си силите, които са довели до днешната Земя. Тези сили са били добити чрез предишните състояния. Обаче не трябва да си представяме този зародиш на Земята като нещо гъсто материално както този на едно днешно растение. Той беше по-скоро от душевно естество. Състоеше се от онази тънка, пластична, подвижна материя, която в окултната литература се нарича "астрална" материя. В този астрален зародиш на Земята отначало се наричат само човешки заложи. Това са заложи за по-късните човешки души. Всичко, което иначе е съществувало вече в предишните състояния в минерална, растителна, животинска природа, е всмукано така да се каже в тези човешки заложи, претопено е с тях. Следователно преди човекът да стъпи на физическата Земя, той е душа, астрално същество. Като такова същество се намира той на физическата Земя. Тази Земя съществува под формата на извънредно тънка материя, която в окултната литература се нарича най-финен етер. От къде произхожда тази етерна Земя, това ще разгледаме в следващите статии.

С този етер се свързват астралните човешки същества. Те един вид отпечатват тяхното същество в този етер, така че той става едно копие на астралното човешко същество. Следователно в това начално състояние имаме работа с една етерна Земя, която се състои всъщност само от тези етерни човеци, която е само един конгломерат от тези етерни човеци. Астралното тяло или душата на човека се намира в по-голяма част вън от етерното тяло и го организира отвън. За окултния изследовател тази Земя изглежда както следва.

Тя е едно кълбо, което се състои от безброй етерни кълбца - етерни човеци - и е заобиколено от една астрална обвивка, както днешната Земя е заобиколена от една въздушна обвивка. В тази астрална обвивка /атмо-

сфера/ живеят астралните човеци и действуват от там върху техните етерни копия. Астралните човешки души създават в етерните копия органи и произвеждат в тях един човешки етерен живот. В цялата Земя съществува само едно състояние на материята, а именно тънкият жив етер. В теософските книги това първо човечество е наричано първата /полярна/ коренна раса.

По-нататъшното развитие на Земята става сега така, че от единното състояние на материята се образуват две. Отделя се един вид една по-гъста материя и остава една по-рядка материя. По-гъстата материя е подобна на нашия днешен въздух; по-рядката е подобна на онази, която прави да се образуват химически елементи от предишната единна материя. Наред с това остава един остатък от предишната материя, на оживения етер. Само една част от него се отделя и образува двете гореспоменати състояния. Следователно сега във физическата Земя имаме работа с три вида вещества. Докато по-рано астралните човешки същества действуха от земната обвивка само върху една единствена материя, сега те трябва да действуват върху три. И те действуват върху тях по следния начин. Това, което е станало въздухообразна материя, оказва първо съпротива на работата на астралните човеци. И тя не приема формата на всичко онова, което се съдържа в свършените астрални човеци. Последствието от това е, че астралното човечество трябва да се раздели на две групи.

Едната група е такава, която може да обработва въздухообразната материя и създава в нея едно копие на самата себе си. Другата група може нещо повече. Тя може да обработва двете други материи, може да създаде едно такова копие на себе си, че то се състои от живия етер и от другия вид етер, който произвежда химическите елементарни вещества. Тук трябва да наречем този вид етер химически етер. Тази втора група астрални човеци е добила нейната по-висша способност благодарение на това, че е отделила от себе си една част - първата група - на астралната същност и я осъдила за по-ниска работа. Ако би задържала в себе си силите, които произвеждат тази по-ниска работа, тя не би могла да се издигне по-високо. Следователно тук имаме работа с един процес, който се състои в това, че нещо по-висше се развива за сметка на нещо друго, което отделя от себе си.

Според физическата Земя се предлага сега следната картина-Възникнали са два вида същества. Първо такива същества, които имат едно въздухообразно тяло, върху което принадлежащото към него астрално същество работи отвън. Тези същества са от животинско естество. Те образуват едно първо животинско царство върху Земята. Тези животни имат форми, които биха изглеждали на днешния човек чудновати, ако бихме ги описали тук. Тяхната форма трябва да запомним, че тази фор-

ма е съставена само от въздухообразна материя не прилича на нито една от днешните животински форми. Най-много те имат едно далечно подобие с определени черупки на охлюви и миди, които днес съществуват. Наред с тези животински форми физическото развитие на човечеството върви напред. Издигналият се сега по-високо астрален човек създава от себе си едно физическо копие, което се състои от два вида материя, от жизнения етер и от химически етер. Следователно имаме работа с един човек, който се състои от астрално тяло и който работи в едно етерно тяло, състоящи се на свой ред от два вида етер; от жизнения етер и от химическия етер.

Благодарение на жизнения етер това физическо копие на човека има способността да се размножавала произвежда от себе си себеподобни същества. Чрез химическия етер то развива определени сили, които са подобни на днешните химически сили на привличане и отблъскване. Благодарение на това копие на човека е в състояние да привлича определени вещества от заобикалящия свят към себе си и да ги съединява със себе си, за да ги отдели по-късно отново от себе си чрез отблъскващите сили. Единствено тези вещества могат да бъдат взети само от описаното животинско царство и от човешкото царство. Имаме работа с начало то на едно хранене. Следователно тези първи копия на човека бяха животнойдци и човекоядци. Наред с всички тези вещества остават също още потомците на предишните същества състоящи се само от жизнения етер; те остават да съществуват. Обаче те се атрофират, понеже трябва да се приспособят към новите условия на Земята. По-късно, след много преобразувания, през които минават, от тях се образуват едноклетъчните животински същества, а също и клетките, които по-късно съставляват по-сложните живи същества.

Сега по-нататъшният процес е следния. Въздухообразната материя се разделя на две, от които едната се сгъстява, става течна, другата остава въздухообразна. Но също и химическият етер се разцепва на две материални състояния; едното се сгъстява и образува това, което тук трябва да наречем светлинен етер. В съществата, които го имат в себе си, този светлинен етер произвеждат дарбата на светенето. Другата част на химическия етер обаче остава да съществува като такъв. Сега имаме работа с една физическа Земя, която е съставена от следните видове материя: вода, въздух, светлинен етер, химически етер и жизнен етер. За да могат сега астралните същества отново да действат върху тези видове материя, отново става един процес, чрез който нещо по-висше, се развива за сметка на нещо по-нисше, което бива отделено. Чрез това се раждат физическите същества от следните видове.

Първо такива, чието физическо тяло се състои от вода и въздух. Върху тях действуват сега груби отделени астрални същества. С това се ражда една нова група животни, състоящи се от по-груба материя в сравнение с предишните. Една друга нова група физически същества имат тяло, което може да се състои от въздух и светлинен етер примесен с вода. Това са същества подобни на растенията, които обаче по форма са съвсем различни от днешните растения. Едвам трета нова група представлява тогавашния човек. Неговото физическо тяло се състои от три вида етер, светлинен етер, химически етер и жизнен етер. Когато помислим, че сега продължават да съществуват също потомци на старите групи можем да преценим, какво разнообразие от живи същества е съществувало вече на тогавашната степен на Земяното развитие.

Сега следва едно важно космическо събитие. Отделя се Слънцето. С това определени сили просто напускат Земята. Тези сили са съставени от една част на това, което досега е съществувало в жизнения етер, химическия етер и светлинния етер на Земята. С това тези сили бяха така да се каже извлечени от досегашната Земя. Чрез това стана едно коренно изменение с всички групи на земните същества, които по-рано бяха съдържали тези сили в себе си. Те претърпяха едно преобразуване. Това, което по-горе бе наречено растителни същества, първо претърпя едно преобразование. На тях им бе отнета една част на техните сили на светлинния етер.

След това те можаха да се развиват като живи същества само тогава, когато отнетата от тях сила на светлината действаше върху тях от вън. Така растенията преминаха под въздействието на слънчевата светлина. Нещо подобно настъпи също и за човешките тела. И техният светлинен етер трябваше сега да действа съвместно със слънчевия светлинен етер, за да бъде жизнеспособен. Обаче засегнати бяха не само онези същества, които изгубиха непосредствено светлинен етер, а също и другите. Защото в света всичко действа съвместно. Също и животинските форми, които самите те не съдържаха светлинен етер, бяха по-рано обливани с лъчите на този етер на Земята и се развиваха под това облъчване. Сега те също преминаваха под въздействието на намиращото се вън от Земята Слънце. Обаче човешкото тяло разви особен орган, който бяха възприемчиви за слънчевата светлина; първите заложи на човешките очи. За Земята последствието от отделянето на Слънцето беше едно понататъшно материално съгъстяване. От течното вещество се образува твърдото; също така светлинният етер се раздели на един друг вид светлинен етер и на един етер, който придава на телата способността да топят. С това Земята стана едно същество, което разви в себе си топлина. Всички нейни същества преминаха под влиянието на топлината.

Отново в астралната област трябваше да стане един процес както порано. Отдели се една част същества, които бяха способни да обработват грубата, твърда материя. С това за Земята се роди твърдият скелет на минералното царство. Значи една част от съществата се развиваха по-високо за сметка на другите. Отначало всички по-висши природни царства не действаха върху тази твърда минерална скелетна маса. Ето защо на Земята имаше едно минерално царство, което е твърдо, едно растително царство, което има като най-гъста материя водата и въздуха. Именно в това царство чрез описаните процеси самото въздухообразно тяло се сгъсти в едно течено тяло. Наред с това съществуваха животни в най-разнообразните форми, такива с течни и такива е въздухообразни тела. Самото човешко тяло претърпя един процес на сгъстяване. То сгъсти своята най-гъста част до течено състояние. Това негово течено тяло беше проникнато от възникналия топлинен етер. Това предаде на неговото тяло една материалност, която бихме могли да наречем газообразна. В книгите на окултната наука това материално състояние на огнената мъгла. Човекът беше въплътен в това тяло от огнена мъгла. С това разглеждане на Акашовата Летопис стигнахме непосредствено до онази космическа катастрофа, която бе произведена чрез отделянето на Луната от Земята.

ОТДЕЛЯНЕТО НА ЛУНАТА

Трябва да си изясним напълно, че човекът прие в своето тяло гъстата материя едвам по-късно, материя, която той днес нарича своя, като това стана съвсем постепенно. Ако искаме да си съставим една представа за неговото тяло на степента на развитие, за която говорихме сега, ние ще можем да направим това най-добре, ако си я представим подобна на една водна пара или на един висящ във въздуха облак. Само че тази представа е естествено една такава, която се приближава съвсем повърхностно до действителността. Защото огненият облак "човек" е вътрешно оживен и организиран. Обаче в сравнение с това, което човекът става по-късно, трябва да си го представим на тази степен в душевно отношение като дремещ, имащ едно още сумрачно съзнание. Всичко, което можем да наречем интелигентност, ум, разум, липсва още на това същество. Той се движи повече висящ отколкото вървящ, чрез своите четири, подобни на крайници органи, движи напред и назад, на всички страни. Иначе върху душата на тези същества ние вече казахме някои неща. Обаче не трябва да мислим, че движенията или другите жизнени прояви на тези същества бяха неразумни и лишени от ред. Напротив те бяха напълно закономерни. Всичко, което ставаше, имаше смисъл и значение. Само че ръководната сила, умът, не беше в самите същества. Напротив

те бяха направлявани от един ум, който се намираше вън от самите тях. По-висши, по-зрели от тях същества витаеха над тях и ги направляваха. Защото това е важното основно свойство на огнената мъгла, че в нея можеше да се въплъщават човешките същества на описаната степен на съществуването, че същевременно обаче в нея можеше да приемат тела също и по-висши същества и по този начин да стоят в пълно взаимодействие с хората. Човекът беше довел своите нагони, инстинкти и страсти до такава степен, че те можеше да приемат форма в огнената мъгла. Обаче другите гореспоменати същества можеше да творят в тази огнена мъгла с техния разум, с тяхното разсъдливо господство. Те имаха още по-високи способности, благодарение на които достигнаха в по-горните области. От тези области изхождаха техните решения, техните импулси; но фактическите въздействия на тези решения се явяваха в огнената мъгла. Всичко, което ставаше на Земята чрез хората, произхожда от регулираното общуване на човешките тела от огнената мъгла с това на тези по-висши същества. Следователно можем да кажем, че човекът се стремеше към едно възлизане. В огнената мъгла той трябваше да развие в човешки смисъл по-висши свойства от тези, които имаше по-рано. Другите същества обаче се стремяха надолу към материалното.

Те бяха на път да доведат в съществуване техните творчески сили във все по-гъсти и по-гъсти материални форми. В по-широк смисъл за тях това съвсем не означава едно понижение. Трябва да бъдем напълно наясно върху тази точка. Необходима е по-висша сила и по-висша способността да бъдат управлявани по-гъстите форми на материята отколкото по-редките. В минали периоди на тяхното развитие тези по-висши същества също са имали една подобно ограничена власт както сега човекът. Както и днешният човек те също са имали някога власт само над това, което е станало в "тяхната вътрешност". И грубата материя не им се подчиняваше.

Сега те се стремяха към едно състояние, в което трябваше да насочат и управляват магически външните неща. Следователно в описания период те бяха изправили човека в тяхното развитие. Човекът се стремеше нагоре, за да въплъти ума първо в по-тънките вещества да може този ум по-късно да действа навън; те още по-рано бяха въплътили ума в себе си и сега получиха магическа сила, за да включат ума в заобикалящия ги свят. Следователно човекът се движеше нагоре през степенята на огнената мъгла, а те проникваха именно надолу през тази степен за разпориране на тяхната власт и сила.

В огнената мъгла могат да действуват предимно онези сили, които човекът познава като свои по-нисши си ли на страстта и инстинкта. Както

самия човек така и по-висшите същества си служат с тези сили на описаната степенна огнената мъгла. Върху гореописаната форма на човека действуват - а именно вътре в тази форма - силите така, че човекът може да развие органите, които след това го правят способен да мисли, следователно за развитието на личността. Обаче на степента, която разглеждаме, тези сили действуват в по-висшите същества така, че тези същества могат да си служат с тях, за да създават безлично устройство на Земята.

Благодарение на това чрез тези Същества на Земята се раждат форми, които самите са едно копие, едно изображение на правилата на ума. Следователно чрез действието на силите на страстта на човека се раждат личните органи на ума; чрез същите сили около него се образуват изпълнени с ум организации. А сега нека си представим този процес малко напреднал; или по-скоро, нека си представим описаното в Акашовата летопис. Когато обгърнем с поглед един по-късен момент. Луната се е отделила от Земята. Чрез това се е извършила една голяма революция. Една голяма част от топлината е изчезнала от нещата, които се намират около човека.

Чрез това тези неща са преминали в една по-груба, по-гъста форма на материята. Човекът трябва да живее в тази изстудена заобикаляща среда. Той може да стори това ако измени своята собствена материя. Обаче с това съгъстяване на материята е свързано също едно изменение на формата. Защото състоянието на огнената мъгла на Земята е отстъпило на едно съвършено друго състояние. Последствието като средство от това е, че гореописаните по-висши Същества нямат вече огнената мъгла като средство за тяхната дейност. Поради това те не могат също да развиват тяхното влияние върху душевните жизнени проявления на човека, които по-рано бяха тяхното главно поле за действие. Обаче бяха добили власт върху формите на човека, които по-рано бяха създадени от огнената мъгла. Тази промяна на действието върви ръка за ръка с два органа на движението превърнати в долната половина на тялото, които чрез това станаха главно носители на храненето и размножението. Другата половина бе един вид обърната нагоре. От другите два органа на движението се получиха зачатъците на ръцете.

А такива органи, които по-рано бяха служили заедно за храненето и размножението, се превърнаха в органи на говора и мисленето. Човекът доби изправено положение. И заедно с Луната от тялото на Земята изчезнаха всички онези сили, чрез които човекът още можеше през време на неговото време на огнената мъгла да се самоопложда себеподобни същества без външно влияние. Цялата негова долна половина - онова, кое то често пъти се нарича по-нисша природа - попадна сега под умст-

вено оформящото влияние на по-висши те Същества. Това, което тези Същества още можеха да регулират в човека благодарение на това, че отделилите се сега заедно с Луната сили още бяха съединени със Земята, сега те трябва да го организират чрез съвместното действие на двата пола. От това става понятно, защо посветените считат Луната за символ на размножителната способност. Тези сили са свързани с нея. И гореописаните по-висши Същества имат родство с Луната, те са така да се каже Богове на Луната. При отделянето на Луната те действаха в човека чрез нейните сили след това силите на Луната действаха от вън върху размножението на човека. Можем също да кажем, че онези благородни духовни сили, които по-рано действаха посредством огнената мъгла върху още висшите нагони на човека, сега са слезли, понижили са се, за да развият тяхната сила в областта на размножението. Фактически в тази област действуват регулиращо и организиращо благородни божествени сили. С това е изразен един важен принцип на окултното учение, който гласи така: по-висшите, благородни божествени сили имат родство с - привидно - по-нисшите сили на човешката природа. Тук думата "привидно" трябва да бъде разбрана в нейното пълно значение. Защото би означавало едно пълно незачитане на окултните истини, ако бихме искали да виждаме в силите на размножението по себе си нещо низше. Само когато човек злоупотреби с тези сили, когато ги принуждава в неговите страсти и инстинкти, в тези сили има нещо покварящо, не обаче, когато той ги *облагородява* чрез разбирането, че в тях се крие божествена духовна сила. Тогава той ще постави тези сили в служба на земното развитие и ще изпълни намеренията на охарактеризиралите висши Същества чрез своите размножителни сили. Това, което окултната наука учи, е облагородяване на цялата тази област и поставянето на същата под божествените закони, а не тяхното умъртвяване. Последното може да бъде последствие само на външно схванати и криво разбрани изопачени окултни принципи, които водят до един погрешен аскетизъм.

Ние виждаме, че във втората, горна половина на човека се е развило нещо, върху което гореописаните висши Същества нямат никакво влияние. Над тази половина добиват сега власт други същества. Това са онези същества, които в техните минали степени на развитието бяха стигнали наистина по-далече от човека, но още не така далече, както Боговете на Луната. Те не можеха още да развият никаква сила в огнената мъгла. Обаче сега, когато беше настъпило едно по-късно състояние, когато в човешките органи на ума чрез огнената мъгла беше образувано нещо, пред което самите те стояха в едно предишно време, сега беше дошло тяхното време.

При Боговете на Луната това беше стигнало още по-рано до действащия навън и подреждащия ум. Този ум беше в тях, когато настъпи епохата на огнената мъгла. Те можаха да действуват навън върху нещата на Земята. Съществата, за които току-що говорихме, не бяха стегнали по-рано до развитието на един ум, който да може да действа навън. Ето защо времето на огнената мъгла ги завари неподготвени. Но сега умът беше вече развит. Той съществува в хората. И сега тези същества завладяха този човешки ум, за да действуват чрез него върху нещата на Земята. Както по-рано Боговете на Луната бяха действаха върху целия човек, така сега те действуват само върху неговата долна половина; обаче върху горната половина действа влиянието на спомените по-нисши същества.

Така човекът достига под едно двойно ръководство. В неговата нисша част той стои под властта на Боговете на Луната, а в неговата развита личност той достига под ръководството на онези същества, които се обхващат под името "Луцифер", което е името на техния регент. Следователно луциферическите богове завършват тяхното собствено развитие, като си служат с пробудените човешки умствени способности. Те не можеха да стигнат по-рано до тази степен. С това обаче те дават същевременно на човека заложбата за свободата различаване на "доброто" и "злото". Вярно е, че човешкият орган на ума бе образуван под чистото ръководство на Боговете на Луната, обаче тези Богове бяха оставили образуването да дреме; те нямаха никакъв интерес да си служат с него. Те притежаваха техните собствени умствени способности. Луциферическите същества имаха заради самите себе си интереса да развият човешкия ум, да го насочат към земните неща. С това те станаха учители на човека за всичко онова, което може да бъде извършено чрез човешкия ум. Но те не можеха също да бъдат нищо по-нататък, освен подбудителите. Те не можеха да развият ума в себе си, а именно само в човека. Чрез това се роди една двойна посока на дейността върху Земята. Едната изхождаше непосредствено от лунните Божества и беше от самото начало една регулирана, разумна дейност.

Боговете на Луната бяха преминали своето учебно време вече по-рано, а сега бяха се издигнали над възможността да грешат. Ходещите с човека луциферическите същества обаче трябваше да се издигнат чрез работа до такова пречистване. Под тяхно ръководство човекът трябваше да научи да намери законите на своето същество. Под ръководството на Луцифер той трябваше да стане едно същество "като боговете".

Сега е близко въпросът: ако в тяхното развитие луциферическите същества не бяха стигнали до изпълнението с ум творчество в огнената

мъгла, къде бяха изостанали те? До каква степен на земното развитие достигаше тяхната способността да вършат обща работа с Боговете на Луна та? Акашовата Летопис ни дава пояснение на това. Те можаха да участвуват в земното творчество до точката, когато Слънцето се отдели от Земята. Констатира се, че до това време те наистина вършиха по-малка работа от Боговете на Луната; но все пак принадлежаха към групата на божествените творци. След отделянето на Слънцето от Земята върху тази последната започна дейност - а именно работата в огнената мъгла -, за която бяха подготвени Боговете на Луната, обаче не и луциферическите духове. Ето за що за тези духове настъпи един период на застой, на бездействие, на очакване. Когато сега след изминаване то на огнената мъгла човешките същества започнаха да работят върху образуването на техните умствени органи, луциферическите същества отново можаха да излязат от техния покой. Защото създаването на ума е свързано с дейността на Слънцето. Възникването на ума в човешката природа е просветването на едно вътрешно Слънце. Това е казано не само в образен, а в напълно действителен смисъл. Така тези духове на мериха във вътрешността на човека случая да възприемат отново тяхната свързана със Слънцето дейност, когато епохата на огнената мъгла беше преминала на Земята. От това става ясно също сега, откъде произхожда името "Луцифер" т. е. "носител на светлината" и защо в Окултната наука тези същества са наричани "Богове на Слънцето".

Всичко, което става по-нататък, е разбираемо само сега, когато насочим назад поглед върху периоди които са предхождали Земното развитие. Това трябва да стане в по-нататъшното четене на "Акашовата Летопис". Там ще покажем какво развитие са изминали свързаните със Земята същества върху други планети преди да стъпят на Земята. И ние ще се запознаем още по-точно с природата на "Боговете на Луната" и "Боговете на Слънцето". Тогава същевременно развитието на животинското, растителното и минерално то царство ще стане свършено прозрачно.

НЯКОИ НЕОБХОДИМИ МЕЖДИННИ ЗАБЕЛЕЖКИ

В тези разглеждания трябва да започнем със съобщения, които се отнасят за развитие на човека и на свързаните с него същества преди "земния период". Защото когато човекът започна да свързва своята съдба с планетата, която наричаме "Земя", той беше изминал вече редица степени на развитието, чрез които така да се каже се подготви за земното съществуване. Трябва да различим три такива степени и те се наричат три планитарни степени на развитието. Имената, които се употребяват в Окултната наука за тези степени, са Сатурнов период, Слънчев период и Лунен период. Ние ще видим, че на първо време тези наименования ня-

мат нищо общо с днешните небесни тела, които носят тези имена във физическата астрономия, въпреки че в по-далечен смисъл за един напреднал мистик съществува едно отношение към тях. Казва се също, че преди да стъпи на Земята, човекът е обитавал други планети. Обаче под тези "други планети" трябва да разбираме предишните състояния на развитието на Земята и на нейните обитатели. Земята заедно с всички същества, които и принадлежат, е минала през трите състояния на Сатурновото, Слънчевото и Лунното съществуване, преди да стане "Земя". Сатурн, Слънце и Луна са така да се каже 3-те въплъщения на Земята в миналото време. И това, което в тази връзка се нарича Сатурн, Слънце, Луна, днес не съществува ни най-малко като физическа планета, както предишните въплъщения на един човек не съществуват вече наред с неговото днешно въплъщение. Как стои работата с това "планетарно развитие" и на другите принадлежащи към Земята същества, това ще бъде именно обект на следващите изложения из "Акашовата Летопис". С това не искаме да кажем, че посочените 3 състояния не са били предходжани от още по-далеч ни минали състояния. Обаче всичко, което ги предходждаме губи в една тъмнина, в която окултно-научното изследване не може да хвърли светлина. Защото това изследване не почива на една спекулацията едно размишление в понятията на действителна духовна опитност. И както на свободното поле нашето физическо око може да вижда само до определена граница и не може да проникне зад хоризонта, така също "духовното око" може да стигне до определен момент.

Окултната наука почива на опит и тя се задоволява в този опит. Само тези, които "цепят косъма" биха искали да изследват това, което е било "съвсем в началото на света" или "защо всъщност Бог е създал света" ". Напротив за окултния изследовател се касае за това, че на определена степен такива въпроси не трябва да се задават. Защото в духовната опитност на човека се разкрива всичко, което му е необходимо за изпълнение на неговото определение върху нашата планета. Който се вработва в опитностите на духовния изследовател, той ще види, че в духовната опитност човек може да добие пълно задоволяване за всички въпроси, които му са необходими. Например в следващите статии ще се види, как се разрешава въпросът за "произхода на злото" и много други неща, за които човек проявява желание. Тук съвсем не трябва да кажем, че никога човекът не ще може да получи обяснение върху горепосочените въпроси за "произхода на света" и други подобни. Той ще може това. Обаче за да може, той трябва първо да мине през познанията, които се разкриват в най-близките духовни опитности. Тогава ще разбере, че трябва да поставя тези въпроси по друг начин, различен от този, по които това е

ставало досега. Колкото по-дълбоко се вработва човек в истинската Окултна Наука, толкова по-скромен става той. Едвам тогава той разбира, как трябва да узрее и стане достоен за определени познания съвсем постепенно. И накрая гордостта и нескромността стават имена за качества на човека, които на определена степен на познанието нямат вече никакъв смисъл. Когато човек е познал малко известни неща, той вижда, колко безкрайно дълъг е пътят, който стои пред него. Чрез знание човек добива разбиране за това: "колко малко знае той". И той добива също чувството за извънредно голямата отговорност, която поема върху себе си, когато говори за свръхсетивни познания. Обаче човечеството не може да живее без тези свръхсетивни познания. Но който разпространява такива познания, той има нужда от скромност и истинска самокритика. Нужда е се от един с нищо непоклатим стремеж към себепознание и предвидливост и предпазливост. Такива междинни забележки са необходими тук, тъй като сега трябва да предприемем възлизането до още по-висши познания отколкото са тези, които се намират в предидущите раздели на "Акашовата Летопис".

Към погледите, които ще хвърлим чрез следващите съобщения в миналото на човека, ще дойдат след това такива в бъдещето. Защото бъдещето може да разкрие за едно истинско духовно познание, макар и само дотолкова, доколкото е необходимо на човека за изпълнение на неговите определения. Който не се задълбочава в Окултната Наука и заставайки на високия съдийски стол на своите предразсъдъци изпраща всичко в областта на фантастиката и мечтателството, който така постъпва с всичко, което идва от тази страна, той най-малко ще разбере това отношение към бъдещето. Все пак едно просто логическо разсъждение би могло да направи разбираемо това, което ще разгледаме. Само че такива логически разсъждения се приемат само дотогава, докато те съвпадат с предразсъдъците на хората. Предразсъдъците са силни врагове също и всяка логика.

Нека само се помисли: когато сярата, кислородът и водородът се съединяват в напълно определени отношения, тогава съгласно един необходим закон трябва да се роди сярна киселина. И който е учил химия, знае предварително да каже, какво ще се получи, когато гореизброените 3 вещества влизат в отношение при съответните условия. Следователно един такъв познавач на химията е един пророк в ограничената област на материалния свят. И неговото пророчество ще се окаже погрешно само тогава, когато природните закони биха се изменили внезапно. Окултният изследовател изследва духовните закони по същия начин, както физикът и химикът изследват материалните закони. Той върши по начин и със строгостта, както това се полага в духовната област. Обаче от

тези велики духовни закони зависи развитието на човечеството. Също както в някакво бъдеще кислородът, водородът и сярата не биха се съединили против природните закони, така и в духовния живот не може да стане нещо против духовните закони. И който познава тези духовни закони, той може да вижда в закономерността на бъдещето. Тук нарочно използваме именно това сравнение за пророческото предопределение на бъдещите съдбини на човечеството, понеже Окултната, истинската Окултна Наука разбира това предопределение действително напълно в този смисъл. Защото за онези, който си изяснява това действително мнение на Окултизма, отпада също възражението, дали чрез това, че в известен смисъл нещата са предопределени, всяка свобода на човека не става нещо невъзможно. Може да бъде предопределено това, което отговаря на един закон. Обаче волята не се определя от закон. Също както е определено, че във всеки случай кислородът, водородът и сярата се съединяват само по един определен закон и дават сярна киселина, така сигурно е също, че от човешката воля може да зависи да бъдат създадени условията, при които законът ще действа. Така ще бъде също и с великите мирови събития и човешките съдбини на бъдещето. Човек ги предвижда като окултен изследовател, въпреки че те трябва да бъдат произведени чрез човешката воля. Че това е възможно, за него трябва да дадат една представа следващите съобщения. Трябва само да си изясним една съществена разлика между предопределението на фактите чрез физическата наука и онова чрез духовното познание.

Физическата наука почива на разбиранията на ума и затова нейното пророчество е също само нещо умствено, заставено да си служи с разсъдъка, заключенията, комбинациите. Напротив пророчеството чрез духовното познание произхожда от едно действително по-висше виждане или възприемане. Даже окултния изследовател трябва най-строго да избягва да си представя всичко, което почива на размишление, комбинира не, спекулация и т. н. В това отношение той трябва да упражнява най-голямо примирение и да бъде напълно наясно върху 4 факта, че всяко спекулиране, всяко умствено философстване и т. н. са вредни за истинското то виждане. Тези подходи принадлежат още на по-нисшата човешка природа и истински по-висшето познание започва едвам там, когато тази природа се издига до по-висшата същност в човека.

С това не е казано по себе си нищо против тези подходи, които в тяхната област са не само оправдани, а също и единствено правилни. По себе си нищо не е по-висше или по-низше, а само в отношение към нещо друго. И това, което в едно отношение стои високо, в друга посока може да стои много ниско. Обаче това, което трябва да бъде познато чрез виждане, то не може да бъде постигнато чрез чисто размишление и чрез

най-прекрасните комбинации на ума. Един човек може да бъде в обикновения смисъл на думата колкото и да е "остроумен", това "остроумие" не му помага нищо за познанието на свръхсетивните истини. Той трябва даже да се откаже от това "остроумие" и да се отдаде единствено на по-висшето виждане. Тогава той ще вижда по този начин нещата без неговото "остроумие" размишление, както възприема цветовете в полето без по-нататъшното размишление. Нищо не помага на човека да размишлява върху изгледа на една ливада; тук всяко остроумие е безсилно. Също така трябва да се отнася човек и с виждането в по-висшите светове.

Това, което може да бъде казано сега по този начин пророчески върху бъдещето на човека, то е основа за всички идеали, които имат едно действително практическо значение. Ако идеалите трябва да имат стойност, те трябва да бъдат основани така дълбоко в духовния свят, както природните закони са основани в чисто природен свят. Законите на развитието трябва да бъдат такива истински идеали. Иначе те произлизат от едно безстойностно мечтателство и фантазия и не могат никога да намерят осъществяване. Всички велики идеали на мировата история са произлезли в най-широкия смисъл от ясновидското познание. Защото в крайна сметка всички тези велики идеали произхождат от великите окултни изследователи или посветени, а по-малките, които сътрудничат за изграждането на човечеството, се насочват или съзнателно или повечето пъти - несъзнателно по определените от окултните изследователи задачи. Всичко несъзнателно има в край на сметка своя произход в нещо съзнателно. Зидарят, който работи на една къща, се насочва "несъзнателно" според нещата, които са съзнателни за други, които са определили мястото, на което трябва да бъде по-строена къщата, стила, в който трябва да бъде изградена и т. н. Но и на основата на това определяне на мястото и на стила стои нещо, което несъзнателно за определителите, а е съзнателно за други или е било съзнателно.

Един художник например знае, защо съответният стил изисква тук една права линия и т. н. Този, който използва стила за своята къща, не съзнава може би това "защо". Също така е и с великите процеси в света, в развитието на света и на човечеството. Зад тези, които работят в една определена област, стоят по-висши и по-съзнателни работници и така стълбата на съзнателността върви нагоре и надолу. Зад всекидневния човек стоят изобретателите, хората на изкуството и т. н. Зад тези последните стоят окултно-научните посветени, а зад тях стоят свръхчовешките Същества. Само това прави разбираемо развитието на света и на човечеството, когато човек е наясно върху факта, че обикновеното човешко съзнание е само една форма на съзнанието и че съществуват по-висши и по-дълбоки форми.

Обаче и изразите "по-висше" и "по-дълбоко" не трябва да се прилагат погрешно. Те имат значение само за гледната точка, на която стои именно човекът. В това няма разлика от положението "ляво и дясно". Ако човек отиде малко "надясно", тогава нещата, които по-рано са били надясно, остават наляво. Така е и със степените на съзнанието, които стоят "по-високо или по-ниско" от обикновеното човешко съзнание. Когато самият човек се развие по-високо, тогава неговите отношения се изменят спрямо другите състояния на съзнанието. Обаче тези изменения са свързани именно с неговото развитие. И затова е важно да посочим тук примерно такива други степени на съзнанието.

Такива примери ни се предлагат първо при пчелното семейство или при онези величествена държавна същност, при онова величествено държавно устройство в едно нравешко гнездо. Съвместното действие на отделните видове насекоми /женски, мъжки, работници/ става по свършено закономерен начин. И разпределението на работите върху отделните категории може да бъде назовано само като израз на пълноценна мъдрост. Това, което се получава тук, е също така резултат на едно съзнание, както действията на човека във физическия свят /техника, изкуство, държава и т.н./ са резултат на неговото съзнание. Само че съзнанието, което стои на основата на пчелното семейство или на нравешкото общество не може да бъде намерено в същия физически свят, в който съществува обикновеното човешко съзнание. За да покажем положението на нещата, можем да се изразим по следния начин. Ние намираме човека във физическия свят. И неговите физически органи, целият негов строеж са устроени така, че ние търсим неговото съзнание първо също в този физически свят. Не така е при пчелното семейство или при нравешкото гнездо. Ние ще сгрешим напълно, ако тук също останем в същия смисъл във физическия свят както при човека по отношение на съзнанието за което става дума тук. Не, тук напротив ние трябва да си кажем: за да намерим подреждащата същност на пчелното семейство или на нравешкото гнездо, ние не можем да останем в света, в който пчелите или нравките живеят по тяхното физическо тяло. "Съзнателният дух" трябва тук веднага да се търси в един друг свят. Същият съзнателен дух, който при човека живее във физическия свят, за горепосочените колонии трябва да се търси в един свръхсетивен свят. Ако човекът би могъл да се издигне със своето съзнание в този свръхсетивен свят, той би могъл да поздрави там "духът на нравките или духа на пчелите" в пълна съзнателност като свои сестрински същества. Ясновидецът действително може това. Следователно в приведените примери имаме пред нас същества, които са съзнателни в другите светове и проникват във физическия свят само чрез техните физически органи отделните пчели и нравки. Но може да

бъде напълно така, че едно такова съзнание, като това на пчелното семейство или на мравуняка да е било в предишните времена на неговото развитие вече във физическия свят, както сегашното човешко съзнание, обаче след това е възлязло и е оставило във физическия свят само изпълнителните органи, а именно отделните мравки и пчели.

Един такъв ход на развитието ще се получи действително и за човека в бъдеще. То даже е станало по определен начин при ясновидците вече в настоящето. Фактът, че съзнанието на днешния човек работи във физическия свят, почива на това, че неговите физически частици - мозъчните и нервни молекули - стоят в съвършено определена връзка едни с други. Това, което бе изнесено в една друга връзка по-точно - в "Как се добиват познания за висшите светове?" - трябва да бъде посочено също и тук. При по-висшето развитие на човека обикновената връзка на мозъчните молекули действително се премахва.

Тогава те са свързани "по-слабаво", така че един мозък на ясновидец може да бъде сравним в определено отношение с един мравуняк, макар и анатомично разкъсването на мозъчните молекули да не може да се докаже. Отделните молекули на мравуняка - именно самите мравки - са били здраво свързани помежду си в едно далечно минало, както молекулите на човешкия мозък. Тогава отговарящото на тях съзнание е било във физическия свят. Както днес човешкото съзнание. И когато в бъдеще човешкото съзнание ще се движи в "по-висши" светове, тогава връзката на сетивните части във физическия свят ще бъде толкова слабава, както тази между днешните отделни мравки. Това, което някога ще се изпълни за всички хора, то се изпълнява още днес с мозъка на ясновидеца, само че никакъв инструмент на сетивния свят не е достатъчно нататък, за да докаже изпреварващото развитие на такъв ясновидец. при който става това разхлабване. Както при пчелите се раждат три категории, царица, търтеи и работнички, така в "мозъка на ясновидеца" се раждат 3 категории молекули, всъщност отделни, живи същества, които пренесено в един по-висш свят съзнание на ясновидеца довежда в едно съзнателно задружно действие.

Една по-нататъшна степен на съзнателността предлага онова, което обикновено се нарича дух на народа или дух на расата, без при това хората да могат да си представят нещо по-определено. За духовния изследовател на основата на общите, пълни с мъдрост действия, които се проявяват в съвместния живот на членовете на един народ или на една раса, също лежи едно съзнание. Чрез духовното изследване ние намираме това съзнание също така в един друг свят, какъвто е случаят при пчелното семейство или при мравуняка.

Само че за това "съзнание на народа или на расата" не съществуват никакви органи във физическия свят, а тези органи се намират в така наречения астрален свят. Както съзнанието на пчелното семейство извършва своята работа чрез физическите пчели, така извършва своята работа и съзнанието на народа чрез или с помощта на астралните тела на принадлежащите на народа хора. В тези "духове на народа и на расата" ние имаме следователно пред нас един свършено друг вид същества, различни от човешкото същество и от това на пчелното семейство. Би трябвало да приведем още много примери, ако бихме искали да покажем, как под човека и над човека съществуват и други същества. Нека обаче приведените примери бъдат достатъчни, за да послужат като увод към намиращите се в следващото изложение пътища на развитие на човека. Защото собственият ход на развитие на човека може да бъде разбран само тогава, когато вземем под внимание, че той се развива заедно със съществата съзнанията на които се намират в един друг свят различен от неговия собствен свят. Това, което става в неговия свят, то съ-зависи от такива същества притежаващи други степени на съзнанието и поради това може да бъде разбрано само във връзка с тях.

ЗА ПРОИЗХОДА НА ЗЕМЯТА

Както отделният човек има да премине от своето раждане нататък различни степени, както той има да се издигне от възрастта на бозайничето, минавайки през детството и т. н. до възрастта на зрелия човек, на зрелия мъж или на зрялата жена, така е и с човечеството взето изцяло. То се е развило до неговото днешно състояние минавайки през други степени. Със средствата на ясновидеца можем да проследим 3 главни степени на това развитие на човечеството, които са били изминати, преди да е станало образуването на Земята и преди да е станало Земя и това небесно тяло да е станало арена на онова развитие. Следователно по настоящем имаме работа с 4-та степен във великия миров живот на човека. Тук предварително ще разкажем за фактите, за които става дума по-горе. Вътрешното основание ще се получи в течение на описание то, до колкото такова описание е възможно в думите на обикновения език без да прибегнем до формите на изразяване, с които си служи Окултната Наука.

Човекът е съществувал, преди да е съществувала една Земя. Сега не трябва да си представяме - както вече изразихме наемкваме това - че той е живял по-рано на другите планети и в даден момент е слязъл на Земята. Напротив тази Земя се е развила заедно с човека. И тя както него е минала през 3 главни степени на развитие, преди да е станала това, което сега наричаме "Земя". Както вече наемкнахме, трябва да се освободи-

дим напълно от значението, което съвременната наука свързва с имената "Сатурн", "Слънце" и "Луна", ако искаме да видим в истинската светлина описанията на окултния изследовател в тази област. Нека с тези имена не свързваме нищо друго, никакво друго значение, освен онова, което им е дадено непосредствено в следващите съобщения.

Преди небесното тяло, върху което се развива животът на човека, да е станало "Земя", то е минало през 3 други форми, които наричаме Сатурн, Слънце и Луна. Следователно можем да говорим за 4 планети, върху които се извършват 4-те главни степени на човешкото развитие. Положението се представя така, че Земята, преди тя да е станала "Земя", е била Луна, преди това е била Слънце, а още по-рано е била Сатурн. Както ще се види от следващите съобщения, ние сме оправдани да приемем 3 по-нататъшни степени, които Земята, или по-добре казано небесното тяло, което се е развило до днешната Земя, още ще има да измине. Тези степени са наречени в Окултната Наука Юпитер, Венера и Вулкан. Следователно съобразно това в миналото небесното тяло, с което е свързана съдбата на човека, е минало през 3 степени, сега се намира в 4-та и по-нататък ще има да измине още 3 степени, докато бъдат развити всички заложи, които човекът има в себе си, докато той стигне до един връх на своето съвършенство.

Сега трябва да си представим, че развитието на човека и на неговото небесно тяло не протича така постепенно както например преминаването на човека през възрастта на бозайниче, през детската възраст и т. н., където едно състояние преминава в другото повече или по-малко незабелязано. Напротив съществуват определени прекъсвания. Сатурновото състояние не преминава непосредствено в степента на Слънцето. Между Сатурновото и Слънчево развитие, а също така и между следващите форми на човешкото небесно тяло има междинни състояния, които бихме могли да сравним с нощта между два деня, или с подобно на сън състояние, в което се намира един растителен зародиш, преди той да се развие отново до пълно растение. Познавайки се на източни описания на състоянието на нещата днешната Теософия нарича едно състояние на развитието, в което животът се разгръща външно, Манвантара, а намиращото се между 2 Манвантара междинно състояние на почивка тя се нарича Пралая. В смисъла на европейската Окултна Наука за 1-то състояние можем да употребим думата "открит цикъл", за 2-то напротив думата "скрит или затворен цикъл". Обаче употребяват се също и други наименования Сатурн, Слънце, Луна, Земя са следователно "открити цикли", а намиращите се между тях състояния на почивка "затворени". Би било съвсем неправилно, ако бихме искали да мислим, че през време на състоянията на почивка целият живот е замрял; въпреки че тази предс-

тава царува днес в много теософски кръгове. Както през време на съня човекът не престава да живее, така и неговият живот и този на неговото небесно тяло не умира през време на един "затворен цикъл" /Пралая/. Само че състоянията на живот през време на затворените цикли не могат да бъдат възприемани със сетивата, които се развиват през време на "откритите цикли", както и човекът не възприема през време на съня това, което става около него. Защо употребяваме за състоянията на развитие израза "цикъл", това ще се види от следващото изложение. Върху огромните периоди, които се изискват за тези "цикли" ще говорим по-нататък.

Можем да намерим една нишка в напредването на циклите, ако предварително проследим развитието на човешкото съзнание през тези цикли. Всичко друго може да бъде свързано обективно с това разглеждане на съзнанието. Съзнанието, което човекът развива през време на неговия жизнен път на Земята, ще наречем - в съгласие с европейската Окултна Наука - "ясно дневно съзнание". То се състои в това, че чрез неговите съвременни сетива човекът възприема нещата и съществата на света и че с помощта на своя ум той си образува представи и идеи за тези неща и същества. След това той действа в сетивния свят съобразно тези негови възприятия, представи и идеи. Човекът е развил това съзнание едвам на 4-та главна степен на неговото мирово развитие; то не съществуваше още на Сатурн, Слънцето и Луната. Там той живееше в други състояния на съзнанието. Съобразно това можем да наречем предхождащите степени на развитието като развитие на по-нисши състояния на съзнанието. Най-низшето състояние на съзнанието е било изминато през време на Сатурновото развитие; едно по-висше състояние е това, което се е развило на Слънцето, следва после Лунното съзнание и накрая Земното. Тези предишни съзнания, се различават от земното главно чрез 2 признака; чрез степента на яснота и чрез кръга /обсега/, върху който се простира възприятието на човека. Сатурновото съзнание има най-малката яснота, най-малката степен на яснота.

То е напълно тъпо. Ето защо трудно е да си съставим една представа за тъпотата, защото даже тъпотата на съня е с една степен по-ясно от това съзнание. Човекът може да изпадне отново в това състояние на съзнанието в аномални днес за него, така наречени трансови състояние. Също и онзи човек, който е ясновидец в смисъл на Окултната Наука, може да си състави една сполучлива представа за това.

Само че той самият не живее в това състояние на съзнанието. Напротив той се издига до едно далече по-високо състояние, което обаче в известни отношения е подобно на първичното състояние. При обикновения

човек на съвременната земна степен това състояние, през което той е минал някога, е било заличено чрез "ясното дневно съзнание".

"Медиумът", който изпада в дълбокия транс, е обаче пренесен отново в него, така че той възприема така, както някога са възприемали всички хора през време на "Сатурновата епоха". И един такъв медиум може тогава да разказва или през време на трансa или след събуждането за изживявания, които са подобни на тези на арената на Сатурн. Без съмнение можем да кажем само, че те са "подобни", не обаче "същите", защото фактите, които са се разигрвали на Сатурн, са преминали веднъж за винаги; днес около човека се разиграват още само такива факти, които имат известно родство с горните. И само едно "Сатурново съзнание" може да възприеме тези последните. Ясновидецът в горния смисъл добива сега както гореспоменатия медиум едно такова Сатурново съзнание; обаче към него той запазва също своето "ясно дневно виждане", което човекът нямаше още на Сатурн и което медиумът изгубва през време на трансовото състояние. Следователно един такъв ясновидец не е наистина в самото Сатурново съзнание, обаче той може да си образува една представа за него. Но докато това Сатурново съзнание стои по яснота няколко степени по-ниско от съвременното човешко съзнание, то превъзхожда това последното по обширността на това, което може да възприема. Именно в неговата тъпота то може да възприема до най-малките подробности не само това, което става на самото негово небесно тяло, но може да наблюдава още нещата и съществата върху другите небесни тела, които са във връзка с неговото собствено небесно тяло със Сатурн.

И то може също да упражнява определено влияние върху неща и същества. /Едва ли е нужно да кажем, че това наблюдение на другите небесни тела е напълно различно от онова, което днешният човек може да предприеме с неговата наука Астрономия. Това астрономическо наблюдение се опира на "ясното дневно съзнание" и затова възприема другите небесни тела отвън. Напротив Сатурновото съзнание е непосредствено усещане, съизживяване на това, което става върху другите небесни тела. Ние се изразяваме не напълно, но все пак сполучливо, когато казваме: един сатурнов обитател изживява неща и факти на другите небесни тела и на своето собствено. Както днешният човек съизживява своето сърце или други подобни в своето собствено тяло. Това Сатурново съзнание се развива бавно. Като първа главна степен на развитието на човечеството минава през редица второстепенни етапи, които в европейската окултна наука се наричат "малки цикли". В теософската литература е възприето тези "малки цикли" да се наричат "кръгове" и техните по-нататъшни подразделения - още по-малки цикли - се наричат "глобуси".

За тези второстепенни цикли ще говорим в следващото изложение. Тук ще проследим първо главните степени на развитието - за по-лесна нагледност. Също така първо ще говорим за човека, въпреки че заедно с неговото развитие протича и онова по-ниско и по-високо стоящите от него неща и същества. По-нататък с развитието на човека ще свържем обективно това, което се отнася за развитието на други същества.

Когато развитието на сатурновото съзнание завърши, настъпи един от гореспоменатите дълги почивни периоди /една Пралайя/. След този почивен период от човешкото небесно тяло се разви това, което в Тайната Наука се нарича "Слънце". И на Слънцето отново възникнаха човешките същества от техния сън. В тях съществуваше като заложба развитото по-рано Сатурново съзнание. Него развиха те първо от тяхната заложба. Можем да кажем, че човекът повтори Слънцето сатурновото състояние, преди да се издигне до едно по-високо такова. Обаче тук нямаме едно просто повторение, а едно такова в друга форма. То за изменението на формите ще говорим по-късно при разглеждането на по-малките цикли. Там ще станат явни също разликите в отделните "повторения". Преди това трябва да опишем развитието на съзнанието. След повторението на Сатурновото състояние се явява "Слънчевото съзнание" на човека. Това слънчево съзнание е с една степен по-ясно от предишното, но в замяна на това го изгуби от неговата обхватност. В неговото настояще положение на живота, човекът има едно подобно състояние на съзнанието през време на дълбокия сън без сънища, както го е имал някога на старото Слънце. Само че онзи, който не е ясновидец или медиум, не може да възприема нещата и съществата, които отговарят на слънчевото съзнание. С транса на един медиум, който е понижил своето съзнание до това състояние, и с по-висшето съзнание на истинския ясновидец работата стои отново така, както това бе обяснено по отношение на сатурновото съзнание. Обсегът на слънчевото съзнание се простира само на Слънцето и на най-близко свързаните с него небесни тела. Обитателят на Слънцето може да възприеме само тези небесни тела и техните процеси, както - за да използваме още веднъж горното сравнение - днешният човек съизживява пулса на своето сърце. Обитателят на Сатурн можеше да възприема също живота на такива небесни тела, които не принадлежаха на непосредствената близка област на Сатурн.

След като Слънчевата степен премина през съответните второстепенни цикли, отново настъпи един период на почивка. От тази почивка човешкото небесно тяло се пробуди за неговото "Лунно съществуване". Тук отново, преди да се издигне по-високо, човекът повтори Сатурновата и Слънчевата степен в по-малки цикли. След това той навлиза в лунното съзнание. Сега е по-лесно да си съставим една представа за това лунно

съзнание, защото съществува известно подобие между тази степен на съзнанието и това, което днешният човек има при сънуването. Трябва обаче изрично да подчертаем, че и тук можем да говорим само за едно подобие, а не за една еднаквост. Защото вярно е, че лунното съзнание протича в образи, каквито ни предлага и сънуването: обаче тези образи отговарят на нещата и процесите от околната среда на човека по същия начин. или по-добър казано по един подобен начин, както представите на съвременното "ясно дневно съзнание". Само че всичко това съответствие и още тъпо, именно образно. Можем да онагледим нещата по следния начин, че едно лунно същество идва в близост до един предмет, да речем до един сол, естествено тогава не е съществувала "сол" в днешната форма, обаче за да направим нещата разбираеми, трябва да останем в областта на образите и сравнението. Това лунно същество, предшественик на съвременния човек, не възприема един пространствено простиращ се предмет с определен цвят и форма намиращ се вън от него, а приближаването до този предмет произвежда появата на един вид във вътрешността на съществото на един определен образ - подобен именно на един сънищен образ. Този образ има определен цветен тон, който зависи от това, какво е неговото естество. Ако този предмет е симпатичен, благоприятен за неговия живот, тогава цветният тон е светъл с жълти нюанси или също зелен; ако се, касае за един несимпатичен предмет или един такъв, който е вреден за съществото, явява се един кръвночервен цветен нюанс. По този начин вижда също и днешният ясновидец, само че при своето виждане той е напълно самосъзнателен, докато обитателят на старата Луна имаше само едно сънищно, сумрачно съзнание. Образите, които просветваха "във вътрешността" на тези обитатели, имаха едно точно определено отношение към околната среда. В тях нямаше нищо производно. Ето защо лунните същества можеха да се ръководят по тях, те действаха под впечатленията на тези образи така, както днешният човек действа под впечатленията на сетивните възприятия. развитието на това сънищно-подобно съзнание - на 3- главна степен - беше задачата на "Лунния цикъл". Когато "Луната" мина през съответните "малки цикли", отново настъпи един почивен период /Пралай/. И след този почивен период от тъмнината се зазори "Земята".

ЗЕМЯТА И НЕЙНОТО БЪДЕШЕ

4-а главна степен на човешкото развитие изминава на Земята. Това е онова състояние на съзнанието, в което се намира понастоящем човекът. Преди обаче да стигне до него, той и заедно с него цялата Земя трябваше да измине 3 по-малки цикли, така наречените "кръгове" на теософската литература, трябваше да повтори едно след друго Сатурновото,

Слънчевото и Лунното състояния. Сега човекът живее в 4- земен цикъл. Той е минал вече отвъд половината на този цикъл. На тази степен на съзнанието човекът възприема вече не само сънищноподобно образи, които възникват като действия на заобикалящата среда в неговата душа, а за него се явяват предмети "навън в пространството". На Луната, а също и през време на повтарящите се степени на Земята в неговата душа възникваше например един цветен образ, когато съответен предмет се приближаваше до него. Цялото съзнание се състоеше от такива вълнуващи се нагоре и надолу образи, звуци и т. н. Едвам при настъпването на 4-то състояние на съзнанието цветът се явява вече не в душата, а на един външен пространствено ограничен предмет, тонът не е вече само едно вътрешно прозвучаване в душата, а вън в пространството звучи един предмет. Ето защо в Тайната Наука това 4-то, земно състояние на съзнанието се нарича предметно съзнание. Това съзнание се разви бавно и постепенно в течение на развитието, като постепенно се родиха физическите сетивни органи и направиха по този начин възприемаеми най-разнообразните сетивни свойства на външните предмети. А освен развитите вече сега сетива съществуват други в зародиш, които ще се развият в следващите епохи на Земята и ще покажат сетивния свят в още по-голямо разнообразие, отколкото е случаят днес.

В предишните части на тази книга бе описано постепенното израстване на това земно съзнание. В следващите части ще опишем съществените разширения и допълнения. Цветният, звучащият и т. н. свят, който човекът от далечното минало възприемаше в своята вътрешност, през време на земния живот застана срещу него навън в пространството. Затова пък в неговата вътрешност възникна един нов свят, светът на представите или на мислите. При Лунното съзнание не можем да говорим за представи и за мисли. То се състоеше от единствените гореспоменати образи. Приблизително към средата на Земното развитие - нещата се подготвят още от по-рано - в човека възниква тази способността си образува представи и мисли върху предметите. И тази способност образува основата на паметта и себесъзнанието. Едвам образуващият си представи човек може да развие спомена при това, което е възприемал; едвам мислещия човек стига до там, да различава себе си от заобикалящата го среда като едно самостоятелно, себесъзнателно същество, да се познава като един "Аз". Следователно първите 3 степени бяха степени на съзнанието, 4-та не е само съзнание, а също себесъзнание. Но сега сред сегашното себесъзнание, сред мисловния живот се образува заложбата за още по-високи състояния на съзнанието. В тези състояния на съзнанието човекът ще живее на следващата планета, в която Земята ще се превърне след нейната настояща форма. Не е безсмислено да кажем нещо за тези бъдещи

състояния на съзнанието, следователно също за живота върху следващите планети.

Защото на първо място ясновидецът върви в своето развитие изпреварвайки своите събратя поради определени причини, които ще обясним на други места. Следователно при него се развиват още сега онези състояния на съзнанието, до които трябва да стигне цялото човечество с напредващото планетарно развитие. Следователно в съзнанието на ясновидеца има вече образи на бъдещите степени на човечеството. И на второ място във всички хора съществуват още сега като зародишни заложи 3 следващи състояния на съзнанието; и ясновидското изследване има средствата да каже. Какво ще се развие от тези зародишни заложи. Обаче когато тук се казва, че ясновидецът развива в себе си още сега състоянията на съзнанието, до които ще напредне в бъдеще цялото човечество, това трябва да се разбира с известно ограничение. Ясновидецът развива например днес сред душевния свят едно виждане, което в бъдеще ще се яви при човека по един физически начин. Но това бъдеще физическо състояние на човека ще бъде вярно копие на съответните днешни душевни състояния на ясновидеца. Самата Земя ще се развие и чрез това в нейните бъдещи физически обитатели ще се явят форми съвършено различни от сегашните; но тези физически форми се подготвят в днешните душевни и духовни форми.

Това, което например днес ясновидецът вижда около себе си като един вид светлинен и цветен облак обтръсващ физическите човешки тела, като така наречена "аура", то ще се превърне по-късно в една физическа форма; и други сетивни органи, различни от днешните, ще дадат на бъдещия човек способността да възприема други форми. Обаче ясновидецът вижда именно духовните образи на по-късните сетивни същества /т. е. например аурата/, вижда ги още днес със своите духовни сетива. За него е възможно да хвърли един поглед в бъдещето, обаче за тази особеност ще бъде много трудно да се даде една представа чрез нашия съвременен език. Представите на сегашното състояние на съзнанието са сянкаобразни, бледи в отношение с цветните и звучащи предмети на външния свят. Ето защо човекът говори също за представите като за нещо, което "не е действително". Една "проста мисъл" се поставя в противоположност с един предмет или с едно същество, които са "действителни", защото са възприемани чрез сетивата.

Обаче представите и мислите носят в себе си заложибата да станат отново действителни, образни. Когато днес човекът говори за представата "червено", без да има пред себе си един червен предмет, тази представа е така да се каже само един сянков образ на действителното "червено". По-късно човекът ще стигне до там, да прави да възникне в неговата ду

ша не само сякообразната представа на "червеното", а когато ще мисли "червено", пред него действително ще бъде също "червеното". Той ще може да създава образи не само представи. С това за него ще бъде постигнато нещо подобно, каквото е било вече за лунното съзнание. Обаче образите не ще се вълнуват нагоре и надолу сънищноподобно в него, а той ще може да ги предизвиква в себе си с пълно себесъзнание както днешните представи. Една мисъл за един цвят ще бъде самият цвят, една представа за един тон ще бъде самият тон и т. н. В бъдеще един свят от образи ще се вълнува нагоре и надолу в душата на човека чрез неговата собствена сила, докато през време на Лунното състояние, на Лунното съществуване един такъв свят от образи изпълваше неговата вътрешност без неговото съучастие. Но пространственият характер на предметния външен свят също не ще изчезне. Цветът, който ще се ражда същевременно с представата за цвета, не ще бъде само един образ в душата, а ще се разгърне навън в пространството. А последието от това ще бъде, че човекът ще може да възприема съществата и неща, които ще бъдат от по-висше естество от онези на неговата сегашна заобикаляща среда. Това са неща и същества, които са от по-тънко духовно и душевно естество, така че те не се обличат в предметните цветове, които са възприемаеми за днешните физически сетивни органи, които обаче се изявяват чрез по-тънките духовни и душевни цветове и тонове, които човекът на бъдещето ще може да събужда от своята душа. Следователно човекът се приближава до едно състояние в което той ще има едно подходящо за такива възприятия себесъзнателно образно съзнание. /Изтъкването на едно себесъзнателно образно съзнание може да изглежда странно, но то най-добре изразява съзнанието на нещата. Ако искаме, бихме могли също да кажем образно себесъзнание. /Бъдещето земно развитие ще доведе от една страна настоящия живот на представите и на мислите до все по-високо, по-тънко и по-съвършено развитие: от друга страна обаче през това време постепенно ще се развие също и себесъзнателното образно съзнание. Обаче това себесъзнателно образно съзнание ще стигне до пълно развитие, до пълен живот едвам на следващата планета, в която ще се превърне Земята и която в Окултната наука се нарича "Юпитер". Тогава човекът ще може да влезе в общение със същества, които остават напълно скрити за неговото настоящо сетивно възприятие. Понятно е, че чрез това не само животът на възприятията ще стане съвършено друг, но също и делата, чувствата, всички отношения към заобикалящия свят ще се преобразят на пълно. Както днес човекът може да влияе съзнателно само върху сетивните същества, тогава той ще може да действа съзнателно върху съвършено други сили и същества; и самият той ще приема съвършено познаваеми за него вли-

яния от съвършено други царства отколкото сега. На тази степен не може вече да става дума за раждане и смърт в съвременния смисъл. Защото смъртта настъпва чрез това, че съзнанието е насочено към един външен свят, с който то влиза в общение чрез сетивните органи. Щом тези физически сетивни органи отказват вече да служат, тогава тяхното отношение към обикалящия свят престава да съществува. Това именно значи, че човекът е "умрял". Когато душата ще бъде така далече в нейното развитие, че не ще получава влиянията от външния свят чрез физическите органи, а чрез образите, които тя ще създава от собственото си същество, тя ще е стигне също до точката, да регулира по воля своето общение със заобикалящия свят, т. е. нейният живот не ще бъде вече прекъсван без нейната воля. Тя ще е останала господар на раждането и смъртта. Всичко това ще настъпи на бъдещата планета "Юпитер" с доби то себесъзнателно образно съзнание. Това състояние на душата се нарича "психическо съзнание".

Следващото състояние на съзнанието, до което човекът ще се развие върху една по-нататъшна планета, на речена в Окултната наука "Венера", ще се различава от предидущото чрез това, че тогава душата ще може да създава не само образи, а и предмети и същества. Това ще стане при себесъзнателното предметно съзнание или свръхфизическо съзнание. Чрез образното съзнание човекът ще може да възприема нещо от свръхсетивните същества и неща и ще може да влияе върху тези същества и неща чрез пробуждането на своето образно мислене. Обаче за да се роди например онова, което той иска от едно такова свръх сетивно същество, това същество трябва да постави в движение собствените сили по негова подбуда. Следователно човекът ще бъде господар над образите и чрез тези образи той ще може да предизвиква въз действие. Обаче той не ще бъде господар на самите сили. Когато ще се развие неговото себесъзнателно предметно съзнание, той ще бъде господар също над творческите сили на други светове. Той не само ще възприема същества и ще влияе върху тях, а и самият той ще твори, ще създава същества.

Този е ходът на развитие на съзнанието: първото започва сумрачно; то не възприема нищо от другите неща и същества, а само вътрешните изживявания /образи/ на собствената душа; след това се развива възприятието. И накрая възприемащото съзнание се превръща в едно творческо съзнание. Преди Земяното състояние да премине в живота на Юпитер, трябва да бъдат преминати още 3 по-малки цикли - след 4-я земен цикъл. Тези цикли ще служат за по-нататъшното усъвършенствуване не на земяното съзнание по начин, който ще бъде описан в следващите статии, когато ще бъдат разгледани развитията на по-малките цикли и на техни-

те подразделения при всички 7 планети. Когато след един период от почивка Земята ще се е превърнала в Юпитер и човекът ще е стигнал на тази планета, тогава през време на 4-ри по-малки цикли трябва отново да бъдат повторени 4-те предидущи състояния - Сатурн, Слънце, Луна и Земя; и едвам през време на 5-я Юпитеров цикъл човекът ще стигне до степенята, която по-горе бе охарактеризирала като същинско Юпитерово съзнание. По един съответен начин ще се прояви "Венериното съзнание" през време на 6-я Венерин цикъл.

Един факт, който в следващите статии ще играе определена роля, трябва да бъде тук накратко засегнат. Той се отнася за скоростта, с която протича развитието върху отделните планети. Тази скорост не е еднаква върху всички планети. Животът протича първо с най-голяма бързина на Сатурн, след това на Слънцето бързината намалява, тя става още по-малка на Луната и се движи най-бавно на Земята.

Върху самата Земя тази скорост все повече намалява до точката, в която се развива себесъзнанието. След това скоростта отново се увеличава. Следователно днес човекът е преминал вече момента на най-голямата бавност на развитието. Животът е започнал отново да се ускорява. На Юпитер ще бъде достигната скоростта на Луната, на Венера тази на Слънцето.

Последната планета, която може да се числи още в редицата на земните преобразования, която ще следва следователно Венера, се нарича в Окултната наука "Вулкан". Върху тази планета ще бъде достигната предварителната цел на развитието на човечеството. Състоянието на съзнанието, в което човекът ще се яви там, се нарича "божествено блаженство" или също духовно съзнание. Човекът ще добие това съзнание в 7-я Вулканов цикъл, след повторението на 6-те предидущи големи цикли. Върху живота на тази планета не може да бъде съобщено открито много нещо. В Окултната наука за него се говори така, че се казва: "никоя душа не трябва да размишлява върху Вулкан и живота на него, докато тази душа е още свързана с нейното мислене с едно физическо тяло." Това значи, че само окултните ученици достигнали по-високите степени на развитието могат да изпитат нещо върху Вулкан, които ученици могат да е напускат тяхното физическо тяло и могат да добият свръхсетивни познания вън от него. Така следователно се изразяват в течение на развитието на човечеството 7-те степени на съзнанието в 7 планитарни развития. Но на всяка една степен съзнанието има 7 второстепенни състояния, които трябва да измине. Тези второстепенни състояния на съзнанието идват до съществуване в споменатите вече по-малки цикли. /Теософската литература нарича тези 7 цикли "кръгове"/. Западната Окултна Наука нарича тези второ степенни състояния "състояния на живота",

противоположно на стоящите на тях "състояние на съзнанието". Или казва се също, че всяко състояние на съзнанието минава през 7 "царства". Следователно според това пресмятане в цялото развитие на човечеството имаме 7 пъти по 7, т. е. 49 малки цикли или "царства" според обикновеното теософско наименование "кръгове"/. И по-нататък всеки малък цикъл трябва да мине през 7 още по-малки цикли, които се наричат "състояния на формата"/в теософската литература наричани "глобуси"/. За целия цикъл на развитието на човечеството това дава 7 пъти по 49 различни "състояния на формата" или 343 такива състояния. Следващите изложения, които ще говорят за това развитие, трябва да покажат, че общият поглед над цялото никак не е така сложен, както би могло да изглежда на пръв поглед при произнасянето на числото 343. Ние ще видим, как човекът може да разбере себе си истински едвам тогава, когато познава това свое развитие.

ЖИВОТЪТ НА САТУРН

Великото развитие на човечеството минаващо през 7-те състояния на съзнанието от Сатурн до Вулкан бе сравнено в предишните описания с минаването през живота между раждането и смъртта: с възрастта на бо-зайничето, детството и т. н. до възрастта на стария човек. Можем да разширим сравнението още по-далеч. Както при настоящето човечество отделните възрасти на живота не само се редуват, а съществуват също една до друга, така е и с развитието на състоянията на съзнанието. Старецът, зрелият мъж или зрялата жена, младежът и т. н. живеят едни до други. Така на стария Сатурн съществуваша не само прадедите на човека като същества с тъпото Сатурново съзнание, а наред с тях имаше и други същества, които бяха развили вече по-високите степени на съзнанието. Следователно, когато започна Сатурновото развитие имаше същества със Слънчево съзнание, други с образно съзнание /Лунно съзнание/. такива с едно съзнание, което е подобно на съзнанието на съвременния човек. след това един 4-ти род със себесъзнателно /психическо/ образно съзнание, един 5 със себесъзнателно /свръхфизическо/ предметно съзнание и един 6-ти род с творческо/духовно/ съзнание. Но и с това редица от съществата не е изчерпана. След Вулкановата степен човекът ще се развие още по-нататък и ще се издигне тогава до още по-високи степени на съзнанието. Както външното, физическото, око вижда в мъгливо-сиви далечини, така и вътрешното око на ясновидеца вижда в далечините на духа още 5 форми на съзнанието, за което обаче е невъзможно да се даде описание. Следователно в цялост може да се говори за 12 степени на съзнанието. Следователно Сатурновият човек имаше около себе си други 11 рода същества. Най-висшите 4-ри рода са имали своите

задачи на степени на развитието, които са предхождали Сатурновия живот. Когато започна този живот, те се намираха вече на една такава висока степен на собственото им развитие, че тяхното по-нататъшно съществуване протичаше от сега нататък в световите, които се намират над човешките царства. Ето защо тук за тях не можем и не е нужно да говорим. Другите родове същества, обаче, 7 освен Сатурновия човек участват всички в развитието на човека. При това те се отнасят като творещи Същества, служат по един начин, който ще бъде описан в следващите изложения.

Най-възвишените от тези Същества, бяха онези, които, когато започна Сатурновото развитие, бяха достигнали вече една съзнателна душа, която човекът ще достигне едва след живота на Вулкан, следователно едно висше творческо /свръхдуховно/ съзнание. Също и тези "творци" трябваше да минат някога през степени те на човечеството. Това стана на небесните тела, които предхождаха съществуването на Сатурн. Обаче тяхната връзка с развитието на човечеството остана да съществува още до средата на Сатурновия живот. Поради тяхното възвишено и тънколъчисто тяло те се наричат "лъчезарни животи", или също "лъчезарни пламъци". И понеже веществото, от което се състояха тези небесни тела, има известно далечно подобие с волята на човека, те са наричани също "духове на волята". Тези Духове са творци на Сатурновия човек. Те излъчват от своето тяло вещество, което може да стане носител на човешкото Сатурново съзнание. Периодът на развитие, през който става това, се нарича 1-ят малък Сатурнов цикъл. /В езика на теософската литература "първият кръг. /Материалното тяло, което човекът получава по този начин, е първата заложба на неговото по-късно физическо тяло. Можем следователно да кажем, че зародишът на човешкото физическо тяло е положен чрез Духовите на Волята през време на първия Сатурнов цикъл; и в онова време този зародиш има тъпото Сатурново съзнание. Този първи по-малък Сатурнов цикъл е последван после още от 6 други. През време на тези цикли човекът не достига никаква по-висока степен на съзнанието. Обаче материалното тяло, което беше получил, бива разработено по-нататък. И в това разработване участвуват по най-разнообразен начин другите видове Съществата които споменахме по-горе.

След "Духовите на Волята" идват Същества с творческо /духовно/ съзнание, подобно на съзнанието, което човекът ще добие на Вулкан. Те са наречени "Духове на Мъдростта". Християнският езотеризъм ги нарича "Господства" /Кириотетес/, а Духовите на Волята то нарича "Престоли". /Който познава действително Християнското учение, знае, че към него напълно принадлежат представите за тези стоящи над човека духовни Същества. Обаче от известно време тези представи са изгубени за външ

ното християнско учение. Който действително прониква в нещата и гледа по-дълбоко, ще познае, че на страната на Християнството не съществува никаква причина да води борба против Окултната наука, а напротив тази Окултна наука е в пълно съгласие с истинското християнство. Ако богословите и религиозните учители биха искали да се заловят да изучават Окултната наука, те би трябвало заради тяхното християнство да виждат в нея най-добрата помощничка в настоящото време. Обаче много богослови днес мислят материалистично; и забележително е, че днес даже в една популярна книга, която е определена за поощрение на християнските познания, можем да прочетем думите: "Ангелите са само приказки за деца". Такова едно твърдение произлиза от едно пълно непознаване на истинския християнски дух. И само този, който принася в жертва на една мнимо напреднала "наука" истинското Християнство, може да изкаже едно подобно твърдение. Ще дойде обаче време, когато една по-висша наука ще премине над детинщината на подобни твърдения до нещо, което ще бъде на дневен ред. Те довеждат през време на 2-я Сатурнов цикъл тяхното развитие с една степен по-напред и при това обработват същевременно човешкото тяло така, че в него е всадено едно "пълно с мъдрост устройство", един разумен строеж. По-точното погледнато, тази тяхна работа върху човека започва още скоро след средата на 1-я цикъл и е за вършен към средата на 2-я цикъл.

Третият вид Духове със себесъзнателно /свръхпсихическо/ съзнание се наричат "Духове на Движението", или също "Духове на Дейността". В християнския езотеризъм те се наричат "сили" /Динамис/. В теософската литература за тях се намира изразът "Махат". С напредването на тяхното собствено развитие те свързват от средата на 2-я Сатурнов цикъл по-нататъшното обработване на човешкото материално тяло, в което всаждат способността на движението, на изпълнената със сила действеност. Тази работа стига своя край към средата на 3-я Сатурнов цикъл. След тази точка започва работа на 4-ия вид Същества, на така наречените "духове на формата", Те имат едно себесъзнателно образно съзнание/психическо съзнание/. Християнският езотеризъм има за тях наименованието "Власти" /Екзусаи/. Чрез тяхната работа човешкото материално тяло, което преди това беше един вид подвижен облак, добива една разграничена /пластична/ форма. Тази работа на "Духовете на Формата" завършва към средата на 4-я Сатурнов цикъл.

След това идва дейността на "Духовете на Тъмнината", наречени също "Духове на Личността" или "духове на еготицичността". Те добиват на тази степен едно съзнание, което е подобно на съвременното човешко земно съзнание. Те обитават в добилото форма човешко материално тяло като "души" по един подобен начин, както днес човешката душа оби

тава в нейното тяло. Те посадят в тялото един вид сетивни органи, които са зародишът на сетивните органи, които се развиват на човешките тела по-късно през време на Земното развитие.

Трябва само да ни бъде ясно, че тези "зародиши на сетивата" се различават съществено от днешните сетивни органи на човека. Чрез такива "зародиши на сетивата" земният човек не би могъл да възприема нищо. Защото за него образите на сетивните органи трябва да преминат първо през едно по-fino етерно тяло, което се образува на Слънцето, и през едно астрално тяло, което дължи своето съществуване на Лунното развитие. /Всичко това ще бъде изяснено в следващите изложения/.

Обаче "Духовете на Личността" могат да обработят чрез тяхната собствена душа образите на "зародишите на сетивата" така, че с тяхна помощ могат да възприемат външни предмети, както човекът върши това през време на неговото земно развитие. Работейки така над човешкото тяло, "Духовете на Личността" изминават тяхната собствена "човешка степен". Следователно от средата на 4-я до средата на 5-я Сатурнов цикъл те са човеци. Следователно тези Духове посадят в човешкото тяло себичността, егоистичността. Тъй като достигат на самия Сатурн първо до тяхната човешка степен, те остават още дълго време свързани с развитието на човечеството. Следователно те имат да вършат важна работа над човека също и през следващите цикли. И тази работа действа винаги в смисъла на внасянето на себичността. На техните действия трябва да се припишат също така изражданията в егоизъм, както от друга страна те са причинители на самостоятелността на човека. Без тях човекът никога не би станал едно затворено в себе си същество, една "личност". Християнският езотеризъм употребява за тях израз "първични сили" /Архаи/, а в теософската литература те се наричани Асурас. Работата на тези Духове е заменена към средата на 5-я Сатурнов цикъл от тези на "Синовите на Огъня", които на тази степен имат още едно тъпо образно съзнание, подобно на лунното съзнание на човека. Те достигат тяхната човешка степен едва на следващата планета, на Слънцето. Ето защо тяхната работа тук е още в известен смисъл несъзнателна, сънищноподобна.

Обаче чрез тяхната дейност "зародишите на сетивата" от предишния цикъл биват оживени. Произведени те от "Духовете на Огъня" светлинни образи светят навън през тези зародиши на сетивата. Чрез това прадедът на човека е повдигнат до един вид светещо същество. Докато иначе животът на Сатурн е тъмен, сега от общата тъмнина свети човекът. Още "Духовете на Личността" бяха пробудени до тяхното човешко съществуване в тази обща тъмнина. Обаче на Сатурн самият човек не може да си служи със своята светеща сила. Светещата сила на неговите за

родиши на сетивата не би могла да изрази нищо чрез самата себе си, обаче чрез нея други по-възвишени Същества намират възможността да се изявят на Сатурновия живот. Чрез светлинните източници на човешките прадеди те правят да лъчезари долу на планетата нещо от тяхното същество. Това са възвишени Същества от редицата на онези 4-ри рода на които бе казано по-горе, че в тяхното развитие те са израснали на всякаква връзка с човешкото съществуване. Без да има за тях никаква необходимост, те правят сега да лъчезари нещо от тяхната природа "до свободна воля".

Християнският езотеризъм говори тук за откровението на Серафимите /Серафим, на "боговете на съвършената любов". Това състояние трае до средата на 6-я Сатурнов цикъл. След това започва работата на онези Същества, които на тази степен имат едно тъпо съзнание, каквото днешният човек има през време на дълбокия сън безсъзнание. Това са "Синовете на Полумрака", "Духовете на Сумрака". В теософската литература те са наречени Лунар Питрис или също /Бархишад-Питрис/. Те достигат човешката степен едвам на Луната. Както те така също и техните предшественици, Синовете на Огъня, се намират на Земята вече над степенята на човечеството. Те са на Земята по-висши Същества, които християнският езотеризъм нарича "Ангели" /Ангелой/, докато за Синовете на Огъня е употребен изразът "Архангели" /Ангелои/. Тези Синове на Сумрака развиват сега в израстващия прадед на човека един вид ум, с който обаче при неговото тъпо съзнание той не може още сам да си служи. Чрез този ум се изявяват сега отново възвишените Същества, както по-рано чрез зародишите на сетивата се изявяваха Серафимите. Сега чрез човешките тела тези Духове правят да се разлива върху планетата умът. Християнският езотеризъм ги нарича "Херувими" /Херувим/.

Към средата на 7-я Сатурнов цикъл започва една нова дейност. Сега именно човекът с толкова далече, щото може да работи несъзнателно над своето собствено материално тяло. Чрез тази негова собствена дейност човекът създава в пълна тъпота на Сатурновото съществуване първата зародишна заложба за същинския "Човек-Дух" /Виж моята книга "Теософия"/, която ще стигне до нейното пълно развитие едвам в края на развитието на човечеството. В теософската литература този "Човек-Дух" се нарича "Атма". Той е най-висшият член на така наречената монада на човека. За самия себе си той би бил на тази степен напълно тъп и несъзнателен. Обаче както Серафимите и Херувимите се изявяват в 2-те предшествуващи човешки степени чрез тяхната свободна воля, така се изявяват сега Престолите, онези Същества, които в самото начало на Сатурновото съществуване направиха да се излъчи човешкото тяло от тяхното собствено същество. Зародишната заложба на "Човекът-Дух"

/Атма/ е проникната напълно от силата на тези Духове на Волята и за пазва тази сила през всичките следващи степени на развитието. Естествено в своето тъпо съзнание човекът не може, на тази степен да забележи нищо от тази зародишна заложба; но той се развива по-нататък и по-късно тази зародишна заложба просветва също и за неговото собствено съзнание. Тази работа не е завършена в края на Сатурновия живот; тя продължава по-нататък в първия слънчев цикъл. Нека се помисли, че работата на висшите Духове, които бяха назовани тук, не съвпада с началото и края на един по-малък цикъл, а тя продължава от средата на единия цикъл до средата на следващия. И тяхната най-голяма дейност се развива именно през почивните периоди между циклите. Тя нараства от средата на един цикъл /Манвантара/, става най-силна в срещата на един почивен период /Пралая/ и спада след това в следващия цикъл. /Още в предишните глави говорихме за това, че през време на почивните периоди животът съвсем не престава. /

От гореизложеното се вижда също в какъв смисъл Християнският Езотеризъм говори за това, че в "началото на времената" се изявяват първо Серафимите, Херувимите и Престолите. С това ние проследихме развитието на Сатурн до там, където неговият живот минава през един почивен период и се развива в това, което Окултната наука нарича "Старото Слънце". За него ще говорим в следващите изложения.

* * * * *

За по-лесна обзорност тук ще дадем една съпоставка на фактите на развитието за първата планета.

I. Тази планета е онази, на която се развива най-тъмното човешко съзнание/едно дълбоко трансово съзнание/. Едновременно с това се образува първата заложба на човешкото физическо тяло.

II. Това развитие минава през 7 подстепенни /по-малки цикли или "кръгове"/. На всяка една от тези степени започват да работят по-висши Същества върху развитието на човешкото тяло, а именно:

В първи цикъл Духовете на Волята /Престоли/,

в втория цикъл Духовете на Мъдростта /Господства/,

в третия цикъл Духовете на Движението /Сили/,

в четвъртия цикъл Духовете на Формата /Власти/,

в петия цикъл Духовете на Личността /Първични сили/,

в шестия цикъл Синовите или Духовете на Огъня /Архангели/,

в седмия цикъл Духовете или Синовите на Сумрака /Ангели/.

III. В 4-я цикъл Духовете на Личността се издигат до степента на човечеството.

IV. От петия цикъл се изявяват Серафимите.

V. От шестия цикъл се изявяват Херувимите.

VI. От седмия цикъл се изявяват Престолите, същинските "Творци на човека.

VII. Чрез тези последни изяви в 7-я цикъл се ражда първата планета заложибата на "Човекът-Дух" или "Атма".

ЖИВОТЪТ НА СЛЪНЦЕТО

Великата мирова епоха на Сатурн, която бе охарактеризирана в предишните изложения, е последвана от тази на Слънцето. Между 2-те се намира един почивен период /Пралайя/. През време на този почивен период всичко, което се беше развило на Сатурн, приема един такъв характер, който се отнася към по-късно развиващия се слънчев човек както семето се отнася към растението, което израства от него. Сатурновият човек е оставил така да се каже своето семе, което минава през един вид сън, за да се развие след това като слънчев човек. Човекът /по-добре казано прадедът на човека/ изминава сега на Слънцето своята 2-ра степен на съзнанието.

Тази степен на съзнанието прилича на онази, в която днес човекът изпада при тих сън без сънуване. Това състояние, което прекъсва днес будното състояние, е един остатък, един вид възпоминание за времето на Слънчевото развитие. То може да бъде сравнено също с онова тъпо състояние на съзнанието, в което днес се намира светът на растенията. Защото действително в растението имаме едно спящо същество.

За да разберем развитието на човечеството, трябва да си представим, че в този 2-ри голям цикъл Слънцето беше още една планета и едвам по-късно напредна до съществуването на неподвижна звезда. В смисъла на Окултната наука една неподвижна звезда е онази, която изпраща жизненни сили на една /или повече/ отдалечени от нея планети. През време на 2-я голям космически цикъл при Слънцето не беше такъв случай. Тогава то беше съединено със съществата, на които даваше сила. Тези същества - следователно също и човекът на неговата тогавашна степен на развитие - живееха още на него. Не съществуваха още една планета Земя и една Луна отделени от Слънцето. Всичко, което днес живее като вещества, сили и същества на Земята и в нея, и всичко, което принадлежи сега на Луната, беше още вътре в Слънцето. То съставляваше част от неговите вещества, сили и същества. Едвам през времето на следващия /3-ти/ голям космически цикъл от Слънцето се отдели като особена планета това, което в Окултната наука се нарича Луна. Това не е днешна та Луна, а предшественикът на нашата Земя, един вид нейно предишно изпълнение /прераждане/. От тази Луна се получи Земята, след като тя отново отдели от своята материя и изхвърля навън това, което днес на-

ричае Луна. Следователно в 3-я цикъл на мястото на предишната планета Слънце съществуваша 2 небесни тела, а именно неподвижната звезда Слънце и отделената планетарна Луна. И при излизане от Слънцето тази планетарна Луна беше взела със себе си човека и другите същества, които през време на Слънчевия цикъл се бяха развили като другари на човека.

Сега Слънцето раздаваше на Лунните същества отвън силите, които те по-рано извличаха от него като тяхно местожилище. След 3-я /Лунния/ цикъл отново настъпи един почивен период /Пралайя/. В този почивен период 2-те отделни небесни тела/ Слънцето и Луната/ се съединиха отново и минаха заедно през сънното семенно състояние. В 4я голям космически цикъл в началото Слънцето и планетарната Луна се появиха от тъмнината на съня като едно тяло. И през времето на първата половина на този цикъл се отдели нашата Земя с човека и неговите другари. Малко по-късно Земята отдели от себе си днешната Луна, така щото сега като потомци на някогашната планета Слънце съществуват 3 члена.

Сега на планетата Слънце през 2-та велика космическа епоха човекът и споменатите при разглеждането на Сатурн същества изминаха една понататъшна степен на тяхното развитие. Заложбата на по-късното физическо тяло на човека, която се беше развила постепенно на Сатурн, се явява в началото на Слънчевия цикъл развивайки се като едно растение от семето. Обаче тук тази заложба не остава такава, каквато беше по-рано. Тя бива проникнато от едно 2-ро, по-тънко, но изпълнено със сили в себе си тяло, а именно от етерното тяло. Докато Сатурновото тяло на човека беше един вид автомат /напълно безжизнено/, сега чрез етерното тяло, което го пролива постепенното се превръща в живо същество. Благодарение на това човекът става един вид растение. Неговият изглед обаче не е онзи на днешните растения. Напротив в неговите форми те вече прилича малко на съвременния човек. Само че заложбата за главата е обърната надолу към центъра на Слънцето, както коренът на днешните растения, а заложбите на краката са насочени нагоре както цветовете на днешните растения. Тази растително-човешка форма не притежава още едно собствено волево движение. За един човек, който се придържа към съвременното сетивно възприятие ще бъде естествено трудно да си представите човекът е живял като растително същество на самото Слънце. Изглежда немислимо едно живо същество да може да съществува при такива физически условия, каквито трябва да бъдат приети за този факт. Обаче все пак само едно днешно растение е приспособено към условията на днешна та физическа Земя. И то се е развило така само за това, защото се намира в съответната околна среда. Слънчевото расти

телно същество имаше други жизнени условия, които отговаряха на тогавашните физически слънчеви отношения.

Обаче човекът приема тази форма едвам през 2-я от 7-те по-малки слънчеви цикли /кръгове/, през които минава Слънцето. През време на целия 1-ви малък слънчев цикъл в човешката форма не съществува още никакво етерно тяло. Напротив през този цикъл се повтаря още веднъж накратко всичко, което е било изминато през Сатурновата епоха. Човешкото физическо тяло още запазва своя автоматичен характер; обаче то изменя малко своята предишна форма. Ако тази форма би останала такава, каквато беше на Сатурн тя не би могла да съдържа в себе си никакво етерно тяло. Тя бива преобразена така, че може да стане носител на това тяло. През време на следващите 6 по-малки цикли етерното тяло се развива все повече и повече и чрез неговите сили, които действат върху физическото тяло, това последното също добива постепенно една все по-съвършена форма. Преобразователната работа, която се извършва тук с човека, е произведена от Духовете, които бяха споменати вече заедно с човека при разглеждане на Сатурновото развитие.

Онези Духове, които се наричат "Лъчезарящ Живот" или "Пламъци"/в християнския езотеризъм "Престоли"/, не вземат вече тук участие. Те бяха завършили отнасящата се за тях работа през време на първата половина на първия Сатурнов цикъл /кръг/. Това, което може да се наблюдава през време на 1-я Слънчев цикъл /кръг/, е работата на "Духовете на Мъдростта" /Господства или Кириотетес в християнския Езотеризъм/. Те бяха се намесили в развитието на човека още към средата на първия Сатурнов цикъл /виж досегашното изложение/. Сега те продължават своята работа през време на първата половина на първия Слънчев цикъл, като повтарят пълното с мъдрост устройство на човешкото физическо тяло в редуващи се степени. Малко по-късно към тази работа се присъединява онази на "Духовете на Движението" /Динамис в християнския Езотеризъм. Махат в теософската литература/. С това бива повторен онзи период от Сатурновия цикъл, в който на човешкото тяло бе придадена способността на движението. Следователно това тяло отново повтаря своята подвижност, отново развива тази подвижност. Също така повтарят по ред своята работа "Духовете на Формата" /Ексузиан, Власти/, "Духовете на Тъмнината" /по християнски Архаи, Начала, теософски Асурас/, след това "Синовете на Огъня /Архангели / и накрая "Духовете на Сумрака" /Ангели/. С това са охарактеризирани в по-малки периода на 1-я Слънчев цикъл. В един 7-ми такъв по-малък период след това отново влизат в действие "Духовете на Мъдростта /Господства/. Докато в предхождащия период на работа те бяха дали едно мъдро устройство на човешкото тяло, сега предават на станалите подвижни

членове способността да направят самото движение да бъде нещо изпълнено с мъдрост. По-рано само устройството беше израз на вътрешна мъдрост, сега такъв израз става самото движение. С това първият Слънчев цикъл стига до своя край. Той се състои следователно от 7 редуващи се по-малки цикли /глобуси/, всеки един от които е едно кратко повторение на един от Сатурновите цикли /кръгове/. В теософската литература е прието тези седем малки цикли, които съставляват, един така наречен "кръг", да се наричат "глобуси". Следователно един кръг протича в 7 "глобуса. След първия слънчев цикъл настъпва един по-малък почивен период, след който започва вторият слънчев цикъл. Отделните "най-малки цикли" или "глобуси" ще бъдат описани по-късно. Сега трябва да преминем към втория цикъл на Слънцето. Още в края на първия слънчев цикъл човешкото тяло е вече узряло за приемане на етерното тяло, а именно чрез това, че "Духовете на Мъдростта" му дадоха възможност да приеме една пълна с мъдрост подвижност.

Обаче междуременно тези "Духове на Мъдростта" се бяха развили по-нататък. Чрез работата, която бяха извършили, те бяха станали способни да излъчват от себе си тяхното вещество така, както "Пламъците" бяха излъчили своето вещество в началото на Сатурновия цикъл и с това дадоха физическата основа на човешкото физическо тяло. Веществото на "Духовете на Мъдростта" е сега "етерът", който е подвижна в себе си и пълна със сила Мъдрост, с други думи "живот". Следователно етерното или жизненото тяло на човека е едно излъчване на Духовете на Мъдростта". Това излъчване продължава до към средата на 2-я Слънчев цикъл, след което "Духовете на Движението" могат отново да влязат в действие с една нова дейност. По-рано тяхната работа можеше да се разпростре само върху човешкото физическо тяло; сега тя преминава и върху етерното тяло и посажда в него изпълнената със сила действителност. Това продължава така до средата на третия слънчев цикъл. Тогава започват да действуват "Духовете на Формата". Чрез тях етерното тяло, което преди това имаше само една облакоподобна подвижност, получава определена форма.

Сега в средата на четвъртия слънчев цикъл "Духовете на Формата" добиват едно такова съзнание, което човекът ще има на бъдещата "Венера", която ще бъде втората планетарна форма на Земята след нейното настоящо съществуване и на която човекът ще живее тогава. Това е едно свръхпсихическо съзнание. Те стигат до това като до един плод на тяхната дейност през време на 3-я и 4-я Слънчев цикъл. Чрез това те добиват способността да преобразят развитите през Сатурновия период и от тогава насам зародиши на сетивата, които до този момент бяха само физически апарати, превръщайки ги чрез етера в оживени сетива. Чрез

един подобен процес в това време "Духовете на Тъмнината" /християнски Архаи или Начала, теософски Асурас/ се бяха издигнали до степента на психическото съзнание, което човекът ще развие като съзнателно образно съзнание едвам на бъдещия "Юпитер". Чрез това те идват до състоянието да могат да действуват съзнателно от астралния свят. Сега от астралния свят, може да бъде повлияно едно етерно тяло. "Духовете на Тъмнината" сториха това по отношение на етерното тяло на човека. Те посадиха сега в него духа на себичността /самостоятелност и егоизъм/, както по-рано бяха сторили това с физическото тяло. Ние виждаме следователно, че егоизмът се посажда постепенно от Духовете във всички членове на човешкото същество. Към същото време "Синовете на Огъня" добиха степента на съзнанието, която човекът има днес като негово будно съзнание. Следователно за тях можем да кажем, че те стават сега човещи. И сега те могат да си служат с човешкото тяло като с един инструмент за един вид общение с външния свят. По един подобен начин "Духовете на Личността" можаха да си служат с човешкото физическо тяло от средата на 4-я Сатурнов цикъл. Само че те си служиха със зародишите на сетивата за един вид възприятие. Обаче "Синовете на Огъня" са по тяхната природа такива, които разливат топлината на тяхната душа в заобикалящия ги свят. Сега човешкото физическо тяло е така далече в неговото развитие, че тези Духове могат да вършат чрез него това. Тяхната топлина действа приблизително както люпещата топлина на кокошката върху люпенето на яйцето, следователно тя има една сила събуждаща живот.

Всичко, което в човека и неговите другари е от такава събуждаща живот сила, бе посадено тогава в етерното тяло от "Синовете на Огъня". Следователно тук имаме работа с произхода на онази топлина, която всички живи същества имат за условие на тяхното размножение. По-нататък ще видим, какво преобразува не е претърпяла тази топлинна сила, когато Луната се отдели от Слънцето.

Към средата на петия слънчев цикъл "Синовете на Огъня" се бяха развили до там, че сега могат да внесат в етерното тяло способността, която по-рано упражняваха чрез физическото тяло на човека. Сега те заменят "Духовете на Личността" в тяхната работа върху това етерно тяло, което чрез това става подбудител на една размножителна дейност. В това време те оставят физическото тяло на "Синовете на Сумрака" /Ангели в Християнството, Лунар Питрис в Теософията/. Междувременно тези последните бяха добили едно тъпо образно съзнание, каквото човекът ще има на Луната. На Сатурн те бяха дали на човешкия прадед един вид орган на ума. Сега те образуват физическите органи/инструменти/ на човешкия дух, с които той ще си служи съзнателно на по-късните степени

на развитието, развиват тези органи по-нататък. Благодарение на това на Слънцето те могат вече от половината на петия цикъл да изявяват още по-силно Серафимите чрез човешкото тяло, отколкото това беше възможно на Сатурн.

От средата на 6-я слънчев цикъл човекът е стигнал вече така далече в своето развитие, че може да работи несъзнателно върху своето физическо тяло. Сега вече той заменя в това отношение "Синовете на Сумрака". Чрез тази дейност той създава в тъпота първата зародишна заложба на живата духовна същност, която се нарича "Дух-Живот" или "Буди". Едвам в по-късни степени на своето развитие той ще добие съзнание за този Дух-Живот. Както от 7-я Сатурнов цикъл Престолите бяха разлепили доброволно своята сила в образуваната там заложба на Човека-Дух, така сега Херувимите разливат тяхната Мъдрост, която от сега нататък ще остане запазена в Дух-Живот на човека през всички следващи степени на развитието. От средата на седмия слънчев цикъл се явява отново заложеният вече на Сатурн зародиш на Човека-Дух /Атма/. Той се свързва с Духа-Живот /Буди/ и така се ражда оживителната Монада /Атма-Буди/. Докато в това време човекът работи несъзнателно върху своето физическо тяло. Синовете на Сумрака поемат върху себе си това, което трябва да бъде направено върху етерното тяло за неговото по-нататъшно развитие. В това отношение те са приемници на Синовете на Огъня. Те влъчват именно образите на тяхното съзнание втъква етерно тяло и изпитват благодарение на това в един вид сънищноподобно състояние размножителната сила на това тяло, която беше възбудена от Синовете на Огъня. Чрез това те, подготвят развитието на удоволствие при тази сила, което по-късно /на Луната/ ще се развие у човека и живеещите с него същества.

На Сатурн човекът беше образуван в неговото физическо тяло. Тогава това тяло беше изцяло неживено. Такова едно неживено тяло. Окултната наука нарича минерал. Ето защо можем също да кажем: На Сатурн човекът беше един минерал. Той през минералното царство. Този човек-минерал нямаше формата на един днешен минерал.

Тогава не съществуваха още минерали като днешните. На Слънцето, както бе показано, този човек-минерал, който отново възникна от тъмнината на съня като от една зародишна заложба, стана нещо оживено. Той стана човек-растение, човекът мина през растителното царство. Обаче не всички човеци-минерали бяха оживени по този начин. Това не би могло да стане, защото човекът-растение се нуждаеше за своя живот от минерална основа. Както днес не могат да съществуват никакви растения без едно минерално царство, от което те извличат необходимите им вещества, така беше на Слънцето с човека-растение. Ето защо този

човек-растение трябваше да остави една част от човешките заложиби на степенята на минерала, за да може да се развива по-нататък. И понеже на Слънцето съществуваша съвършено други условия отколкото на Сатурн, тези изхвърлени минерали приеха съвършено други форми в сравнение с тези, които имаха на Сатурн. Следователно наред с царството на човека-растение се роди една втора област, едно особено минерално царство. Ние виждаме, човекът се издига в едно по-висше царство, като изтласква надолу една част от своите другари в едно по-низше царство. Ние ще видим в следващите степени на развитието, че този процес се повтаря още често пъти. Това отговаря на един основен закон на развитието.

* * * * *

Тук отново, поради една по-лесна нагледност, ще дадем също едно резюме на фактите на развитието върху Слънцето.

I. Слънцето е онази планета, на която се развива второто състояние на човешкото съзнание, а именно съзнанието на съня без сънуване. Човешкото физическо тяло се издига до един вид растително съществуване, като в него се внедрява едно етерно тяло.

II. Това развитие минава през седем подстепени /по-малки цикли или "кръгове"/

1. В първия от тези цикли се повтарят накратко сатурновите степени на развитието по отношение на физическото тяло в малко изменена форма.

2. В края на ПЪРВИЯ ЦИКЪЛ започва вливането на етерното тяло чрез "Духовете на Мъдростта".

3. В средата на ВТОРИЯ ЦИКЪЛ започва работата на "Духовете на Движението" върху това тяло.

4. В средата на ТРЕТИЯ ЦИКЪЛ започва действието на "Духовете на Формата" върху етерното тяло.

5. От средата на ЧЕТВЪРТИЯ ЦИКЪЛ това тяло получава себичността чрез "Духовете на Личността".

6. Междувременно през действащите в него предишни сили физическото тяло е напреднало толкова далече, щото чрез него в ЧЕТВЪРТИЯ ЦИКЪЛ "Духовете на Огъня" могат да се издигнат до тяхната човешка степен.

7. В средата на ПЕТИЯ ЦИКЪЛ "Духовете на Огъня" преминали вече тяхната човешка степен започват да работят върху етерното тяло. В това време във физическото тяло действуват "Синовите на Сумрака".

8. Към средата на ШЕСТИЯ ЦИКЪЛ работата върху етерното тяло преминава върху "Синовите на Сумрака". Физическото тяло се обработва от самия човек.

9. В средата на СЕДМИЯ ЦИКЪЛ се ражда оживената Монада.

ЖИВОТЪТ НА ЛУНАТА

В мировата епоха на Луната, която следва тази на Слънцето, човекът развива третото от седем състояния на съзнанието. ПЪРВОТО се разви през време на 7-те Сатурнови цикли, ВТОРОТО през време на Слънчевото развитие; ТРЕТОТО е именно онова, което човекът постепенно развива сега през време на Земния цикъл; три по-нататъшни състояния на съзнанието ще се явят в съществуването върху следващите планети. Състоянието на съзнанието, което човекът е имал на Сатурн, не може да бъде сравнено с нито едно от тези на съвременния човек, защото то е било по-тъпо от това на съня без сънуване.

Обаче слънчевото съзнание може да бъде сравнено с това лишено от сънища спящо състояние или също с настоящото съзнание на - спящия - растителен свят. Обаче тук винаги имаме работа само с подобия. Би било съвсем неправилно, ако бихме искали да вярваме, че във великите мирови епохи нещо се повтаря с пълна еднаквост. Така трябва да разбираме също сега, когато Лунното съзнание е сравнено с онова, с което то има известно подобие, а именно със съня изпълнен със сънища. Това е така нареченото образно съзнание, до което човекът стига на Луната. Подобие то се състои в това, че както при Лунното така и при сънищното съзнание вътре в съществото възникват образи, които имат известно отношение с нещата и съществата на външния свят. Обаче тези образи не са като при съвременния буден човек.

Копия на тези неща и същества. Сънищните образи са отзвuci на изживяванията през деня или символични изрази на процесите в света заобикалящ човека, който сънува, или също за това, което става вътре в личността, която има сънищата. Лесно можем да дадем примери за 3-те случая в сънищните изживявания.

ПЪРВО всеки познава онези сънища, които не са нищо друго освен разбъркани образи на отстоящи по-близо или по-далече в миналото преживявания. За ВТОРИЯ случай имаме един пример, когато сънуващият вярва, че вижда един минаващ покрай него влак и след това при събуждане забелязва, че тик-такането на един намиращ се до него часовник се е изобразило в образи на този сън. Като пример за ТРЕТИЯ вид сънищни образи можем да считаме, когато някому се струва, че се намира в едно помещение, където горе на та вана се намират грозни животни, и когато при събуждане му става ясно, че неговото главоболие се е изразило по този начин. Ако сега от подобни разбъркани сънищни образи искаме да стигнем до една представа за Лунното съзнание, трябва да си изясним

че там също съществуваша характерът на образност, че обаче на мястото на разбъркаността и производителността царува пълна редност. Вярно е, че образите на Лунното съзнание имат още само една малка прилика с предметите към които се отнасят отколкото сънищните образи; обаче в замяна на това съществува пълно съответствие между образа и предмета. Понастоящем в Земното развитие се касае за това, че представата е едно копие за предмета, така например представата "маса" е копие на самата маса. Това не е така при Лунното съзнание. Да предположим например, че лунният човек се приближава до нещо, което му е симпатично или благоприятно. Тогава вътре в неговата душа възниква един цветен образ с ясен характер; ако напротив него се приближава нещо вредно и несимпатично, тогава той има един грозен, тъжен образ. Представата не е едно копие, а един такъв символ на предмета, който отговаря по напълно определен закономерен начин на предмета. Вследствие на това съществото, което има такива символична представа, може да регулира по нея своя живот. Следователно душевният живот на прадеда на човека протичаше в образи, които имат общо с настоящите сънища беглия, висящ и символичен характер, но се различават от тях чрез съвършения закономерен характер.

Основата за развитието на това образно съзнание при човешкия прадед на Луната беше образуването на един трети член на неговото същество наред с физическото и етерното тяло. Този трети член се астрално тяло. Обаче това образуване стана едвам в третия по-малък цикъл на Луната - така нареченият лунен кръг.

Първите два лунни цикли се представят само като повторение на това, което е било развито на Сатурн и на Слънцето. Но и това повторение не трябва да си го представяме така, като че всички станали на Сатурн и на Слънцето събития и факти протичат още веднъж. Това, което се повтаря; развитието на едно физическо тяло и на едно етерно тяло претърпява същевременно едно преобразуване, едно такова преобразуване, че тези два члена на човешката природа могат да се съединят в третия лунен цикъл с астралното тяло, което не би могло да стане на слънцето. В третия лунен период - всъщност процесът започва още в средата на втория - Духовите на Движението вливат астралното естество на тяхната собствена природа в човешкото тяло. През време на четвъртия цикъл - започвайки от средата на третия - Духовите на Формата развиват това астрално тяло така, че неговата форма, цялата негова организация може да развие вътрешни процеси. Тези процеси носят характера на това, което днес при животното и човека наричаме инстинкт, желание - или природа на желанието. От средата на четвъртия лунен цикъл Духовите на Личността започват с това, което после в 5-я лунен период е тяхната

главна задача: те всаждат в астралното тяло себичността, както в предишните мирови епохи бяха сторили това по отношение на физическото и етерното тяло. Обаче за да могат в този посочен момент, в средата на 4-я лунен цикъл, физическото и етерното тяло да бъдат така далече в тяхното развитие, че да приютяват в себе си едно станало самостоятелно астрално тяло, те трябва да бъдат доведени до това в редуващите се степени на развитието чрез творящите Духове. Това става по следния начин.

Физическото тяло е доведено до неговата зрялост през първия лунен цикъл чрез Духовите на Движението, във втория чрез Духовите на Формата, в третия от Духовите на Личността, в четвъртия от Духовите на Огъня, в петия от Духовите на Сумрака. Погледнато точно тази работа на Духовите на Сумрака се извършва от средата на четвъртия лунен цикъл, така следователно, че по същото време Духовите на Личността работят върху астралното тяло, когато Духовите на Сумрака работят върху физическото тяло.

С етерното тяло работата стои както следва. В първия лунен цикъл необходимите качества му са внедрени от Духовите на Мъдростта, във втория от Духовите на Движението, в третия от Духовите на Формата, в четвъртия от Духовите на Личността, в петия от Духовите на Огъня. Точно погледнато тази дейност на Духовите на Огъня протича отново едновременно с работата на Духовите на Личността върху астралното тяло, т. е. от средата на четвъртия лунен цикъл преминавайки в петия.

Ако разгледаме в това време целия прадед на човека, както той се е развил на Луната, можем следователно да кажем: започвайки от средата на четвъртия лунен цикъл човекът се състои от едно физическо тяло, в което работят Синовете на Сумрака, от едно етерно тяло, в което вършат своята работа Духовите на Личността.

Фактът че в този период на развитието Духовите на Сумрака обработват човешкото физическо тяло, означава за тях, че сега те се издигат до тяхната човешка степен, нещо, което на Сатурн бяха сторили Духовите на Личността, а на Слънцето Духовите на Огъня. Трябва да си представим че "зародишите на сетивата" във физическото тяло, които сега също са се развили по-нататък, от средата на четвъртия лунен цикъл могат да бъдат използвани от Духовите на Сумрака, за да възприемат чрез тях предметите и процесите на Луната. Едвам на Земята човекът ще бъде толкова далече, щото от средата на 4-я цикъл да може да си служи с тези сетива. Напротив към средата на 5-я лунен цикъл той стига до там, че може да работи несъзнателно върху физическото тяло. Чрез тази дейност той си създава в тъпотата на съзнанието първите заложби на това, кое то се нарича "Духовно Себе" /Манас/ /Виж моята книга "Теософия"/.

Това "Духовно Себе" ще стигне след това на по-нататъшното развитие на човечеството до своето пълно развитие.

То е онова, което в съединение с "Атма", "Човека-Дух" и с "Буди", "Духа-Живот" съставлява висшата духов на част на човека. Както на Сатурн Престолите или Духовите на Волята бяха проникнали "Човека-Дух" /Атма/ и както на Слънцето Херувимите бяха сторили това с Мъдростта по отношение на Духа-Живот /Буди/, така сега Серафимите извършват това с "Духовното-Себе" /Манас/. Те проникват това Духовно Себе и посаждат чрез това в него способността, която в по-късните степени на развитието - на Земята - ще се превърне в онази способност за образуване представи на човека, чрез която като мислещо същество той ще може да влиза в отношение със заобикалящия го свят. Тук веднага трябва да кажем, че започвайки от средата на 6-я лунен цикъл се показва също отново "Духът-Живот" /Буди/, от средата на седмия лунен цикъл "Човек-Дух" /Атма/, които се свързват с "Духовното Себе", така че в края на цялата Лунна епоха е подготвен "Висшият Човек". Този висш човек спи след това заедно с другото, което се е развило на Луната, през време на почивния период /Праляя/, за да продължи след това пътя на своето развитие на планетата Земя.

През време когато от средата на петия лунен цикъл в шестия човекът работи в тъпо съзнание върху своето физическо тяло, върху неговото етерно тяло работят Духовите на Сумрака. Както показahme, чрез извършената от тях работа над физическото тяло в предишния лунен цикъл /кръг/ те се бяха подготвили да заменят сега Духовите на Огъня в етерното тяло, които от своя страна поемат от Духовите на Личността работа та върху астралното тяло. Обаче в това време тези Духове на Личността са възлезли в по-висши сфери. Работата на Духовите на Сумрака върху етерното тяло означава, че те свързват техните собствени състояния на съзнанието, с образите на съзнанието на етерното тяло. С това те посаждат в тези образи удоволствието и страданието, които могат да изпитат при нещата. В това отношение на Слънцето арената на тяхното действие беше още само физическото тяло. Ето защо там те бяха свързани само с процесите на това тяло, с неговите състояния на удоволствие и страдание. Сега това се изменя. Сега вече удоволствието и страданието се свързват със символите, които възникват в етерното тяло. Следователно в човешкото сумрачно съзнание Духовите на Сумрака изживяват един свят на чувствата. Това е същият свят на чувствата, който човекът ще изживява за самия себе си в неговото земно съзнание. По същото време в астралното тяло действат Духовите на Огъня. Те даряват на това тяло способността да развива едно живо усещане и чувстване със заобикалящия свят. Удоволствието и страданието, както те са произведени по

описания начин чрез Духовете на Сумрака в етерното тяло, носят един неподвижен /пасивен/ характер; те се представят повече като недействени огледални образи на външния свят.

Обаче това, което Духовете на Огъня произвеждат в астралното тяло, са подвижни афекти, любов и омраза, гняв, страх, чувства на ужас, бурни страсти, инстинкти, нагони и т. н. Понеже преди това Духовете на Личността /Асурас/ бяха внесли тяхната същност в това тяло, сега тези афекти се явяват с характера на Себичност, на отделеност. Трябва само да си представим, как с съставен по това време прадедът на човека на Луната. Той има едно физическо тяло, чрез което развива в тъпота едно Духовно-Себе /Манас/ Надарен е с едно етерно тяло, чрез което Духовете на Сумрака чувствуват удоволствие и страдание; най-после той притежава едно астрално тяло, което е раздвижено чрез Духовете на Огъня в инстинкти, афекти и страсти. Обаче тези три члена на лунния човек са лишени още напълно от предметното съзнание.

В астралното тяло се вълнуват нагоре и надолу образи, и тези образи са разгорени именно от гореспоменатите афекти. На Земята, когато ще настъпи мислещото предметно съзнание, това астрално тяло ще бъде подчинен носител или инструмент на израстващото представи мислене. Обаче сега, на Луната, то се развива в неговата пълна собствена самостоятелност. Следователно тук то е по-дейно, по-подвижно за себе си отколкото по-късно на Земята. Ако искаме да го охарактеризираме, можем да говорим за това, че то е Човек-Животно. И като такова то се намира своето рода на една по-висока степен отколкото настоящите земни животни. То носи в себе си свойствата на животинското по-пълно. Тези свойства са в известно отношение по-диви, по-необуздани отколкото свойствата на съвременните животни. Ето защо на тази степен на неговото съществуване можем да наречем човека едно същество, което в неговото развитие се намира по средата между съвременните животни и сегашния човек. Ако човекът би вървял по този път на развитието по права линия, той би станал едно диво, необуздало същество. Земното развитие означава едно понижение, едно укротяване на животинския характер на човека. Това произвежда мислещото съзнание. Ако така, както се беше развил на Слънцето, човекът бе наречен човек-растение, то човекът на Луната може да бъде наречен човек-животно. За да се развие един такъв човек-животно, това предполагаме заобикалящият свят също се изменя. Ние показахме, че човекът-растение от Слънцето можа да се развие само благо дарение на това, че наред с царството на човек-растение се разви като самостоятелно едно минерално царство. През време на двата първи цикъла на Луната /двата първи кръга/ се явяват първо тези две предишни царства, растителното царство и минералното царство. Те

се явяват от тъмнината на Пралайя. Сега те се по казват изменени само в това, че както едното така и другото са станали по-груби, по-гъсти. През време на третия цикъл на Луната от растителното царство се отделя една част. Тя не минава през процеса на загрубяването. Благодарение на това тя доставя веществото, от което може да се образува животинската същност на човека. Именно тази животинска същност в единение с повисоко развито етерно тяло и с новороденото астрално тяло предава описаната по-горе тройна същност на Човека. Не целият растителен свят, който се беше развил на Слънцето, може да се развие в животинското. Защото животинските същества предполагат за тяхното съществуване растението. Един растителен свят е основата на един животински свят. Както слънчевият човек може да се развие в растение благодарение на това, че той изтласква една част от своите другари надолу в едно по-грубо минерално царство, такъв е случаят сега при лунния човек-животно. Той изостави една част от съществата, които на Слънцето още имаха едно еднакво с него растително естество, изостави ги назад на степената на по-грубата растителност. Но както Лунният човек-животно не е както съвременното животно, а е по средата между сегашното животно и сегашния човек, така и лунният минерал е по средата между съвременния минерал и съвременното растение. Той притежава нещо растително. Скалите на Луната не са камъни в днешния смисъл, те носят един оживен, покарващ, растящ характер. Също така лунното растение е надарено е известен животински характер. Лунният човек-животно няма още твърди кости. Неговият скелет е още хрущяловиден. Цялата му природа е мека в сравнение със сегашната. Съобразно с това неговата подвижност е също така различна. Неговото движение напред не е едно ходещо движение, а едно скачащо движение, съответно даже плаващо. Това можеше да бъде така, защото тогавашната Луна нямаше една тънка, въздухообразна атмосфера, както днешната Земя, а нейната обвивка беше значително по-гъста, даже по-гъста отколкото сегашната вода. В тази гъсто-течен елемент се движеше човекът на пред и назад, нагоре и надолу. И в този елемент живеяха също минералите и растенията, от които той извличаше своята храна. В този елемент се съдържаше само силата, която след това на Земята се прехвърлена на пълно върху съществата, силата на оплождането. Тогава човекът не беше развит още в два пола, а само в един. И той биваше образуван от неговия воден въздух. Обаче както всичко в света се намира в преходни степени, така също в последните периоди на Луната при отделните същества човеци-животни се разви двуполовостта като подготовка за по-късно състояние на Земята.

Шестият и седмият лунен цикъл представляват един вид отлив на всички описани процеси, но същевременно образуването на един вид свръхзряло състояние, докато след това цялото премина в почивния период /Пралайя/, за да преспи и премине в Земното съществуване. Но развитието на човешкото астрално тяло е свързано с определен космически процес, който също трябва да опишем тук. Когато след почивния период, който последва Слънчевата епоха, това последното отново излезе пробуждайки се от тъмнината, всичко, което живееше на възникващата по този начин на планетата, обитава тази планета като едно цяло. Но това новопробуждащо се Слънце е различно от това, което е било по-рано. Неговото вещество не е както по-рано изцяло светещо; то има по-тъмни части. Тези части се отделят един вид от единното цяло. И от втория цикъл /кръг/ нататък тези части се явяват все повече като един самостоятелен член; чрез това слънчевото тяло става подобно на бисквитата. То се състои от две части. Една съществено по-голяма част и друга по-малка, които обаче са все още свързани една с друга. След това през време на 3-я лунен цикъл тези две тела се отделят напълно едно от друго. Слънце и Луна са сега две тела и Луната се движи в кръг около Слънцето. Същевременно заедно с Луната всички същества, които бяха описани тук, се отделят от Слънцето. Развитието на астралното тяло става именно върху отделената Луна. Охарактеризираният космически процес е условие за описаното по-нататъшно развитие. Докато така разгледачите, принадлежащи към човека същества поеха тяхната сила от тяхната собствена слънчева арена, тяхното развитие не може да стигне до посочената степен. В четвъртия цикъл /кръг/ Луната е една самостоятелна планета и това, което описахме за това време, става върху тази планета Луна. Нека отново резюмираме развитието на планетата Луна и на нейните същества обзорно:

I. Луната е планетата, върху която човекът развива образното съзнание с неговия символичен характер.

II. През време на двата първи цикла /кръгове/ се подготвя лунното развитие на човека в един вид повторение на сатурновите и слънчеви процеси.

III. В третия цикъл се явява в своето съществуване астралното тяло на човека чрез едно излъчване на Духовете на Движението.

IV. Едновременно с този процес от новопробуденото единно слънчево тяло се отделя Луната и кръжи около слънчевия остатък. Сега развитието на свързаните с човека същества става върху Луната.

V. В четвъртия цикъл Духовете на Сумрака обитават човешкото физическо тяло и чрез това се издигат до степента на човечността.

VI. Духовете на Личността внедряват в раждащото се астрално тяло самостоятелността.

VII. В петия цикъл човекът започва да работи тъпо върху своето физическо тяло. Благодарение на това към съществуващата по-рано монада се присъединява "Духовното-Себе" /Манас/.

VIII. Етерното тяло на човека се развива през време на Лунното съществуване до изпитването на един вид, удоволствие и страдание, които носят един пасивен характер. Напротив в астралното тяло се развиват афектите гняв, омраза, инстинктите, страстите и т. н.

IX. Към двете предишни царства, растителното и минералното царство, които са изтласкани към по-ниски степени на развитието, се прибавя животинското царство, в което се намира сега самият човек.

* * * * *

Към края на цялата световна епоха Луната се приближава все повече до Слънцето и когато започва времето на почивния период /Пралай/, двете тела отново се съединяват в едно цяло, което изминава тогава спящото състояние, за да пробуди в една нова световна епоха - тази на Земята.

ЖИВОТЪТ НА ЗЕМЯТА

В предишните изложения бе показано, как се образуват по ред съставните части, които съставят така наречената "нисша природа на човека": физическо тяло, етерно тяло и астрално тяло. Описано бе също така, как с пребиваването на едно ново тяло старите трябва винаги да се преобразяват, така че да могат да станат носители и инструменти на по-късно образуваните. С този напредък е свързан също един напредък на човешкото съзнание. Докато нисшият човек има само едно физическо тяло, той притежава само едно напълно тъпо съзнание, което не е даже подобно на днешния сън лишен от сънища, въпреки че за днешния човек и това последно състояние на съзнанието е всъщност едно "несъзнателно" състояние. Във времето, в което се явява етерното тяло, човекът добива съзнанието, което той днес притежава в лишения от сънища сън. С образуването на астралното тяло се явява едно сумрачно образно съзнание, подобно на това, което днес човекът си приписва през време, когато сънува, обаче не еднакво с него. Четвъртото, сегашното състояние на съзнанието, трябва да бъде описано като съзнание на земния човек. То се образува в 4та велика световна епоха, тази на Земята, която следва миналите, Сатурновата, Слънчевата и Лунната епохи. На Сатурн човешкото физическо тяло бе образувано в различни степени. Тогава то не би могло още да бъде носител на едно етерно тяло. Това етерно тяло бе прибавено едва през време на Слънчевия цикъл. При това в редуващи

те се слънчеви цикли физическото тяло бе преобразувано така, че то можа да бъде носител на това етерно тяло, съответно етерното тяло можа да работи във физическото тяло. През време на Лунното развитие към човешкото същество бе прибавено астралното тяло; и отново физическото и етерното тяло бяха преобразени така, че можаха да станат носители и подходящи инструменти на явяващото се астрално тяло. Следователно на Луната човекът е едно същество, съставено от физическо тяло, етерно тяло и астрално тяло. Чрез етерното тяло то е в състояние да изпитва удоволствие и страдание, чрез астралното той е едно същество е афекти, гняв, омраза, любов и т. н. Както бе показано, над различните членове на неговото същество работят по-висши Духове. Така на Луната етерно то тяло доби способността да изпитва удоволствие и страдание чрез Духовете на Сумрака; в астралното тяло бяха посадени афектите чрез Духовете на Огъня.

Същевременно през време на трите велики епохи на Сатурн, Слънцето и Луната стана и нещо друго. През време на последния Сатурнов цикъл бе образуван Човекът-Дух /Атма/ с помощта на Духовете на Волята /Престоли/. През време на предпоследния Слънчев цикъл към този последния бе прибавен с помощта на Херувимите Духът-Живот /Буди/. А през време на предпоследния лунен цикъл към последните два се при съедини с помощта на Серафимите Духовното Себе /Манас/. Следователно през време на тези три велики цикъла се родиха 2 вида произходи на човека: един нисш човек, състоящ се от физическо тяло, етерно тяло и астрално тяло, и един висш човек, състоящ се от Човек-Дух /Атма/, Дух-Живот /Буди/ и Духовно Себе /Манас/. Нисшата и висшата природа на човека вървяха първо по отделни пътища. Земното развитие имаше за цел да събере в едно двата отделни произхода на човека.

Обаче първо цялото Лунно съществуване преминава след седмия малък цикъл в един вид спящо състояние/Пралайя/. Чрез това всичко бе така да се каже примесено едно в друго в една неразличима маса. Също Слънцето и Луната, които бяха отделени в последния велик цикъл, се сливат отново в едно тяло през време на последния малък цикъл на Луната. Когато сега всичко отново излиза от състоянието на сън, първо през време на един малък цикъл трябва да бъде повторено накратко Сатурновото състояние, през време на един втори такъв малък цикъл Слънчевото състояние и през време на един трети Лунният цикъл. През време на този трети цикъл съществата на отделената се отново от Слънцето Луна минават през същите форми на съществуване, каквито те са има ли върху старата Луна. Нисшият човек тук е едно средно същество между днешния човек и днешното животно, растенията се намират по средата между днешната животинска и растителна природа, а минералите едвам

сега носят наполовина днешния безжизнен характер, от друга страна те са още наполовина растения.

През време на втората половина на третия цикъл се подготвя сега вече нещо друго. Минералите се втвърдяват, растенията изгубват постепенно животинския характер на усещаемостта, а от единния вид човек-животно се развиват 2 класи. Едната остава на степенята на животинското, другата напротив претърпява едно двуделение на астралното тяло. Това астрално тяло се разделя на една по-нисша част, която остава и по-нататък носител на афектите, и в една по-висша част, която добива известна самостоятелност, така че може да упражнява един вид господство над по-нисшите членове, над физическото тяло, над етерното тяло и над нисшото астрално тяло. Сега Духовите на Личността завладяват това по-висше астрално тяло и му предават самостоятелност, а с това посаждат в него и егоизма. Сега Духовите на Огъня извършват тяхната работа само в нисшото астрално тяло, докато етерното тяло действуват Духовите на Сумрака, а във физическото тяло започва своята работа онази силова същност, която можем да назовем като същински прадед на човека

Същата тази силова същност, е образувала на Сатурн Човека-Дух /Атма/ с помощта на Престолите, на Слънцето Духа-Живот /Буди/ с помощта на Херувимите и на Луната Духовното Себе /Манас/ заедно със Серафимите. Сега обаче това се изменя. Престолите, Херувимите и Серафимите възлизат в по-висша сфера; и духовният човек получава подкрепата, съдействието на Духовите на Мъдростта. на Духовите на Движението и на Духовите на Формата. Тези Духове са съединени сега с Духовното Себе, с Духа-Живот и с Човека-Дух /с Манас - Буди - Атма/. При помощта на тези Същества през време на втората половина на третия Земен цикъл гореспоменатата силова същност на човека формира неговото физическо тяло. При това най-голямо участие с тяхната дейност вземат Духовите на Формата. Те формират човешкото физическо тяло вече така, че то става един вид предтеча на по-късното човешко тяло от четвъртия цикъл /настоящия или 4-я кръг/. В астралните тела на изостаналите назад животински същества остават да действат изключително Духовите на Огъня, в етерното тяло на растенията Духовите на Сумрака. Напротив Духовите на Формата съдействуват върху преобразуването на минералното тяло. Те са тези, които го втвърдяват, следователно предават му сковани, твърди форми. Обаче при всичко това не трябва да си представяме, че кръгът на действие на споменатите Духовите остава ограничен само в това, което бе охарактеризирано. Това са само главните направления на техните дейности. Второстепенно всички Духовни Същества действуват навсякъде. Така например Духовите на Формата извършват в

даденото време определена работа върху телата на растенията и животните и т. н.

След като е станало всичко това, всички Същества също Слънцето и самата Луна, отново се сливат към края на третия Земен цикъл и минават тогава през едно по-кратко състояние на сън /малка Пралайя/. Тук отново всичко е една неразличима маса /един хаос/; и накрая на това състояние започва в 4-я Земен цикъл, в който се намираме понастоящем.

Първо всичко, което вече по-рано съществуваше като растително, животинско и човешко царство, започна да се отделя от неразличимата маса в зародишно състояние. ПЪРВО могат да се явят като самостоятелни зародиши само прадедите на човека, върху висшето астрално тяло на които в предишния малък цикъл бяха работили Духовете на Личността. Всички други същества на минералното, растителното и животинското царство не водят още тук никакво самостоятелно съществуване /същото на тази степен всичко е още в онова висше-духовно състояние, което се нарича "безформено" състояние или състояние Арупа. На настоящата степен на развитието само най-висшите човешки мисли са изтъкани от веществото, което на описаната степен притежават всички същества. / Това, което е по-нисша от тези прадеди на човека, може да се яви само като дейност при едно по-висше Същество. Така животните съществуват първо като състояние на съзнанието на Духовете на Огъня, растенията като състояние на съзнанието на Духовете на Сумрака. Обаче минералите имат едно двойно мисловно съществуване. Първо те съществуват като мислови зародиши в гореспоменатите прадеди на човека и след това като мисли в съзнанието на Духовете на Формата. Също висшият човек /Човекът-Дух, Духът-Живот и Духовното Себе/ съществува в съзнанието на Духовете на Формата. Сега става постепенно един вид съгъстяване с всичко.

Обаче тази гъстота е едвам на следващата степен такава, която не надвишава гъстотата на мислите. При тази гъстота могат вече да се проявят възникналите в предишния цикъл животински същества. Те се отделят от съзнанието на Духовете на Огъня и стават самостоятелни мислови същества. Тази степен се нарича степен на "оформеното" състояние или Рупа-състояние. Тук човекът преминава по-нататък до толкова, доколкото неговото преди това безформено самостоятелно мислово тяло бива облечено от Духовете на Формата с едно тяло от по-грубо изработено мислово вещество. Животните съществуват тук като самостоятелни същества главно само от това вещество. Сега става едно по-нататъшно съгъстяване. Състоянието, което е постигнато сега, може да бъде сравнено с онова, от което са изтъкани представите на сънищноподобното оброчно съзнание. Тази степен се нарича "астрална". Прадедът на човека

отново напредва по-нататък в своето развитие. Към останалите 2 съставни части неговото същество получава още едно тяло, което се със той от гореспоменатото вещество. Следователно той има сега вътрешната безформена ядка на съществото, едно мислово тяло и едно астрално тяло. Животните също получават едно такова астрално тяло; а растенията се отделят от съзнанието на Духовите на Сумрака като самостоятелни астрални същества. По-нататъшното напредване на развитието се състои в това, че съгъстяването напредва до състоянието, което наричаме физическо. Отначало имаме работа с най-тънкото физическо състояние, с това на най-тънкия етер. Прадедът на човека получава чрез Духовите на Формата към неговите предишни съставни части още най-тънкото етерно тяло. Следователно той се състои от една безформена мислова ядка, от едно оформено мислово тяло, едно астрално тяло и едно етерно тяло. Животните имат едно оформено мислово тяло, едно астрално тяло и едно етерно тяло, растенията имат едно астрално тяло и едно етерно, тяло; минералите се явяват за първи път тук като самостоятелни етерни форми. Следователно на тази степен на развитието имаме работа с четири царства: минерално царство, растително, животинско и човешко царство. Обаче наред с тях в течение на развитието са възникнали още три други царства.

Във времето, когато животните се отделиха от Духовите на Огъня на мисловната степен /степената Рупа/, Духовите на Личността също отделиха от себе си определени същества. Те се състоят от неопределено мислово вещество, което се свива на топка подобно на облак и отново се разпада и тече т.н.

За тях не можем да говорим като за самостоятелни същества, а само като за една безредна обща маса. Това е първото елементарно царство. На астрална степен се отделя нещо подобно от Духовите на Огъня. Това са сянькообразни образи или схеми подобни на представите на сънищното образно съзнание. Те образуват второто елементарно царство. Най-после в началото на физическата степен от Духовите на Сумрака се отделят неопределени образни същества. Те също нямат самостоятелност, но могат да проявят сили, които са подобни на човешките страсти и афекти. Тези несамостоятелни свистящи афекти образуват третото елементарно царство. За същества, които са надарени с едно сънищно образно съзнание, или за такива, които са надарени със съзнателно образно съзнание, тези творения на третото елементарно царство биха могли да бъдат възприемани като вълнуваща се течаща светлина, като цветни снежинки, като мирис, вкус, като всякакъв вид звуци и шумове. Обаче всички такива възприятия трябва да се считат като призрачни. Следователно за Земята, там, където тя се съгъстява като финен етер от нейния

астрален предшественик, можем да си представим, че тя е един конгломерат от една етерна минерална основна маса, от етерни растителни, животински и човешки същества. Един вид изпълвайки междинните пространства и прониквайки със своите течения и другите същества са след това същества на трите елементарни царства.

Това земно тяло е обитавано от по-висшите духовни Същества, които упражняват по най-разнообразен на чин тяхната дейност върху споменатите царства. Те образуват така да се каже една духовна общност, една духовна държава и техните обиталища и работилница е земното тяло, което те носят със себе си, както един охлюв носи своята черупка. При това да се има предвид, че със Земята е още напълно съединено това, което сега е отделено като Слънце и Луна. Тези последни две небесни тела се отделят от Земята едвам по-късно. "Висшият човек" /Човекът-Дух - Духът-Живот - Духовното Себе - Атма - Буди - Манас/ няма на тази степен още никаква самостоятелност. Тук той още съставлява един член, една част в духовната държава, а именно той е свързан първо с Духовите на Формата, както една човешка ръка е свързана като несамостоятелна част с човешкия организъм.

С това ние проследихме процеса на образуването на Земята до началото на нейното физическо състояние. По-нататък ще покажем, как вътре в това състояние всичко напредва по-нататък. След това досегашния път на развитието ще се влее в това, което бе казано относно развитието на Земята в предишните глави на Акашовата Летопис. (Едно по-точно описание на всичко това може да се намери в моята книга "Теософия", опит за едно свръхсетивно разглеждане на света и на определението на човека, и в моята книга "Тайната Наука")

Такива състояния на развитието бяха изнесени тук като безформено, оформено, астрално и физическо състояние, следователно, които съставляват разлики в един по-малък цикъл (кръг), се наричат в теософската литература "глобуси". Следователно в това отношение се говори за един Арупа-глобус, един астрален глобус и едни физически глобус. Някои са намерили това наименование като неподходящо. Обаче тук не ще говорим по-нататък за даването на имена. Наистина важното не е това, а самите факти. Когато се постареем да опишем тези факти, доколкото това е възможно, това е по-добре отколкото да се занимаваме с наименованията. В определен смисъл тези наименования винаги ще трябва да бъдат считани като неподходящи.

Защото трябва да обозначаваме факти на духовния свят с наименования, които са взети от сетивния свят, следователно можем да говорим само символично.

Ние изживяхме мировото развитие на човека до точката, където Земята стига началото на нейното физическо съгъстяване. Нека си представим състоянието на развитие на този свят на човека на тази степен. Това, което по-късно се явява като Земя. Слънце и Луна, е още съединено в едно единно тяло. Само че това тяло има само една фина етерна материя. Явяващите се по-късно същества като човеци, животни, растения и минерали водят своето съществуване само сред тази материя. За по-нататъшния напредък на развитието единно то тяло трябва да се раздели първо на две, от които едното се превръща в по-късното Слънце, а другото се превръща в едно тяло, което още съдържа в себе си по-късната Земя и по-късната Луна. Едвам, по-късно това мирово тяло се разделя на две; това, което става луна. Излиза навън и земята остава като обиталище на човека и на по-нисшите от него царства сама за себе си.

Който познава обикновената теософска литература, трябва да бъде наясно върху факта, че разделянето на едно небесно тяло на две е станало в периода, за който тази литература поставя развитието на така наречената втора главна човешка раса.

Прадедите на човека от тази раса са описани като форми с фини етерни тела. Обаче не трябва да си представяме, че такива форми биха могли да се развиват на нашата днешна Земя, след като тя се беше вече отделила от Слънцето и беше изхвърлила от себе си Луната. Такива етерни тела не са били вече възможни след това отделяне. Ако проследим развитието на човечеството в цикъла, до който е стигнало сега нашето разглеждане и който ни довежда в настоящето, ние ще забележим редица главни състояния, от които нашето сегашно е петото. В предишните изложения бе говорено вече за тези състояния така както те могат да бъдат прочетени в Акашовата Летопис. Тук ще изнесем още веднъж това, което е необходимо за понататъшното задълбочаване на изложението. Първото състояние показва прадедите на човека като напълно фини етерни същества. Обикновената теософска литература нарича малко неточно тези същества първата главна раса. Всъщност това състояние се запазва още също и през време на втората епоха, в която гореспоменатата литература поставя втората главна раса. До тази степен на развитието на Слънцето, Луната и Земята са още едно небесно тяло. Сега Слънцето се отделя като едно самостоятелно тяло. С това взема от съединената още с Луната Земя всички сили, чрез които човешките прадеди могат да бъдат запазени в тяхното етерно състояние. С отделянето на Слънцето става едно съгъстяване на човешките форми, а също и на формите на други съществуващи с човека създания. Тези създания трябва да се нагласят сега върху тяхното ново обиталище. Обаче от това обиталище из-

лизат сега не само материалните сили. Заедно с тях излизат също духовни Същества, които бе казано, че образуваха на охарактеризираното небесно тяло една духовна общност. Тяхното съществуване остава в една по-вътрешна връзка със Слънцето, отколкото с небесно то тяло, което Слънцето беше изхвърлило от себе си.

Ако тези Същества биха останали свързани със силите, които се развиват по-късно на Земята и Луната, те не биха могли да се развият по-нататък до отговарящите на тях степени. Те се нуждаят за това по-нататъшно развитие от едно ново местожителство. Такова местожителство им предлага Слънцето, след като то се очисти така да се каже - от силите на Земята и на Луната. На степенята, на която стоят сега тези Същества, те могат да действуват вече само от вън върху силите на Земята и на Луната от Слънцето. Ние виждаме, какъв е смисълът на горепосоченото отделяне. Определени Същества, които стоят по-високо от човека, са развили до този момент тяхното съществуване, изминали са тяхното развитие върху гореохарактеризираното единно небесно тяло; сега те се заемат също с една част на това тяло за себе си, като оставят остатък на човека и неговите съпровождащи го в развитието същества.

Последствието на отделянето на Слънцето беше една коренна революция в развитието на човека и придружаващите го по-нисши царства. Те паднаха така да се каже от едно по-висше състояние на съществуването в едно по-ниско такова. Те трябваше да изпитат това, защото бяха изгубили непосредствената връзка с онези по-висши Същества. Те бяха стигнали напълно в една задънена улица на тяхното развитие, ако не бяха настъпили други мирови събития, чрез които напредването бе отново разпалено и развитието би било доведено в съвършено други пътища. Със силите, които понастоящем са съединени с отделената Луна и които тогава още бяха вътре в Земята, би било невъзможно едно напредване. С тези сили би могло да се роди не съвременното човечество, а само един вид същество, при което развитието през време на третия велик цикъл, този на Лунното съществуване, а именно афектите, гневът, омразата и т. н. биха завишили извънмерно до животинското естество.

Такъв бе случаят в течение на определен период от време. Непосредственият ефект от отделянето на Слънцето беше възникването на третото главно състояние на прадедите на човека, което в теософската литература е наречено като трета главна раса, а именно Лемурийската. Отново названието "раса" за това състояние на развитието съвсем не е особено щастливо. Защото тогавашните прадеди на човека биха могли да бъдат сравнени с това, което днес наричаме "раса" само в един преносен смисъл. Трябва да бъдем напълно наясно върху фактите, че формите на развитието както в далечното минало така също и в бъдеще, са така напълно

но различни от настоящите че нашите днешни наименования могат да служат само като едно неизбежно помощно средство и те изгубват всъщност всякакъв смисъл за тези отдалечени епохи. Всъщност можем да започнем да говорим за "раси" само тогава, когато в горепосоченото трето главно състояние (лемурийското) развитието е достигнало във втората трета. Едвам тогава се развива нещо, което сега наричаме "раси". То запазва след това тези "расов характер" във времето на атлантско развитие, в четвъртото главно състояние и по-нататък до наше време в петото главно състояние. В бъдеще човечеството ще бъде разделено на части, които не ще могат да бъдат вече наричани като "раси". В това отношение обикновената теософска литература създаде много объркване. Това стана особено с книгата, която от друга страна има голяма заслуга, че първа в ново време направи популярна теософския светогледа именно книгата на Сикет "Езотеричен Будизъм". Там развитието на света е описано така, като че "расите" се повтарят вечно по същия начин в течение на мировите цикли. Но това съвсем не е така. Също и това, което заслужава за да бъде наречено "раса", се ражда и умира. И ние бихме могли да прилагаме на израза "раса" само за определено протежение на развитието на човечеството.

Преди и след това протежение има форми на развитието, които са нещо съвършено различно от "расите". Тази забележка е направена тук само затова, защото действителното разчитане на Акашовата Летопис я налага, този, който прави това разчитане, знае, че се намира в пълно съгласие с истинското окултно духовно изследване. Иначе никога не би му хрумвало да възразява нещо подобно срещу пълни със заслуги книги на теософската литература. Също така той би искал да направи - всъщност напълно излишната - забележка, че вдъхновенията и споменатия в "Езотеричния Будизъм". Учител не са в противоречие с изложеното тук, а недоразумението е възникнало едвам чрез това, че авторът на споменатата книга е превел на практикувания сега човешки език мъчно изразимата мъдрост на горепосочените вдъхновения по своя начин.

Третото главно състояние на развитието на човечеството се представя като онова, в което първа са възникнали "расите". А това събитие бе преведено чрез отделянето на Луната от Земята. Това отделяне бе съпроводено от раждането на двата пола. Върху тази степен на развитието на човечеството ние вече неколкратно обърнахме вниманието в изложението от "Акашовите Записи". Когато съединената още с Луната Земя се отдели от Слънцето, сред човечеството нямаше още един мъжки и един женски пол. Всяко човешко същество съединяваше двата пола в още напълно финото тяло. Трябва само да се запомни, че тези двуполови човешки прадеди се намираха на една ниска степен на развитието в

сравнение с днешния човек. Нисшите инстинкти действуват с извънмерна енергия и не съществуваше още нищо от едно духовно развитие. Че такова духовно развитие бе разпалено и че благодарение на това нисшите инстинкти бяха поставени в определени граници, това е свързано с факта, че в същото време, когато Земята и Луната се отделиха, Земята премина през областта на действие на други небесни тела. Това извънредно важно съвместно действие на Земята с други небесни тела, нейното среща не с чужди планети във времето, което теософската литература нарича лемурийско, ще бъдат разгледани в една следваща глава.

ЧЕТИРИЧЛЕННИЯТ ЗЕМЕН ЧОВЕК

В предишните обяснения върху "Акашовата Летопис" бе проследено развитието на състоянията, през които е минала Земята, преди тя да е достигнала нейната настояща форма. Тези състояния бяха описани като Сатурново, Слънчево, Лунно и най-после Земно състояние. Тук ще изложим, същия ход на развитието още веднъж, обаче от една друга гледна точка. Това става поради една напълно определена причина. Никога именно не можем да направим достатъчно много, описвайки истините отнасящи се за висшите светове от най-различни страни. Трябва да бъдем наясно върху факта, че все пак за всяка една страна можем да дадем една съвсем бедна скица, един съвсем беден очерк. И само постепенно, когато разглеждаме същия въпрос от най-различни страни, се допълват впечатленията, които получаваме по този начин, допълват се в един все по-пълнен с живот образ. Обаче само такива образи помагат на човека, който иска да проникне във висшите светове, а не сухите схематични понятия. Колкото образите са по-живи, по-богати на цветове, толкова повече можем да се надяваме, че ще се приближим до висшата действителност. Ясно е, че именно образите от висшите светове са тези, които понастоящем предизвикват недоверие при много съвременници. На нашите съвременници много им се харесва, когато им се съобщават схеми от понятия, деления - с колкото с възможно повече имена, за Девакана, за развитието на планетите и т. н.; обаче те изпитват трудност, ако някой се осмели да опише свръхсетивните светове, както някой пътешественик описва например ландшафтите на Южна Америка. И все пак човек трябва да си каже, че получава нещо действително полезно само чрез жизнестежки образи, а не чрез мъртви схеми и имена.

В това изложение ще изходим от човека. Така както той живее сега на Земята, този човек се състои от физическо тяло, етерно или жизнено тяло, астрално тяло и "Аз". Тази четиричленна човешка при рода има в себе си заложените за едно по-висше развитие. "Азът" обработва и формира от себе си "по-нисшите тела" и чрез това образува към тях по-висши

членове на човешката природа. Облагородяването и пречистването на астралното тяло чрез Аза произвежда раждането на "Духовното Себе" (Манас); преобразуването на етерното или жизнено тяло създава "Духа-Живот (Буди), а преобразяването на физическото тяло създава "Човека-Дух" /Атма/. Преобразуването на астралното тяло се намира в пълен ход в настоящия период на Земяното развитие; съзнателното преобразуване на етерното тяло и на физическото тяло принадлежи на по-късни времена; понастоящем то е започнало само при посветените - при учените окултисти и техните ученици. Това троично преобразуване на човека е съзнателното преобразуването е било предходено от едно повече или по-малко несъзнателно преобразуване. А именно през време на досегашното земно развитие. Чрез това несъзнателно преобразуване от астралното тяло, етерното тяло и физическото тяло са се родили Усещашата Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната Душа.

Сега трябва да си изясним, кое от трите тела на човека (физическо, етерно и астрално тяло) е най-съвършено в неговото естество. Лесно можем да бъдем съблазнени да считаме физическото тяло като най-низшето и поради това като най-несъвършеното. Обаче при такава една преценка ние правим грешка. Вярно е, че в бъдеще астралното тяло и етерното тяло ще достигнат едно високо съвършенство обаче сега физическото тяло е в неговото естество по-съвършено отколкото астралното и етерното. Горе споменатата грешка може да се роди само поради това, че човекът има това физическо тяло общо с най-низшето земно царство, с минералното царство. А той има своето етерно тяло общо с по-висшето растително царство, а астралното тяло общо с животинското царство. Право е именно, че човешкото физическо тяло се състои от същите вещества и сили, които се намират в обширното минерално царство; обаче начинът, по който тези вещества и сили действуват съвместно в човешкото тяло, е израз на една мъдрост и на едно съвършенство на неговия строеж. Ако някой само се залови да изучава този строеж не само с бездушен ум, а с цялата си Чувстваща душа, той скоро ще се убеди, че това е така.

Да вземем и разгледаме например някаква част на човешкото физическо тяло, примерно най-горната част на костта на бедрото. Тази част съвсем не е едно масивно сглобяване на вещества, а е изградена по най-изкусен начин на гредички, които са подредени в различни посоки. никакво съвременен инженерно изкуство не би могло да сглоби с такава мъдрост строежа на скелета на един мост или нещо подобно. Строежът на горната част на костта на бедрото надминава днес всяко съвършенство на човешката мъдрост. Тази кост е така мъдро изградената да може с най-малкото количество вещество чрез подреждането на гредичките да бъде

постигната необходимата носеща сила за опора на горната част на човешкото тяло. За целта е използвано най-малко вещества и да понесе голямото силово действие. В такъв един "шедьовър" можем да се задълбочим с удивление. И с не по-малко удивление можем да за станем пред строежа на човешкия мозък или на човешкото сърце, даже пред цялото устройство на човешкото физическо тяло. Нека сравним с това степента на съвършенството, която астралното тяло е достигнало на съвременната степен на развитието. То е носител на удоволствието и не удоволствието, на страстите, инстинктите и желанията и т.н. Но какви нападения извършва това астрално тяло срещу устройството на физическото тяло? Голяма част от средствата за наслада, които човекът прие ма в себе си, са отрова за сърцето. От това обаче следва, че дейността, която произвежда физическо то устройство на сърцето, работи по-мъдро отколкото дейността на астралното тяло, която даже работи против мъдростта на физическото тяло. Вярно е, че в бъдеще астралното тяло ще се издигне до една по-висша мъдрост; обаче сега в неговото естество не е така съвършено както физическото тяло в неговото. Нещо подобно би могло да бъде показано за етерното тяло; а също и за "Аза", тази същност, която всеки момент трябва да се издигне напипвайки до мъдростта, минавайки през грешки и илюзии.

Ако сравним степените на съвършенство на човешките членове, не ще бъде трудно да открием, че понастоящем физическото тяло е в своето естество най-съвършеното, че етерното тяло има една по-малка степен на съвършенство. а още по-малка астралното тяло; а най-несъвършената част на човека понастоящем е "Азът" в неговото естество. Това иде от факта, че в планетарното развитие на човешкото местожителство върху физическото тяло на човека е работена най-дълго време. Това, което човекът носи днес на себе си като физическо тяло, е изпитало всички степени на развитие от Сатурн, Слънцето, Луната и Земята до тяхната днешна степен.

Всички сили на тези планетарни тела са работили върху това тяло, така че то постепенно е могло да стигне до неговата съвременна степен на съвършенство. То е следователно най-старият член на съвременната човешка природа. Етерното тяло, така както то се представя сега у човека, въобще не е съществувало още през време на Сатурновата епоха. То бе прибавено към човешкото същество едвам през време на Слънчево то развитие. Следователно върху него не са работили силите на четири планетарни тела, както върху физическото тяло, а само силите на три такива планетарни тела: а именно силите от Слънцето, Луната и Земята. Следователно едвам в един бъдещ период на развитието то ще бъде така съвършено в неговото естество, както е днес физическото тяло. Астрал-

ното тяло е било присъединено към физическото и етерното тяло едвам през време на Лунната епоха, а "Азът" през време на Земната епоха.

Сега можем да си представим, че на Сатурн физическото тяло на човека е достигнало определена степен на развитието си, и че това развитие е било след това продължено по-нататък на Слънцето, по такъв начин, че тогава то можа да стане носител на едно етерно тяло. На Сатурн именно това физическо тяло беше стигнало толкова далече, че то беше един извънредно устроен механизъм, който обаче нямаше в себе си никакъв живот. Сложността на неговия състав стана причина накрая да се разпадне. Защото тази сложност беше достигнала една толкова висока степен, че то не можеше вече да се задържи само чрез минералните си ли, които действаха в него. И въобще чрез това разпадане на човешкото физическо тяло бе произведено загиването на Сатурн. От днешните природни царства този Сатурн не съдържаеше още нито минерали, нито растения, нито животни, а той беше съставен само от човешки физически тела в гореспоменатото състояние. И това физическо тяло беше един вид сложен минерал. Другите природни царства възникваха благодарение на това, че върху редуващите се небесни тела не всички същества можаха да достигнат пълната цел на тяхното развитие. Така само една част от развитите на Сатурн човешки тела можаха да достигат сатурновата цел. Онези човешки тела, които бяха достигнали тази цел, бяха пробудени през време на Слънчева та епоха така да се каже към едно ново съществуване в тяхната стара форма и тази форма бе проникната с етерното тяло. Чрез това те се развиха до една по-висока степен на развитието, на съвършенството. Те станаха един вид човеци-растения. Обаче онази част от човешките тела, която не можа да достигне на Сатурн пълната цел на развитието, трябваше да продължи през време на Слънчевата епоха пропуснатото при съществено неблагоприятни условия, много по-неблагоприятни отколкото те съществуваха на Сатурн за това развитие. Ето защо тя остана назад от тази част, която на Сатурн беше достигнала своята пълна цел. Ето защо наред с човешкото царство на Слънцето се роди едно второ природно царство.

Погрешно би било, ако бихме вярвали, че всичко, което се намира като органи в сегашното човешко тяло, е било заложено още на Сатурн. Това не е така. В това далечно време са били заложени, предимно сетивните органи в човешкото тяло. Първите заложи на очите. Ушите и т. н., които на Сатурн се бяха образували като минерални тела, както сега на Земята "безжизнените кристали", имат един такъв стар произход; обаче те са добили тяхната съвременна форма благодарение на това, че на всяка една от следващите планетарни епохи са се преобразили до все по-високо съвършенство. На Сатурн те бяха физични апарати и нищо пове-

че. След това бяха преобразени на Слънцето, защото бяха проникнати от едно етерно тяло. С това те бяха включени в жизнения процес. Те станаха оживени физични апарати. И към тях се прибавиха онези части на човешкото физическо тяло, които можаха да се развият въобще под влиянието на едно етерно тяло органите на растежа, на храненето, на размножението. Самопонятно е, че първите заложи на тези органи, както те се бяха развили на Слънцето, също не приличат по съвършенство на тяхната форма с формата, която днес имат. Най-висшите органи, които човекът разви тогава, когато физическото тяло и етерното тяло действуваха съвместно, бяха онези, които днес са израснали и са станали жлези. Така на Слънцето човешкото физическо тяло е една система от жлези, в които е отпечатани намиращите се на съответната степен сетивни органи. На Луната развитието отива по-нататък. Към физическото тяло и етерното тяло се прибавя астралното тяло. по този начин в жлезното-сетивно тяло е включена първата заложба на нервната система. Ние виждаме, че в редуващите се планетарни епохи на развитието човешкото физическо тяло става все по-сложно. На Луната то е съставено от нерви, жлези и сетивни органи. Сетивата имат едно двукратно преобразуване и усъвършенстване зад себе си, нервите се намират на тяхната първа степен. Ако разгледаме лунния човек като цяло, той се състои от три члена: едно физическо тяло, едно етерно тяло и едно астрално тяло. Физическото тяло е тричленно; то има като устройство работата на Сатурновите, Слънчевите и Лунните сили. Етерното тяло е тепърва двучленно. То има в себе си само действието на работата на Слънчевите и Лунните сили; а Астралното тяло е още едно членно. Върху него са работили само Лунните сили. Чрез приемане на астралното тяло върху Луната човекът е добил способността за един живот на усещанията, за определена вътрешност. От това, което става в заобикалящата го среда, то може да образува в своето астрално тяло образи. В известно отношение тези образи могат да се сравнят със сънищните образи на днешното човешко съзнание; само че те са по-животопропити с цветове, и което е главното, докато днешните образи на сънищата са само отзвуци на всекидневния живот, или пък неясни отражения на вътрешни и външни процеси. Образите на лунното съзнание отговаряха напълно на това, към което те се отнасяха във външния свят. Да предположим например, че един такъв лунен човек, какъвто го описахме именно като състоящ се от физическо тяло, етерно тяло и астрално тяло, би се приближил до едно друго лунно същество.

Той не би могъл да възприеме това същество като пространствен предмет, защото това е станало възможно едвам за земното съзнание на човека; обаче в неговото астрално тяло би възникнал един образ, който

в неговия цвят и форма би изразил напълно, дали това друго същество хранеше симпатия или антипатия към този лунен човек, дали то можеше да бъде за него полезно или опасно. Съобразно това лунният човек може да насочва точно своето поведение според образите, които възникваха в неговото образно съзнание. Тези образи бяха за него едно съвършено средство за ориентиране. И физическият инструмент, от който се нуждаеше астралното тяло, за да влезе във връзка с по-нисшите природни царства, беше създадената във физическото тяло нервна система. Че това описано тук преобразуване с човека може да стане през Лунната епоха, за целта беше необходимо съдействието на едно велико мирово събитие. Присъединяването на астралното тяло и съответстващото на него развитие на една нервна система във физическото тяло стана възможно само благодарение на това, че това, което по-рано беше едно единно тяло, Слънцето, се раздели на две: на Слънце и Луна. Първото се превърна в неподвижна звезда, *последната* остана планета - каквато беше по-рано и самото Слънце - и започна да се върти около Слънцето, от което се беше отделила. Чрез това стана едно пълно със значение преобразуване с всичко, което живееше на Слънцето и Луната.

Тук ще проследим този процес на преобразуване само дотолкова, доколкото той се отнася за живота на Луната. Състоящият се от физическо и етерно тяло човек остана свързан с Луната при нейното отделяне от Слънцето. Чрез това той навлезе в съвършено нови условия на съществуването. Защото Луната взе от Слънцето само една част от съдържащите се в него сили; само тази част действуваше сега върху човека от неговото собствено небесно тяло, другата част от силите слънцето беше задръжало със себе си. Следователно тази част се изпращаше на Луната и с това на неговия обитател, човека, отвън. Ако предишното отношение би останало да съществува, ако всички слънчеви сили биха се вливали в човека от неговата собствена арена, тогава не би могъл да се роди онзи вътрешен живот, който се показва във възникването на образите на астралното тяло. Слънчевата сила остана да действа от вън върху физическото и етерно тяло на човека, върху който тя беше действувала вече и преди това. Обаче тя остави една част от тези две тела свободна за въздействията, които изхождаха от образуването чрез отцепване мирово тяло, а именно от Луната. Следователно на Луната човекът се намираще под въздействието на два вида сили, тези на Слънцето и тези на Луната. И на действието на Луната трябва да припишем, че от физическото и етерно тяло се развиха онези органи, които позволиха впечатването на астралното тяло. И едно астрално тяло може да създава образи само тогава, когато слънчевите сили му идват не от собствената му планета, а отвън. Действията на Луната преобразиха заложибите на сетивата и жлез

ните органи така, че в тях можа да се включи една нервна система; и действията на слънцето направиха, щото образите, за които тази нервна система беше инструмент, да отговарят на външните лунни процеси по гореописания начин.

Развитието можа да продължи по този начин само до определена точка. Ако тази точка беше премината, лунният човек би се втвърдил в неговия вътрешен живот от образи; и чрез това той би изгубил всякаква връзка със Слънцето. Когато се стигна до тук. Слънцето отново прие Луната в себе си, така щото за известно време двете отново образуваха едно тяло. Съединението продължи дотогава, докато човекът беше се развил достатъчно, за да може чрез една нова степен на развитието да възпрепятствува своето втвърдяване, каквото то би настъпило на Луната. Когато стана това, отново настъпи едно разделяне, обаче сега Луната взе със себе си също такива слънчеви сили, които по-рано и липсваха. И чрез това бе въздействувало да настъпи едно ново разцепване. Това, което се отцепи накрая от слънцето. Беше едно небесно тяло, което съдържаше като сили и същества всичко, което днес живее на Земята и Луната. Следователно Земята още имаше в собственото си тяло Луната, която сега се върти около нея. Ако тази Луна би останала в нея. Тя никога не би могла да стане арена на едно развитие на човека. Силите на настоящата Луна трябваше да бъдат изхвърлени и човекът трябваше да остане върху така пречистената Земя и да продължи там своето развитие. По този начин възникнаха три небесни тела от Старото Слънце. И силите на двете от тези небесни тела, тези на новото Слънце и на новата Луна, се изпращат на Земята и с това на нейните обитатели отвън. Чрез това напредване в развитието на небесните тела стана възможно, щото към три членната природа на човешкото същество, каквато тя беше още на луната, да бъде при съединен четвъртия член, "Азът". Това присъединяване беше свързано с едно усъвършенствуване на физическото тяло, на етерното тяло и на астралното тяло. Усъвършенствуването на физическото тяло се състоеше в това, че в него бе създадена сърдечната система като подготвител на топла кръв. Самопонятно е, че сега системата на сетивата, тези на жлезите и нервната система трябваше да бъдат преобразени така, че да могат да се понасят в човешкия организъм с ново прибавената система на топлата кръв. Обаче органите на сетивата бяха така преобразените от простото образно съзнание на старата Луна да може да се развие предметното съзнание, което опосредствува възприятието на външните неща и което днес човекът притежава от събуждането сутрин до заспиването вечер. На старата Луна сетивата не бяха още отворени на вън; образите на съзнанието изникваха отвътре; именно това отваряне на сетивата към външния свят е постижението на земното развитие.

По-горе споменахме, че на всички заложи на Сатурн човешки тела достигнаха целта, която им беше поставена и как на Слънцето наред с човешкото царство в неговата тогавашна форма се роди едно второ царство на природата. Трябва да си представим сега, че на всяка една от следващите степени на развитието, на Слънцето, на Луната и на Земята постоянно същества оставаха зад целта, която трябваше да постигнат. и че благодарение на това възникнаха нисшите природни царства. Най-близко стоящото до човека животинско царство е например онова, което беше изостанало назад още на Сатурн, обаче отчасти беше наваксало развитието на Слънцето и на Луната при неблагоприятни условия, така че на Земята то не беше стигнало така далече както човека, обаче все пак имаше отчасти способността, такова, каквото беше, да приеме топла кръв. Съвременните студенокръвни (или с променлива топлина) животни и някои растения възникнаха чрез това, че определени същества на нисшото слънчево царство отново бяха изостанали зад степента, която другите същества на това царство достигнаха. Съвременното минерално царство възникна най-късно, а именно въобще едвам през време на Земната епоха.

Четиричленният земен човек получава от Слънцето и Луната влиянието на онези сили, които бяха останали свързани с тези небесни тела. Той получава от слънцето силите служещи на напредъка, на растежа и на развитието. Луната втвърдяващите, формиращи сили. Ако човекът би се намирал само под влиянието на слънцето, той би се разтворил в един неизмеримо бърз напредък на растежа. Ето защо той трябваше да напусне някога Слънцето след съответно време и да получи възпрепятствването на прекалено бързия напредък върху отделената стара Луна. Ако той би останал завинаги свързан с луната, силите, които възпрепятстваха растежа биха го втвърдили в една скована форма. Ето защо той премина по-нататък към Земното развитие, в което двете влияния си държат равновесие по определен начин. Обаче едновременно с това е даден моментът, в който към четиричленния човек, към четиричленното човешко същество се присъединява нещо по-висше: душата като вътрешно същество.

В неговата форма, в неговите действия и движения и т. н. физическото тяло е израз и ефект на това, което става в другите членове, в етерното тяло, в астралното тяло и в Аза. В досегашните разглеждания от "Акашовата Летопис" се показва, как в течение на развитието тези други членове постепенно бяха включени в образуването на физическото тяло. През време на Сатурновото развитие нито един от тези други членове не беше свързан с физическото тяло. Обаче тогава бе положена първата заложба за това образуване. Не трябва да се вярва, обаче, че силите, които

след това действуха по-късно от етерното тяло, от астралното тяло и от Аза върху физическото тяло, не бяха действували вече върху него още през време на Сатурновата епоха. Те действуха още тогава, само че в известен смисъл отвън, а не отвътре. Другите членове не бяха още образуваните бяха още съединени в особена форма с физическото тяло; силите, които се съединиха по-късно в тях, действуха все пак така да се каже от окръжността - на атмосферата - на Сатурн и формираха първата заложба на това тяло. След това на Слънцето тази заложба бе преобразувана затова, защото една част на тези сили се оформи в особеното човешко етерно тяло и сега не действуваше вече върху физическото тяло само от вън, а от вътре. Същото нещо стана на Луната по отношение на астралното тяло. А на Земята човешкото физическо тяло бе преобразувано за 4-ти път, като стана обиталище на "Аза", който работи сега в неговата вътрешност.

Ние виждаме, че човешкото физическо тяло за погледа на духовнонаучния изследовател не е нещо затвърдено, не е нещо трайно в неговата форма и дейност. То е обхванато в постоянно преобразуване. И такова преобразуване се извършва също и в настоящата епоха на неговото развитие. Ние можем да разберем човешкия живот само тогава, когато сме в състояние да си съставим една представа за това преобразуване.

Едно духовно-научно разглеждане на човешките органи показва, че тези органи се намират на твърде различни степени на тяхното развитие. В човешкото тяло има такива органи, които в тяхната настояща форма се намират в едно низходящо развитие, а други, които са в едно възходящо развитие. Първите ще изгубят в бъдеще все повече от тяхното значение за човека. Те са оставили вече зад себе си разцъфтяващото време на техните задачи, ще се атрофират и накрая ще изчезнат от човешкия организъм. Други органи се намират в едно възходящо развитие, имат в себе си много нещо, което сега съществува в тях само като зародиш; в бъдеще те ще се развият до по-съвършени форми с една по-висша задача. Към първите органи принадлежат между другите онези, които служат за размножението, за произвеждането на себеподобните. В бъдеще те ще предадат тяхната задача на други органи и самите те ще изгубят всякакво значение. Ще дойде време, когато те ще се намират в атрофирано състояние на човешкото тяло и хората ще виждат в тях само свидетели за миналото развитие на човека.

Други органи, като например сърцето и съседните нему форми са, в известно отношение, в началото на тяхното развитие. Те ще доведат до развитие това, което се намира в тях в зародишно състояние едвам в бъдеще. Духовно-научното схващане вижда именно в сърцето и неговото отношение към така нареченото кръвообръщение нещо съвършено

различно от това, което вижда съвременната физиология, която в това отношение е зависима от напълно механистично-материалистични представи.

Тази Духовна Наука успя да хвърли светлина върху факти, които са напълно привични на съвременната наука, за които обаче тази наука не може да даде едно задоволително решение с нейните средства.

Анатомията показва, че мускулите на човешкото тяло са в тяхното устройство два вида. Има такива мускули, които в техните най-малки части представляват гладки снопчета, и такива, чиито най-малки части показват напречна набразденост. Гладките мускули са общо взето такива, които в тяхното движение са независими от човешката воля. Гладките са например мускулите на червата, които пропулсират хранителната каша в правилни движения, без човешката воля да има някакво влияние върху тези движения. Гладки са по-нататък онези мускули, които се намират в ириса на окото. Тези мускули служат на движенията, чрез които зеницата на окото се разширява, когато то е изложено на по-малко количество светлина, и се стеснява, когато в окото прониква много светлина. Тези движения също са независими от човешката воля. Напротив набраздените са онези мускули, чрез които се движат ръцете и краката, които опосредствуват движенията под влиянието на човешката воля. От това общо устройство прави изключение сърцето, което също е един мускул. В неговите движения през настоящото време на развитието сърцето също не се подчинява на човешката воля; и въпреки това то е един "напречно набразден" мускул. Духовната Наука обяснява по свой начин причината за това. Така както е сега сърцето, то не ще остане винаги такова. В бъдещето ще има една свършено друга форма и една изменена задача. То е на път да стане един мускул подчинен на волята. В бъдещето ще извършва движения, които ще бъдат действия на вътрешни душевни импулси на човека. То показва именно още сега в неговото устройство, какво значение ще има в бъдеще, когато движенията на сърцето ще бъдат израз на човешката воля също така, както днес вдигането на ръката или придвижването напред на крака. Този възглед за сърцето е свързан с едно обширно познание на Духовната Наука върху отношението на сърцето към така нареченото кръвообращение. Механично-материалистичното учение за живота вижда в сърцето един вид помпено устройство, което редовно гласка кръв. Духовно-научното познание показва свършено друго.

За него пулсирането на кръвта цялата нейна вътрешна подвижност. израз и действие на душевни процеси. Нещо душевно е причината за това, как се отнася сърцето. Пребледняването причинено от чувствата на страх, зачервяването под влияние на чувствата на срам са груби дейст-

вия на душевните процеси в кръвта. Обаче всичко, което става в кръвта, е само израз на това, което става в душевния живот.

Връзката между пулсацията на кръвта и душевните процеси е нещо много дълбоко тайнствено. И движенията на сърцето не са причина, а последствия на пулсацията на кръвта. В бъдеще сърцето ще донася във външния свят действието на това, което се изтъква човешката душа, чрез волеви движения.

Други органи, които се намират в едно подобно възходящо развитие, са дихателните органи, а именно в тяхната задача като инструменти на говора. Понастоящем човекът е в състояние да превръща чрез тях своите мисли във въздушни вълни. Това, което изживява вътрешно, той го отпечатва чрез това във външния свят. Той превръща своите вътрешни изживявания във въздушни вълни. Това вълново движение на въздуха е едно предаване на това, което става в неговата вътрешност. В бъдеще той ще върши това по този начин все повече и повече от своето вътрешно същество. И последният резултат в това направление ще бъде, че чрез своите достигнали до тяхната висота на съвършенство органи на говора човекът ще произвежда самия себе си - своите себеподобни. Следователно днес органите на говора съдържат в себе в зародишно състояние бъдещите органи на размножението. И фактът, че през време на полово узряване при мъжкия индивид настъпва промяната на гласа, е едно последствие на пълната тайнственост, връзката между органи те на говора и същността на размножението.

Цялото човешко физическо тяло с всички негови органи може да бъде разгледано по този начин духовно-научно. Тук трябваше да дадем предварително само някои примери, съществува една духовно-научна анатомия и физиология. И днешните анатомия и физиология трябва да се преобрази напълно.

Тук в тази област става сега особено нагледно, че такива резултати като гореизложените, не трябва да бъдат изградени просто върху заключения, върху спекулации на мислите (един вид върху заключения по аналогия), а трябва да се получават само от истинското духовно-научно изследване. Необходимо е това да се подчертае, защото твърде лесно се случва, щото ревностни последователи на Духовната Наука, когато са приели в себе си някои и други познания, започват да спекулират напусто с мислите. Тогава няма нищо чудно, че при това се получават само измислици на мозъка, каквито твърде много израстват буйно в тази област. Например от гореизложеното би могъл да се направи следния извод: понеже в бъдеще човешките органи на размножението в тяхната днешна форма ще изгубят най-рано тяхното значение, те са добили това значение също най-рано в миналото, те са следователно така да се каже

най-старите органи на човешкото тяло. Обаче точно противоположното е вярно. Те са добили тяхната настояща форма най-късно и ще я изгубят най-рано.

Пред очите на духовно-научния изследовател се представя следното положение. На слънцето човешкото физическо тяло беше стигнало в известно отношение до степента на растителното съществуване. Тогава то беше проникнато само от едно етерно тяло. На Луната то прие характера на животинското тяло, понеже беше проникнато от астралното тяло. Обаче не всички органи взеха участие в това превръщане в животински характер. Някои части останаха на растителна степен. И също на Земята, когато след включването на "Аза" човешкото физическо тяло се издигна до неговата настояща форма, някои органи все още носеха един изразен растителен характер. Обаче не трябва да си представяме, че тези органи изглеждаха точно така, както изглеждат нашите днешни растения. Към тези органи принадлежат органите на размножение то. Те още притежаваха растителен характер също и в началото на Земното развитие. Това се знаеше в мъдростта на древните мистерии. И по-старото изкуство, което си беше запазило толкова много неща от преданията на мистериите: то представя например хермафродити с растително-подобни органи на размножението. Това са предтечи на човека, които още притежаваха старата форма на органите на размножението (бяха двуполови). Можем да видим например това на един хермафродит в сборника на Капитолиума в Рим. И когато хората ще прозрат някога тези неща, те ще познаят тогава също истинска та причина например за съществуването на смокиновия лист при Ева. Те ще приемат за някои древни изображения истинското обяснение, докато днешните обяснения произхождат от едно надоведено до край мислене. Покрай другото трябва само да отбележим, че гореспоменатият хермафродит притежава още и други растителни притурки. Когато е бил изработен, хората още са притежавали преданието за това, че в прадревно минало определени човешки органи са се преобразили от растителен в животински характер. Всички тези преобразувания на човешкото тяло са само израз на намиращите се в етерното тяло, в астралното тяло и в Аза преобразяващи сили. Преобразуванията на човешкото физическо тяло съпровождат делата на по-висшите членове на човешкото същество. Ето защо ние можем да разберем строежа и начина на действие на това човешко тяло само тогава, когато вникнем в "Акашовата Летопис", която показва именно, как протичат по-висшите преобразувания на повече душевните и духовни (органи) членове на човешкото същество. Всичко физическо и материално намира своето обяснение чрез духовното. Светлината се

хвърля даже също и върху бъдещето на физическото, когато проникнем с погледа в духовното.

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

Зададен е следния въпрос: Щом трябва да добиваме все нови и нови способности минавайки през все нови и нови прераждания в редуващите раси, щом по-нататък нищо от това, което душата е добила чрез опит, не трябва да се изгуби от нейното съкровище от припаси, как си обясняваме в днешното човечество не е останало даже нищо от така високо развитите способности на волята в онези времена, от владеенето на природните сили?

Отговор: Действително нищо не се губи от способностите, които душата е добила в нейното преминаване през една степен на развитието. Обаче, когато се добива една способност, добитата по-рано способност приема една нова форма. Тогава тя не се проявява вече за самата нея, а като основа за една нова способност. Например при жителите на Атлантида беше развита способността на паметта. Съвременният човек може действително да си състави една много слаба представа за това, което можеше да извърши паметта на един атлантиец. Всичко това, което се явява един вид в нашата пета корена раса като вродени представи, е било добито чрез паметта първо през време на Атлантида. Представите за пространство, време и числа и т.н. биха срещнали съвършено други трудности, ако трябваше да ги добие съвременният човек. Защото способността, която този съвременен човек трябва да добие, е комбиниращият ум. При атлантите не съществуваше една логика. Но всяка добита по-рано душевна способност трябва да потъне под прага на съзнанието, когато трябва да бъде добита нова. Бобърът би трябвало да преобрази своята способността извършва интуитивно своите художествени постройки в нещо друго, ако например той би станал внезапно едно мислещо същество. Атлантите имаха например също способността да владеят по определен начин жизнената сила. Те строяха техните чудесни машини чрез тази сила. Обаче в замяна те не притежаваха нищо от това, което народите на петата коренна раса имат да разкажат като дарба. При тях съществуваше още нещо като митове и приказки. При хората принадлежащи на нашата раса първо се появи в маската на митологията способността на атлантите да владеят жизнената сила. И в тази форма тя можа да бъде основата за дейността на ума на нашата раса. Великите откриватели на нашата раса са превъплъщения на "ясновидци" на атлантската раса. В техните гениални хрумвания се проявява нещо, което има за основа нещо друго, нещо, което през време на тяхното атлантско въплъщение съществуваше в тях като сила творяща живот. Нашата логика,

нашето природопознание, нашата техника и т.н. израстват от една почва, която е била подложена през време на Атлантида. Ако например един техник би могъл да превърне обратно своята комбинираща способност би се получило нещо, което можеше да върши атлантиецът. Цялата римска юриспруденция беше една преобразувана способност на волята от едно далечно минало. При това самата воля остана на заден план и вместо самата да приеме форми, тя се преобрази във форми на мислите, които се проявяват в правилни понятия. Чувството за красота на гърците е изградено на основата на непосредствените сили, които при атлантиците се проявяваха във величествената селекция на растенията и животните. Във фантазията на Фидиас живееше нещо, което атлантиецът използваше непосредствено за преобразуване на живите същества.

Друг един зададен въпрос е следният: Как се отнася Духовната Наука към така наречените окултни науки?

Отговор: Окултните науки са съществували винаги. Те са били култивирани в така наречените окултни школи. Само онзи можеше да изпита, да научи нещо от тях, който се подлагаше на определени изпитания. На него му се съобщаваше винаги само толкова, колкото отговаряше на неговите интелектуални, духовни и морални способности. Това трябваше да бъде така. Защото висшите познания, правилно приложени, са ключ за една сила, която трябва да доведе до злоупотреба в ръцете на неподготвените хора. Чрез Духовната Наука са популяризирани, някои от елементарните учения на Окултната Наука. Причината за това се крие в съвременните отношения на времето. Днес в своите по-напреднали членове човечеството е стигнало по отношение на ума толкова далече, щото за по-кратко или по-дълго време то от само себе си ще стигне до определени представи, които по-рано са съставлявали части на Тайното Знание. Обаче то би усвоило тези представи в една атрофирана, карикатурна и вредна форма. Ето защо притежателите на тайното знание са решили да съобщят една част на Тайното Знание на публичността. Чрез това ще бъде предложена възможността явяваща се в културното развитие човешки прогресии да бъдат мерени с мярката на истинската мъдрост. Нашето природопознание води например до представи върху причините на нещата. Обаче без духовнонаучно задълбочаване тези представи могат да бъдат само карикатури. Нашата техника минава през стадии на развитието, които могат да служат за благо на човечеството само тогава, когато душите на хората могат да бъдат задълбочени в смисъла на духовно-научното схващане на живота. Докато народите не притежаваха още нищо от модерното природопознание и модерната техника, формата, в която най-висшите учения бяха предавани в религиозни образи, по един на чин говорещ само за чувствата, беше благотворна. Днес чо-

вечеството се нуждае от същите истини в една отговаряща на ума форма. Духовно-научния светоглед не е възникнал от някакъв произвол, а от разбирането на дадения за настоящето исторически факт. Във всеки случай определени части на Тайното Знание могат да бъдат предадени също и днес само на такива хора, които се подлагат на изпитанията на посвещението. А също и с публично изнесени части ще могат да се справят само онези, които не се задоволяват само с едно външно запознаване, а които усвояват нещата действително вътрешно, правят от тях съдържание и ръководна нишка на техния живот. Важното не е това, да владеем ученията на Духовната Наука умствено, а да проникнем с тях нашето чувство, нашето усещане и целия наш живот. Само чрез едно такова проникване ние ще изпитаме също нещо от тяхната истинска стойност. Иначе те остават само нещо, "в което човек може да вярва, но също и да не вярва". Правилно разбраните духовно-научните истини ще дадат на човека една истинска основа на живота, ще му позволят да познае своята стойност, своето достойнство и своята същност, ще му дадат най-висшата смелост на съществуването. Защото те му изясняват неговото отношение със света, който се намира около него насочват го към неговите най-висши цели, към неговото истинско определение. И те правят това по такъв начин, какъвто е подходящ за изискванията на съвременността, така че той няма нужда да остане в плен между вярата и знанието. Човек може да бъде едновременно модерен изследовател и духовен изследовател. Обаче тогава той трябва да бъде и двете в истинския смисъл.

ПРЕДРАЗСЪДЪЦИ ПРОИЗХОЖДАЩИ ОТ ЕДНА МНИМА НАУКА

Без съмнение вярно е, че в духовния живот на настоящето има много неща, които затрудняват изповядването на духовно-научните познания за онзи, който търси истината. И онова, което е казано в статиите върху "жизнените въпроси на теософското движение", може да се яви като указание за причинители то съществуват в тази насока особено при съвестния търсител на истината. Изказванията на духовния изследовател трябва да изглеждат като нещо напълно фантастично на този, който ги изпитва със своите съждения, които той вярва, че трябва да се образува от това, с което се е запознал като факти естествено-научно то изследване. Към това се прибавя още, че това изследване може да посочи голямата благодат, която то е донесло на човешкия прогрес и непрестанно донася. Колко завладяващо действа, когато една личност, която иска да знае, че един възглед за света трябва да бъде изграден само върху резултатите на това изследване, може да каже гордите думи: "защото съ-

существува една пропаст между тези две крайни схващания: едното само за този свят, другото за небето".

До днес човешката наука не е намерила никъде следите на един рай, на един живот на умрелите или на един личен Бог, тази неумолима наука, която проучва всичко и го анализира, която не се плаши пред никаква тайна, която изследва небето зад мъглявите звезди, която анализира безкрайно малките атоми на живите клетки и както и на химическите тела, която разлага веществото на Слънцето, втечнява въздуха, телеграфира даже без жици от единия край до другия на света, вижда днес даже през непрозрачните тела, внедрява

корабното пътуване под водата и във въздуха, разкрива нови хоризонти чрез радия и други открития; тази наука, която, след като е доказала истинското родство на всички живи същества помежду им и тяхното постепенно изменение на формите, днес помага на основно изследване органа на човешката душа, мозъка. (Професор О. Орел, Живот и смърт. Мюнхен 1908 г. стр. 3) Сигурността, с която хората вярват че градят върху една такава основа, се издава в думите, които Орел прибавя към горните изказвания: "като изхождаме от едно монистично схващане на живота, което единствено държи сметка за всички научни факти, ние оставяме настрана свръхестественото и се обръщаме към книгата на природата." Така истинският търсител на истината се вижда поставен пред две неща, които поставят силни пречки в пътя на едно съществуващо в него предчувствие за истината на духовно-научните съобщения. Ако в него живее едно чувство за такива съобщения, ако чувствава даже чрез една фина логика тяхната основателност: той може да бъде заставен да подтисне такива стремежи, ако трябва да си каже две неща. първо авторитетите, които познават доказателствената сила на сигурните факти, намират, че всичко "свръхсетивно" е само фантазия и отговаря на ненаучното суеверие. Второ аз се излагам на опасност, чрез отдаването на подобно "свръхсетивно" да стана един непрактичен, неизползваем за живота човек. Защото всичко, което се извършва за практическия живот, трябва да се корени здраво в "почвата на науката".

Не всички, които са поставени в едно такова раздвоение, ще се издигнат чрез работа до познанието, как стои действително работата с двете охарактеризираш! неща. Ако биха могли да сторят това, тогава те биха видели например по отношение на първата точка следното: никъде резултатите на духовната наука не стоят в противоречие с естественаучното изследване на фактите. Навсякъде, където човек насочва безпристрасно поглед върху отношението на двете, той констатира на против за нашето време нещо свършено друго. Установява се, че това изследване на фактите насочва към целта, която в не много дълго време ще го дове-

де в пълна хармония с това, което духовното изследване трябва да уста нови за определени области от неговите свръхсетивни източници. От стотиците случаи, които могат да бъдат изнесени за доказателство на това твърдение, ще изтъкнем тук един характерен такъв.

В моите сказки върху развитието на Земята и на човечеството се обръща вниманието, върху факта, че пра дедите на сегашните културни народи са живели в една област на сушата, която някога се е простирила на она-ва място на земната повърхност, която днес е заето от една голяма част на Атлантическия океан. В статиите "Из Акашовата Летопис" бе обърнато внимание повече върху душевно-духовните качества на атлантските прадеди. Устно бе също често пъти описано, как е изглеждала повърхността на земната област в Атлантската страна. Казано бе: тогава въздухът беше пропит с парите на водната мъгла. Човекът живееше във водната мъгла, която никога не се проясни за определени области до пълна чистота. Слънцето и Луната не можеха да бъдат виждани така както днес, а за обиколени от цветни полета. Едно разпределение на дъждовете и на слънчевата светлина, каквато съществува днес, не съществуваше тогава. Можем да изследваме ясновидски тази древна страна: ще констатираме, че тогава не е съществувала една дъждовна дъга. Тя се явява едвам в следатлантското време. Нашите прадеди живееха в една страна на мъглата. Тези факти са добити чрез чисто свръхсетивно наблюдение; и трябва да кажем, че духовният изследовател прави най-добре, когато мъчително се освобождава точно от всякакви заключения, които би могъл да направи от неговите естествонаучни познания; защото чрез такива заключения за него лесно се получава заблуда на безпристрастния смисъл на духовното изследване. А сега нека сравним с такива констатации определени възгледи, към които се чувствуват насочени отделни природоизследователи на съвременността. Днес има изследователи, които са заставени от фактите да приемат, че в определено време на нейното развитие Земята е била потопена в една облачна маса. Те обръщат вниманието на това, че и днес също заоблаченото небе надделява незаоблаченото, така щото и днес още животът се намира в неговата най-голяма част под действието на една слънчева светлина която е отслабена чрез образуването на облаци, че следователно не можем да кажем: животът не би могъл да се развие в някогашната облачна обвивка. Те обръщат по-нататък вниманието върху това, че онези организми на растителния свят, които можем да числим към най-древните, бяха такива, които се развиват също и без пряка слънчева светлина. Така междо формите на този по-стар растителен свят липсват онези, които както пустинните растения се нуждаят от непосредствена слънчева светлина и от безводен въздух. Даже също по отношение на животинския свят един

изследовател (Хилгард) е обърнал вниманието на това, че огромните очи на измрелите вече животни (например на ихтиозаврите) сочат на това, как в тяхната епоха трябва да е имало едно сумрачно осветление на Земята. На мене никак ни ми хрумва да считам такива възгледи като не нуждаещи се от корекция, те интересуват духовния изследовател също по-малко чрез това, което установяват, отколкото насоката, в която е заставено да се движи изследването на фактите. Също преди известно време стоящото повече или по-малко на Хекелови гледни точки списание "Космос" напечата една заслужаваща внимание статия, която изхождайки от определени факти на растителния и животински свят сочи към възможността на една някогашна суша намираща се на мястото на днешния Атлантически океан. Когато съпоставим по-голям брой такива неща, бихме могли лесно да покажем, как истинската естествена наука се движи в една посока, която в бъдеще ще я застави да се влее в потока, който още днес може да бъде отводнен от изворите на духовното изследване. Трябва даже рязко да подчертаем: духовното изследване не се намира никъде в противоречие с фактите на естествената наука. Там където неговите противници виждат такова противоречие, те съвсем не се отнасят за фактите, а за мненията, които са си съставили тези противници и за които същите вярват, че те се получават по необходимост от фактите. В действителност обаче например изнесеното по-горе мнение на Орел няма ни най-малко нещо общо с фактите на мъгливите звезди (мъглявини), със същността на клетките, с втечняването на въздуха и т. н.

Това мнение не се представя като нещо друго, освен като едно вярване, което мнозина са си образували от тяхната нужда за вяра придържайки се към сетивно действителното и която те поставят наред с фактите. Тази вяра има нещо заслепяващо за съвременния човек. Тя подвежда до една вътрешна нетърпимост от твърде особен род. Тези, които се поддържат към нея, се заслепяват за факта, че считат тяхното собствено мнение за единствено "научно" и твърдят, че възгледът на другите произлиза от предразсъдък и суеверие И така странно е наистина, когато в една току що излязла книга върху явленията на психическия живот (Херман Ебингхаус, Очерк на Психологията) могат да се прочетат следните изречения: "душата си създава помощ против непроницаемата тъмнина на бъдещето и непреодолимата сила на враждебните сили в религията. Под натиска на несигурността и на страха от големите опасности на човека се налагат по аналогия на опитностите, които той е имал иначе в случаите на незнание и немоощ, естествено представи. Как и тук също би могло да се помогне, така както при пожар човек мисли за спасяващата вода и при неволя в борбата за помагащите другари." "на по-нис

ките степени на културата, където човекът се чувства още твърде безсилен и дебнат на всяка крачка от зловещи опасности, понятно е, че надделява напълно чувството на страх и съответно на това вярата в зли духове и демони. На по-висшите степени напротив, където от по-зрялото вникване във връзката на нещата и от по-голямата власт над тях се ражда определена самоувереност и една по-силна надежда, на преден план също се явява чувството на доверие в невидимите сили. И именно с това вярата в добри и благоволящи духове. Обаче общо взето и двете, страхът и любовта остават един до друг. Постоянно като характерни черти за чувството на човека спрямо неговите богове, само че според обстоятелствата и двете в различно отношение. "Тези са корените на религията. . . . Страхът и неволята са нейните майки; и въпреки че се предава главно чрез авторитет, след като веднъж се е родила, тя все пак отдавна би загинала. Ако постоянно не би се раждала отново от горепосочените два фактора." Как всичко в тези твърдения е разместено, как всичко е разбъркано едно в друго; как това, което е така разбъркано е осветлено от погрешни точки. По-нататък колко силно стои така мислещият под влиянието на неговата вяра, че неговото мнение трябва да бъде една общо свързваща истина. Първо разбъркано е едно в друго съдържанието на религиозното мислене с религиозното чувствено съдържание. Съдържанието на религиозното мислене е взето от областта на свръхсетивните светове. Религиозното чувство, например страхът и любовта спрямо свръхсетивните същества, е направено направо от творец на съдържанието и се приема без никакъв размисъл, че на религиозната мисъл не отговаря нищо действително. Ни най-малко не се помисля за възможността, че може да съществува една истинска опитност за свръхсетивните светове и че след това в една дадена чрез такава опитност действителност се вкопчват чувствата на страх и любов, както в крайна сметка също някой намиращ се в пожарна опасност не помисля за спасяващата вода, нито пък намиращият се в неволя при водена на война не помисля за другарите, които ще му помогнат. ако предварително не е познал водата и другарите. В такова едно разглеждане Духовната Наука се обявява за нещо фантастично чрез това, че от религиозно чувство се прави творец на същества, които се счита, че въобще не съществуват. На един такъв начин на мислене въобще му липсва напълно съзнанието, за това, че е възможно човек да има изживявания за съдържанието на свръхсетивния свят, както за външните сетива е възможно да имат изживявания за сетивния свят. При такива възгледи често пъти се явява странното положение: те изпадат в онази форма на вадене заключения за тяхната вяра, която считат за отблъскваща при техните противници. Така в горе цитираната книга на Орел се намира изречението: "Не жи-

веем ли ние по един сто пъти по-верен, по-топъл и по-интересен начин отново в Аза и в душата на нашите потомци, отколкото в студената и мъглива Фата Моргана на едно предполагаемо небе при също така пред полагаемите песни и звуци на тръби идващи от предполагаеми Ангели и Архангели, които все пак не можем да си представим и които поради това не ни казват нищо. "Да, обаче, какво общо има с истината това, което "човек" намира "по-топло", "по-интересно"? Ако вече е вярно, че не трябва да извеждаме един религиозен живот от страха и надеждата, правилно ли е тогава да отричаме този религиозен живот, този духовен живот, защото го наричаме "студен" и "безинтересен"? По отношение на такива личности, които твърдят, че стоят на "здрава почва на научните факти", духовния изследовател се намира в следното положение. Той им казва: това, което изнасяте като такива факти, от геологията, палеонтологията, биологията, физиологията и т. н., аз не отричам нищо от всичко това. Вярно е, че някои от вашите твърдения се нуждаят несъмнено от корекция чрез други факти. Но такава една корекция ще донесе самата естествена наука. Независимо от това Аз казвам "да" на това, което вие изнасяте. На мене съвсем не ми хрумва да водя борба срещу вас, когато вие изнасяте факти. Но вашите факти са само една част от действителността. Другата част са духовни факти, които единствено правят обясними сетивните факти. А тези факти не са хипотези. Не са нещо. Което човек може да си представил са изживяване, опитност на духовното изследване. Това, което изнасяте във от наблюденията от вас факти, то без вие да забележите, не е нищо друго, освен мнението, че не съществуват такива духовни факти. Действително за доказателство на това твърдение вие не изнасяте нищо, освен че такива духовни факти са непознати за вас. От това вадите заключение, че те не съществуват и че тези, които твърдят да знаят нещо за тях са мечтатели и фантазори. Духовният изследовател не ви отнема нищо, свършено нищо от вашия свят; той само прибавя към този свят също и неговия. Обаче вие не сте доволни от това, че той постъпва по този начин; казвате - макар не винаги ясно - "човек" не трябва да говори за нищо друго освен за това, за което ние говорим: ние не само искаме да се допусне това, което ние знаем, но изискваме да бъде обявено за измислица на мозъка това, за което не знаем нищо. Който иска да се подава на такава "логика", на него във всеки случай предварително не може да му се помогне нищо. С тази логика той може да разбере изречението: "в нашите човешки прадеди нашият Аз е живял направо по-рано и той живее в нашите преки или коствени потомци. "(Орел, Живот и смърт, стр. 21) Обаче не трябва само да се прибавя "Науката доказва това", както това става в цитираната книга. Защото в този случай науката "не доказва" нищо, а привързаната към се

тивния свят вяра постановява догмата: това, за което Аз не мога да си представя нищо, то трябва да се счита като заблуждение; и който греша против моето твърдение, той е скаран с истинската наука.

Който познава човешката душа в нейното развитие, намира съвсем понятно, че с големите прогресии на естествената наука духовете са заслепени на първо време и не могат днес да се оправят във формите, в които са предадени по традиция висшите истини. Духовната Наука отново възвръща на човечеството такива форми. Тя показва например, как дните на сътворението в Библията предават неща, които се разкриват на ясновидския поглед. Обвързаният към сетивния свят дух намира само, че тези дни на сътворението противоречат на постиженията на геологията и т. н.

При познаването на дълбоките истини на тези дни на сътворението Духовната Наука е също така далече от това, да ги счита само като "измислици на митологията" и тя не дава за тях никакво алегорични или символични обяснения. Как тя постъпва, това е обаче съвсем непознато на тези, които все още фантазират за противоречието на тези дни на сътворението с науката. Не трябва също да се вярва, че духовното познание черпи своите познания от Библията. Тя има своите собствени методи, намира истините независимо от всички документи и след това отново познава тези истини в съществуващите документи. Но този път е необходим за много съвременни търсители на истината. Защото те изискват едно духовно изследване, което носи същия характер като естествената наука. И само там, където не се познава същността на една такава Духовна Наука, се изпада в безпомощност, когато се касае за това, да бъдат запазени фактите на свръхсетивния свят пред заслепяващите действия на мненията изградени привидно върху естествената наука. Едно такова настроение на душата беше даже предчувствано по-рано от един душевно беден човек, който обаче не можеше да намери за своето чувство някакво духовно-научно свръхсетивно съдържание. Още преди около 80 години една такава личност, Шлайермахер, писа на Люке, който беше много по-млад от него: "когато разглеждате състоянието на естествената наука, как тя все повече се оформя в едно обширно знание за света, какво предчувствувате вие за бъдещето, не искам да кажа за нашето богословие, а за нашето евангелско християнство. . . . Аз предчувствувам, че ние трябва да се научим да си помогнем без много неща, с които мнозина са свикнали, освен да си мислим неразривно свързани със същността на християнството. Аз съвсем не искам да говоря за сътворението на света в 6 дни, но разказът за сътворението, както той е построен обикновено. . . Колко дълго време ще може още той да устои против силата на един светоглед. Построен от научни комбинации.

Които никой не може да избегне? . . . Какво ще стане следователно, драги мой приятелю. Аз не ще доживея вече това време, а мога спокойно да легна и заспя; но вие, приятелю мой, и вашите другари по възраст. Какво мислите да правите? "(Богословски проучвания и критики от Улман и Умбрайт. 1829 г. , стр. 489) На основата на това изказване лежи мнението, че "научните комбинации" са един необходим резултат на фактите. Ако те биха били такива, тогава никой не би могъл да ги избегне; и този, когото чувството го влече към свръхсетивния свят, може да желае да му бъде позволено "да легне спокойно и заспи" пред нападението на науката срещу свръхсетивния свят. Предсказанието на Шлайермахер се изпълни до толкова, доколкото "научните комбинации" обхванаха широки кръгове. Но същевременно днес съществува една възможност да се запознаем със свръхсетивния свят по един също така "научен" начин, както познаваме сетивните връзки на нещата. Който се запознава с Духовната Наука така, както е вече възможно днес, той ще бъде предпазен чрез нея от някои суеверия, но ще може също да приема в съдържанието на своите представи свръхсетивните факти и благодарение на това ще отхвърли наред с другите суеверия също и това, какво че страхът и неволята са създали този свръхсетивен свят. Който може да се издигне до този възглед, той ще може тогава да бъде вече възпрепятствуван чрез представата, че чрез заниманията с Духовната Наука ще бъде отчужден от действителността и той ще познае, как истинската Духовна Наука не прави живота по-беден, а по-богат. Без съмнение той не ще бъде съблазнен чрез нея да подценява телефона, железопътната техника и въздухоплаването; но ще види още някои други практически неща, които понастоящем остават невзети под внимание, когато хората вярват само в сетивния свят и затова признават само една част, а не цялата действителност.